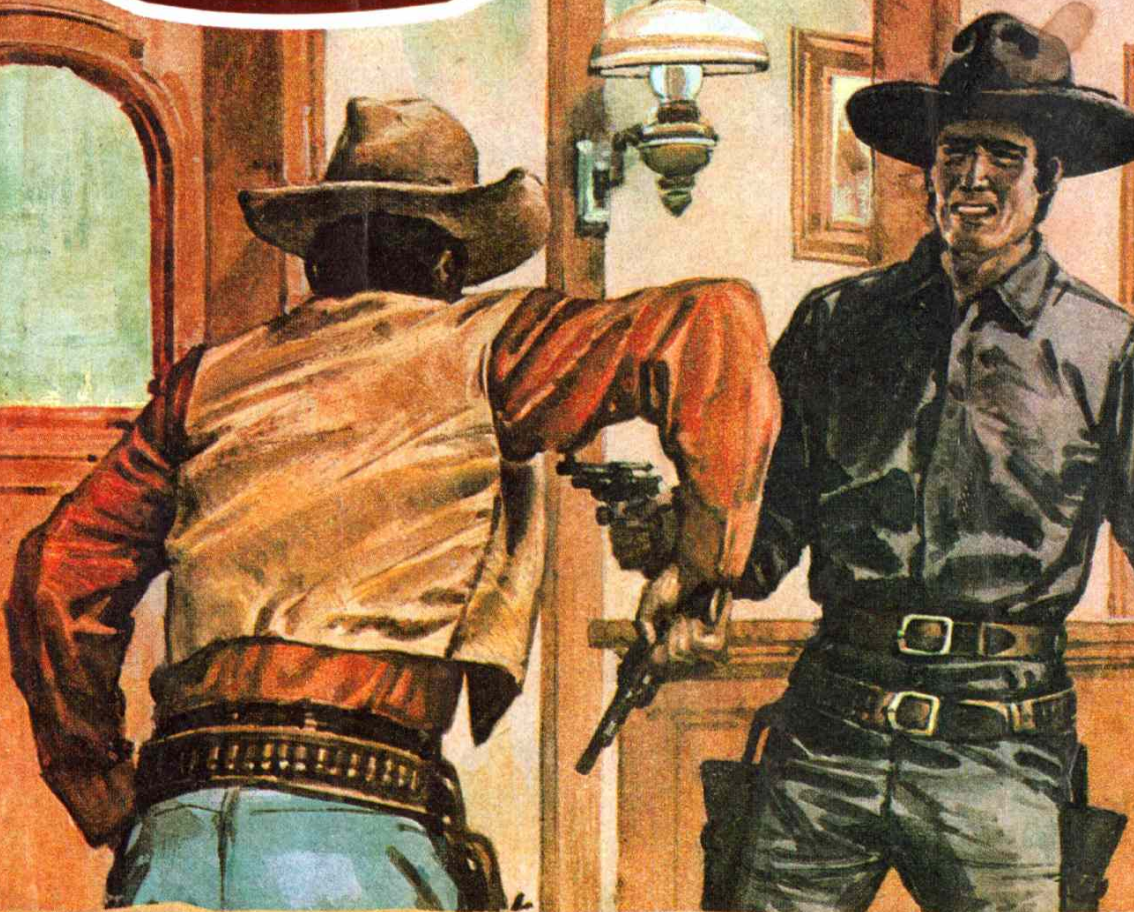

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 4 DIN BROJ 93

LOV NA DOLAR

H. S. SHARON:

LOV NA DOLAR

»Laso« Nova serija 1975.

H. S. Sharon: LOV NA DOLAR

Naslov originala: DIE SILBERDOLLAR — JAGD.

(Copyright: Pabel Verlag, Rastatt)

Recenzija: Dalibor Cvitan, književnik

Prijevod: Stanko Juriša

Redaktura: Stanko Juriša

»Laso« — Izdavač OOUR izdavačke djelatnosti »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i odgovorni urednik: Borivoj Jurković, —
Tisak: OOUR novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik«, Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1975.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju): VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA,
Zagreb

Cijena 4 d. Za inozemstvo: DM 1,60; ASCH 8; SFRS 1; HFL 1,30

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i filmsku kulturu SRH broj 2222/2 — 1975 od 24. XI 1975.

I

Slim Royce zagledao se u klanac i gotovo je nesvjesno osluškivao topot konjskih kopita. Drugi je konj iza nje ga odjednom stao i gotovo istoga trenutka čulo se kako je škljocnuo oroz.

Slim pogleda preko ramena. Njegov se stariji drug osmjehivao, držeći u ruci »spencer« sa sedam metaka. Slim je shvatio što to znači i baci se sa sedla. Kad je udario o stjenovito tlo, prasnua je hitac i kao da se rasuo po stijenama.

Konj se preplašio i odjurio je usjeklinom. Slim se kotrljao. Zane Pollock je psovao i ubacivao nov metak u cijev.

— Proklēta svinjo! — vikao je Slim, potežući revolver.

Pollock je ponovno pucao. Tane se odbilo od kamena.

Slim je ležao na leđima. Pollockov konj se propeo. Čim su prednja kopita dodirnula tlo, Slim je opalio. Zane Pollock izusti krik koji je zvučao kao kletva, zgrči se i izgubi pušku.

Slim Royce privuče noge i ustade.

Pollock je nekoliko sekundi sjedio u sedlu presavijen, zatim se tijelo počelo polako nagnjati na stranu i onda pade. Konj je frktao i udarao kopitom. Izbio je iz kamena iskra koja je ubrzo ugasla.

Pollock je ležao na stijeni izobličena neobrijana lica, okupanoga znojem. Slim mu priđe s revolverom u ruci,

spreman da puca. No na Pollockovoj košulji se širila crvena mrlja. Zane je uzdisao i povlačio ovratnik tako dugo dok se nije iščupalo dugne.

— Polovica ti nije dovoljna? — pitao je Slim, pokrivajući svojom sjenom ranjenika.

— Neka te nosi đavo! — procijedio ranjenik.

— Ne razumijem — reče Slim. — Uvijek smo se dobro slagali.

Pollock uzdahne i okrene se na stranu. Tijelom prođe jak trzaj i ono se prevrnu na leđa.

Slim je promatrao kako se Pollockovo lice koči, kako gasnu oči, ali je tek nekoliko sekundi kasnije shvatio, da je njegov drug mrtav. Htio ga je okrenuti. No ruka koja bijaše na prsima pala je kraj trupla kao da je u pokretu, i Slim ustukne.

Okrenuo se i pogleda izlisanu torbu na sedlu Pollockova konja. Na prósušenoj koži nalazio se znak: slovo R u krugu. Slim skide torbu, otvori je i zagleda se u novac koji je zablistao na suncu.

Zatim Slim pogleda mrtvaca, zakli na glavom i zatvori torbu. Vratio ju je na sedlo, podigao za njom leš, gurnuo pušku u kožnati držač i krenuo niz klanac da nađe svoga konja.

Slim Royce bijaše mlad čovjek, oko dvadeset i dvije godine, vitak i okretan, crnook i crnokos. Bio je odjeven kao

kauboj. Ništa na njemu nije bilo upadljivo. Niti je nosio revolver niže nego li drugi, niti je njegova kosa bila duža od uobičajenoga.

Slim uzjase svoga konja i pojaši vodeći za sobom drugu životinju. Kad je došao do skrovitoga proširenja ispod kojega se u provlađi pjenila voda, zagledao se u dugu koja je neprestano lebdjela nad pjenom i kapljicama divljega toka. Slim Royce sjaši, povuče mrtvaca sa sedla i odnese ga do ruba puta koji se tu provlađio uz stijenu. Truplo pade u vrtlog. Voda ga odbaci prema mrkom kamenu i tu se neko vrijeme oko njega borile dvije struje. Zatim jedna nadjača, okrenu ga i ponese.

Slim Royce rasedla Pollockova konja. Torbu je bacio na put, sedlo u dubinu. Konja je udario po vratu, uzjašio i krenuo dalje.

Mrtvačev konj je frktao nozdrvama i pratio je jahača nekoliko jardi. Tada je zastao i zarzao. Slim se okrenuo ali je nastavio jahati niz put i izgubio se iza okuke. Drugi ga konj više nije slijedio.

...

Pucnjevi pušaka i divlja vika trgnu Slima Roycea i on žestoko podbode konja. Zatim se sabere i pritegne uzde. U klanac je dopirao topot kopita i neprekidan lavež nečije »vinchesterke«.

Slim je trenutak oklijevao a onda reškim poklikom potjera konja u trk.

Na izlazu iz klanca dočekao ga je pustinski pijesak, krčljivo grmlje i bodljikavi kaktusi. Kraj jednoga vulkanskoga čunja primijetio je čovjeka koji brzo puca po Apašima koji su jahali u krugu, podižući svjetlucavu prašinu. Jedan je upravo pao sa sedla.

Nepoznati čovjek stajao je kraj svoga konja i divlje pucao.

Slim Royce izvuče pušku, požuri konja i počeo gađati u jahače.

Čovjek kojemu je stijena štitila leđa pogleda prema neočekivanom pomažući ali ne prestade pucati.

Indijance je očito iznenadio strijelac koji se približavao i brzo su odmakli prema jugu. Slim priđe vulkanskoj stijeni i zaustavi konja. Zajedno s neznanцем opali nekoliko puta za Apašima i jedan opet pade. Njegov konj

odjuri u stranu. Ostali nastave jahati u galopu.

Slim spusti pušku i osmijehnu se čovjeku koji je s lica brisao barutnu čađu.

— Ruland — reče čovjek — Jack Ruland.

— Slim Royce.

Jack Ruland klimnu glavom.

— Hvala, Slim! — reče. — Bili bi me udesili, zar ne?

Indijanci su još jurili prema jugu, gubeći se pomalo u titravu plavetnilu koje je djelovalo kao površina vode.

Jack Ruland bijaše visok plav momak, s očima boje čelika. Usko, gotovo mršavo lice, oštro rezana brada, uske usnice i bjelkaste obrve. »Levis«-hlače, isprana košulja od flanela, kožnat prsluk i nizak crn šešir s »concho«-vrpcom, u koju su pozabadane srebrne pribadače. Rulandove hlače bile su uvučene u prašnjave teksaške čizme s velikim »durango«-mamuzama.

Topot apaških konja je utihnuo. Obojica su se zagledala prema jugu. Jahači su se slabo nazirali u oblaku prašine.

Jack izvadi iz džepa hlače metke i počeo puniti pušku.

— Vratit će se — rekao je.

— Što hoće, do đavola? — uzvрати Slim.

— Vjerojatno naše skalpove i ako imamo još štogod — nasmiše se Jack. — Malko su se prepali jer su vjerojatno mislili da s brda dolazi više ljudi.

Slim pogleda revolver Jacka Rulanda, teško i jednostavno oružje tipa »colt 45« s osmorokutnom cijevi i kundakom koji je djelovao kao da je već služio kao čekić.

Indijanci su se vraćali polako. Jack i Slim su ih promatrali.

Slim okrenu konja, ode iza stijene i sjaši. Olabavio je remen sedla i pogledao Jacka Rulanda.

Jacku je moglo biti otprilike dvadeset i osam godina. Bio je čitavu glavu viši od Slima.

Jack je promatrao olinjalu Slimovu torbu što je visjela sa sedla, zatim pogleda noge njegova ridana i onda ponovo svratio pogled prema Indijancima. Apaši su zastali. Bilo ih je devet.

— Valjda će dobro razmisliti — reče Slim i pogleda prema mrtvom Apašu što je ležao nedaleko od stijene, licem zarivenim u pijesak.

— Hja, umire se ionako jednom — reče Jack. — Ti si kauboj?

— Ja? Kako ti to pada na um?

Jack ga pogleda.

— Mislim, tako izgledaš.

Slim stresse glavom.

— Tražio sam u Nevadi zlato. I nešto sam dapače našao.

— Uistinu? — reče Jack i zagleda se ponovo u Indijance koji su se polako približavali.

— Jest. I odmah sam ga zamijenio, da me nitko ne prevari.

— I koliko je iznijelo?

— Četiri tisuće dolara.

Jack Ruland iznenađeno pogleda mlada čovjeka.

— Što kažeš?

Slim se nasmije.

— Četiri tisuće dolara. To ti je kao kad čorava koka naleti na zrno. Pazi, napadaju!

Indijanci su nagnali konje u galop. Jurili su vičući. Iz njihovih pušaka bljesnu vatra. U zraku su visjeli oblaci ča dima.

Jedan metak pogodi stijenu i odbije se jaučući prema nebu, na kojemu je iza izmaglice i prašine mirovalo gotovo zelenkasto sunce.

— Drži konje! — poviče Jack. — Veži zajedno uzde!

Jack Ruland pritisnu laktom kundak uz rebra i iz toga položaja počeo pucati tako brzo da se sijevanje iz cijevi gotovo spajalo.

Ali Slim uopće nije mislio na to da veže konje. On je pucao gotovo jednako brzo kao Jack. Divlja indijanska vika gubila se u praskanju pucnjava.

Jedan, dva, tri Apaša zbrisana su s konja prije negoli su se približili tako da mogu dobro iskoristiti svoje stare puške, strelice i konje.

Tanad je udarala po stijeni. Jaoku se pričini da je komad olova prozujao kraj njegova uha. Ali i on i Slim nisu sustajali. Pogodili su četvrtoga Indijanca. Ratnik se trznuo, nagnuo se na konju nalijevo i pao u oblak prašine. Ostali su ga zaobišli i nestali iza zavjese od uzvištanoga pijeska.

Jack spusti pušku i obriše podlakticom lice.

— Sad im je valjda dosta — reče.

— Što znači da im je valjda dosta? — upita Slim i ubaci metak u cijev, zagledan u mrtvace što su ležali naokolo i konje koji nisu znali kamo da krenu.

Iz oblaka prašine dopirao je tepot konja.

Jackov i Slimov konj stajali su mirno kao da su znali kako ih jedino stijena može zaštititi. Nekoliko strijela ležalo je ispred same stijene. Jedna se zarila u zemlju.

— Nađu li pojačanje, napast će ponovo — objašnjavao je Jack Ruland. — A ti dakle imaš četiri tisuće dolara?

Slim se okrenuo. Cijev njegove puške pokazivala je prema Jacku Rulandu, kao slučajno.

— Ne, ja ih ne želim — reče Jack Ruland. — Samo sam se zanimao za svotu.

— Da, četiri tisuće — reče Slim i polako spusti pušku. — A što imaš ti?

Jack se osmijehne i slegne ramenima.

— Baš ništa. Indijanci su ludi ako zbog neme gube glave.

— Imaš lijep plavi skalp — dobaci Slim. — Možda bi on Apaše zanimao više od mogega novca.

— Možda. Tko zna. Htio bih svakako dospjeti do južnoga Teksasa, do jednoga ranča u blizini El Pasa.

— Tako?

— Da. Vodi ga moj stari prijatelj koji je jednom imao sreću i nešto je stekao. Kao i ti.

Slim spusti kundak na zemlju i nasloni se na cijev.

— Da, imao sam sreću. Dapače, bilo je mnogo sreće.

— I kamo si krenuo?

— U Meksiko.

— U Meksiko? — začudio se Jack Ruland. — U toj su zemlji nesigurna vremena. U Meksiko ne odlazi nitko sa četiri tisuće dolara i željom da nešto započne.

— U Meksiko je mnogo što jeftinije negoli ovdje. A zemlja se ne razlikuje od ove na kojoj stojimo.

Jack pogleda prema oblaku prašine iza kojega su nestali Indijanci.

— Smiješno — reče — nešto slično nikad nisam čuo. Ali svejedno je. Ako

hoćeš, neko vrijeme možemo zajedno putovati.

— U redu — reče Slim, podiže pušku i pođe prema konjima.

Jack je slijedio mlada čovjeka, zategnuo remen i popeo se u sedlo. Slim je također brzo uzjašio. Jack učvrsti pušku i pucnu jezikom. Konj krenu.

Jašili su iza Indijanaca, jedan kraj drugoga, gutaajući prašinu.

— I što ćeš raditi kod prijatelja? — upita Slim.

— Što si i sam rekao: radit ću,

— Za njega?

— Da za koga bih inače? — odgovori Ruland. — Bit ću kaubojski.

— Kao kauboj nećeš zaslužiti malo soli za juhu, a svakoga dana možeš izgubiti glavu — namrgodi se Slim. — Tvoj će gazda za svako govedo dobiti gotovo četrdeset dolara, čim ti stado dočeraš u Kansas. Jok, to nije za mene!

— Sa četiri tisuće dolara nit ti nećeš izvesti bogznašto.

— Kupovat ću mlade konje i goveda. U svakom slučaju, radit ću za samoga sebe.

— Proći će mnogo vremena prije negoli što god spremiš u džep. Ali to se mene ne tiče. Sretno! Možda si u pravu. Ali svaki tragač ne nalazi zlato. Možda ćeš jednoga dana biti sretan ako nađeš ljude koji bi radili za tebe.

— Ne bi li ti pošao sa mnom? Imenovao bih te predradnikom.

Jack Ruland se nasmije.

— Mladiću, katkad si sjajan! Uzimaš predradnika prije negoli radnike. Prije posla. Čovječe, ta morao bi me plaćati. I moglo bi se dogoditi da novac ode prije negoli se dovrši prvi obor.

Slim se zagledao u daljinu.

Indijanci su skrenuli na jugozapad. Katkad su se nazirali. U drhtavoj izmaglici činilo se katkad da su blizu, zatim bi se opet udaljili, pretvorivši se u izduženu sjenu, iznad koje se neprestano podizala prašina.

Neko su vrijeme jašili šuteći prema jugu.

Indijanci su nestali u prodolini, iza koje se podizao čunjast brijeg. Prašina koja je pekla jahače u očima i na usnama polako se slijegala. Samo se jara nije stišavala, sve dok se sunce nije jako nagnulo prema zapadu.

Odjednom reče Slim Royce:

— A kao moje partner?

Jack pritegne uzde i stisne oči.

Slim stade i zagleda se u njega.

— Kako dolaziš na pomisao da sa mnom dijeliš svoj novac? — pitao je Jack, iznenađen neočekivanom ponudom.

— Računica nije loša. Ne bih gubio polovicu. Sam ne bih mogao svladati pola posla.

— Ne voliš biti sam, ha? — upita Jack.

— Imao sam partnera — reče Slim, slegnuvši ramenima. — Ali izabrao je drugi pravac. Htio je da u Bear River Cityju proslavi staru sreću i da onda potraži novu.

Jack je ispitivao tamne mladićeve oči.

— Razmisli — reče Slim, pogleda prema jugu i krene.

Jack ga je sustigao. Prolazili su kraj kaktusa i pijeskom zagrnutih lokava. Jack osjeti žeđ i dohvati čuturu. Voda bijaše topla i bljutava. Ponudio je Slima.

— Ne moraš mi reći danas — ponovo će Slim, gutnu i vrati čuturu.

Jack učvrsti čep i priveže posudu za sedlo.

— Obećao sam prijatelju da ću doći makar na ogled.

— Gdje si sreo toga prijatelja?

— U Hays Cityju, prije dobre godine.

— Nisi li dugo čekao da ispuniš obećanje, ha?

— Da, možda. Radio sam za jednoga rančera u Wyomingu i nisam mogao otići. Priljepio sam se uza nj kao uz zlatnu žilu. A vas dvojica ste svoju prodali?

— Što?

— Zlatnu žilu u Nevadi.

— Aha, tako — nasmije se Slim, nekako nesigurno. — Ne, zadržao ju je moj partner. Zato sam dobio dvije trećine utrška. Kako je daleko Meksiko?

— Ne znam točno, ali sigurno četiri ili pet dana.

Slim opet pogleda prema jugu, kao da se nadao kako će Meksiko već ugledati. Ali pred očima bijaše samo pijesak, kaktusi i sasušeno šipražje, vulkanske stijene i drhtava izmaglica.

Iz noći dopre otegnuto vučje zavijanje i razliježe se preko grmlja. Konji su se plašili. Zabacivali su glave i htjedoše se osloboditi.

Jack Ruland bijaše budan. Dohvatio je pušku i napola se uspravi.

Nad krajolikom se razlila srebrna mjesecina i hladnoća, neugodna poslije vreća dana. Poneki se grm micao.

Slim se također probudio ali je otvorenih očiju ležao na svom prostiraću.

— Što je? — šapnuo je.

— Mislim da su opet tu — tiho odgovori Jack.

— Apaši?

— Da.

Slim Royce dohvati pušku i skoči na noge.

Konji su trzali uzdama, privezanima za granje.

— Ništa ne vidim — reče Slim.

— Tamo naprijed — pokaže Jack puškom. — Ali ima ih sigurno i iza nas. Sporazumijevaju se.

Promatrali su grmlje koje se više nije micalo. Zatim se ponovo začula oponašanje vučjeg zavijanja. Slim stisnu ramena kao da mu je hladno.

— A uopće ne znaju, da li se isplati — reče.

— Mi smo vjerojatno jedini jahači ovih dana ili prošlih tjedana — reče Jack, ugleda glavu iznad jednoga grma.

Brzo podigne pušku i opali.

Indijanac skoči kao da ga je nešto išćupalo iz šipražja, zakrklja i pade. Istoga su trenutka drugi zapucali teškim puščetima. Jedno tane mlatnu u grmič. Jedna strijela prošiše kraj Jacka.

Jack uzvratí vatrom. Slim je pucao prema drugoj strani, gdje su se također pojavila dva Indijanca.

— Prokletstvo, namnožili su se! — psovao je Slim. Jack je pucao i probijao se kroz grmlje. Znao je da ih jedino neustrašivost može nagnati u bijeg.

Indijanci su ga obasuli strelicama i pušćanom paljbom, ali dobrih strijelaca kao da nije bilo.

Tad Jack pogodi još jednoga Apaša, koji nestade u grmlju s grlenim krikovima.

Sasvim blizu odjednom je odnekud skočio drugi Apaš i tako je iznenadio Jacka, da je zamalo zakasnio. Ugledao je bljesak noža na mjesecini i bijesno lice. Munjevito je zamahnuo puškom. Cijev je pogodila nož i izbila ga Indijancu iz ruke, zahvativši ga zatim preko prsiju.

Jack oslobodi desnu ruku u udari Indijanca šakom u lice. Apaš posrne natraške i izgubi se u grmlju. Jack se okrenuo i otvorio brzu paljbu po drugim napadačima, koji su se počeli penjati na konje. I Slim je pucao.

Kad su Apaši pojurili prema zapadu, Jack opali nekoliko metaka za njima a onda spusti pušku. Svi su Indijanci bježali. Samo je jedan ležao ispod grma zatvorenih očiju. Jack mu pride i gurnu ga nogom.

— Hajde, ustani! Ostali se vraćaju kući.

Prišao je Slim.

— Pustit ćeš ga? — upita.

— A što da radim s njim?

— Meksikanci plaćaju nagrade za apaške skalpove. Nemoj reći, da ti to nije poznato.

— Onda me čudi što nisu uzeo skalpove mrtvih Apaša.

— Tada nisam mislio na to. Ali sada sam se sjetio. Ti se ne slažeš?

Indijanac se pomaknuo i otvorio je oči.

Jack zakorakne natraške.

— Hajde, ustaj, ostali su otišli!

Apaš kao da ga nije razumio i ostao je ležati.

— Ustaj! — naredi Jack Ruland i da Apašu znak glavom da krene. — Ne pretvaraj se!

Indijanac nije ustao.

— Htio sam znati, imaš li što protiv uzimanja indijanskih skalpova! — ponovi Slim.

— Smatraš li to važnim?

— Ako se ne slažeš, ostavit ću Indijance na miru.

— Meni za volju?

— Jest. Još se nadam da ćemo biti suradnici. Zašto da kvarim naše odnose? Novaca imam dovoljno.

— U redu. Nisam za skalpiranje. Jednostavno mi se to ne sviđa.

Indijanac je iskoristio trenutak skočio je na noge i sunuo u grmlje. Pucanje grana pokazivalo je kako se brzo udaljuje. Začulo se ržanje konja i zatim topot konja. Apaš je jurio za ostalima prema zapadu.

— Tako, za ovu noć je i njima dovoljno — reče Jack i pođe prema mjestu gdje su logorovali.

— Možda i nije — uzvratila Slim i pogleda konje. — Sada ne mogu zaspati. Zašto da ne krenemo dalje? Mogli bismo počivati po danu, kad je pretoplo za jahanje. Tad ionako putuju samo ludaci.

— Da, vjerojatno je tako najbolje — pristade Jack.

Jack podigne svoj pokrivač i počeo ga smatati. Kad je učvrstio pušku, priveže pokrivač remenom i osedla konja. Čim je pritegnu sedlo, oslobodio je uzde i uzjašao. Krenuo je prema jugu.

Mladi Slim Royce stigao ga je za nekoliko minuta.

— Ti uvijek ovako jednostavno kreneš, bez riječi? — pitao je ne krijući ljutnju.

— Htio sam ti pružiti priliku da ostaneš sam s mrtvim Indijancima, ukoliko bi ipak htio uzeti skalpove.

— Zašto?

Jack pogleda mladića. U Slimovim očima blistala je srdžba.

— Zato što se još nisam odlučio i vjerojatno ću, dapače, ipak ostati na ranču kod El Pasa. Zato.

— A ne zato što imaš nešto protiv mene, ha? — reče Slim i uhvati za Jakove uzde. Oba su konja stala.

Jack se zagleda u nemirnu mladićevu ruku, zatim pogleda u njegove crne oči.

— Slim, pusti!

Slim uistinu odmah pusti uzde.

— Nemam ništa protiv tebe, momče. Samo se čudim da moraš čak u Meksiko, u potrazi za mjestom gdje ćeš podići kolibu. Tamo se posvuda vrzmaju kojekakvi pobunjenici.

— A ovdje razbojnički Apaši.

Jack pogleda prema zapadu. Indijancima nije više bilo traga. Progutala ih je noć.

— Možda je točno — reče. — Jesi li ih uspio prebrojiti.

— Mislim da ih je ponovo bilo tucet. I kladim se da će nas opet napasti.

— Da, tako mislim i ja. Zato bi bilo dobro da požurimo.

Jack Ruland pucne jezikom i potjera konja.

Raspucana laya pokrivala je tlo, nad kojim je visjelo sunce kao divovska baklja, zaslonjena parom i prašinom. Vrućina bijaše nemilosrdna i beznačajna. Jack Ruland i Slim Royce osjećali su se kao da jašu beskrajinom pećinom.

Na tvrdom tlu nije rasio ništa. Nigdje niti grmlića, niti kaktusa, niti travke. Tu i tamo uzdizao se goli kamen poput prsta uprtoga u nebo, ali sjena nije bilo.

Jahači nisu mogli stati. Morali su dalje, u nadi da će negdje ipak naći hladovinu.

Jack jednom zaustavi konja, odveže sa sedla čuturu i prodrma je.

— Imaš li ti koju kap? — pitao je.

Slim proguta pljuvačku i zanijeće.

— Može li se dogoditi da nigdje ne nađemo vodu?

— Smiješno pitanje — promrmlja Jack i sjaši.

Konji su posrtali od iscrpljenosti. Jack otvori bocu, nalije vode na dlan i pruži ga konju da ga polije.

— Zao mi je, ali više nema — reče, ponovivši postupak s drugim konjem.

Jack gutne nekoliko kapi vruće tekućine i dobaci posudu Slimu.

Slim Royce popije ostatak. Jack vrati čuturu na njezino mjesto i uzjaše ukočenih nogu. Pognao je konja i gurnuo šešir dublje prema očima. Slim Royce ga je slijedio.

— Jack, čuo sam jednom kako je neki čovjek u pustinji zaklao konja i napio se njegove krvi.

Jack samo klimnu glavom. Nije imao volje za razgovor.

— Događa li se to uistinu? — nastavi Slim.

Jack slegnu ramenima.

Slim potihlo opsuje i žmirkavim očima zagleda se prema jugu. Zaustavio

je konja, uspravio se u sedlu i zurio je tako ispod ispružene ruke.

I Jack je stao. I on se zagledao prema jugu, ali ništa se nije vidjelo. Samo lava, stjenoviti čunjevi i trepere-nje zraka. Beskrajno, ravnodušno more.

— Vidim oazu! — zakrešti Slim. — Eno je, tamo naprijed!

— Priviđanje — reče Jack i potjera konja.

I Slim je krenuo, ali je neprestano zurio prema jugu i ponavljao da vidi oazu.

— Ne, varaš se! — uzvraćao je Jack. — Možda tamo dolje i jest oaza, ali ne možeš je vidjeti.

Konj se jako zario. Jack odmah siđe i povede životinju za uzde. Prešavši još stotinu jardi, Slim se povede za Jackovim primjerom.

— Ako baš nigdje ne nađemo vodu? Ako se ovo proteže sve do Sonore?

— Ispred Sonore Rio Grande stvara velik luk prema istoku. Ne možemo ga ni u kom slučaju promašiti, ako zadržimo sadašnji pravac.

— Aha — reče Slim i obriše znoj s lica. — To je ipak nekakva utjeha.

Jack je vodio konja pola sata; zatim ponovo zajaši.

— Dodji, opet ćemo komad puta pre-valiti u sedlu.

Slim se popne bez riječi.

Zemljište se najprije gotovo neprimjetno, zatim jače uzdizalo. Poslije izvjesnog vremena na jugu se pojavio rub, kao crta iza koje više nema ničega. Kraj svijeta. No kad su se približili, vidjeli su da se s druge strane, dobrih pedeset jardi niže, proteže pustinja pješkulja, prošarana grmljem, kaktusima i drugim raslinjem. Sve je to izniklo u grupicama, otimajući se za pedalj hranjivosti. Nedaleko odatle pojavilo se polje zelenih saguarosa i okotilja. Oaza, oazu koju Slim nije mogao vidjeti.

Slim se počeo smijati kao da je poludio i potjera konja prema istoku. Jašio je rubom proplanka i tražio priliku da se spusti. Ali tek milju daleko prema istoku primijetio je stepenast spust koji je vodio prema pješčanoj dolini.

Jack Ruland je pratio Slima i spuštao se za njim. Konje nije trebalo goniti. Napredovali su što su brže mogli, zabacujući kopitima finu prašinu.

Jack se oprezno ogleda uokolo. Nigdje se nije primjećivalo bilo što sumnjivo.

Jedan za drugim, konji su ušli u sjenu, tako željenu i tako ugodnu. Konjsko frkkanje nagovijestalo je da u blizini ima vode. Začas su usred oaze ugledali bezbrojnim trgovinama istabanu plohu i onda izvor.

Slim se baci sa sedla; zanesa se i pade na koljena. Nije ustajao. Puzao je prema rupi, opružio se potrbuške i zagnjurio ruke u vodu. Poprskao je lice i počeo je lizati dlanove, smijući se pri tom kao da je upravo šenuo.

Konji su se Jacku htjeli oteti iz ruku, ali on je držao uzde čvrsto i odrešito ponavljao:

— Na, na, mir!

Slim se okrenuo na leđa, mokar u licu i zadovoljno nasmiješen.

— Pusti ih! — reče.

— Niti govora! — uzvрати Jack. — Dopustimo li da se napiju, lipsat će. Moraju opet najprije lizati mokru ruku.

— Koješta — reče Slim — ova juha samo što nije zavrela. Neće im škoditi.

— Hoće — tvrdio je Jack uporno, upirući se petama da ga konji ne odvuku k vodi. — Hajde, uzmi čuturu i napuni je.

Slim ustade, odveže svoju praznu posudu, klekne uz rub rupe i zagnjuri grlić pod vodu. Iz boce su veselo zagrgotali mjehurići zraka.

Slim ustade, polije ruke i pruži ih konjima da ih ližu, jedan za drugim, Jack ih je i nadalje čvrsto držao. Slim ga oslobodi svoga konja, napije se i pruži čuturu Jacku.

— Kako ćemo ih dugo ovako držati? — pitao je.

— Još nekoliko minuta — reče Jack i vrati bocu. — O njima ovisimo. Bez konja nitko ovdje ne bi prešao više od deset milja. To si u međuvremenu shvatio.

Slim promrmlja nešto nerazumljivo.

Konji su trzali uzdama. Slim još jednom nalije vode na dlan i baci je konjima po gubicama. Nekoliko minuta

kasnije popusti Jack remen sedla i pusti životinju k vodi. Slim se poveo za njegovim primjerom.

Nastavili su put tek kad se sunce jako nagnulo prema zapadu i kad su oazu ispunile sjene saguara. No čim su izašli iz zaštite kaktusa, vrućina ih je zapahnula grdnom snagom. Kraj njih su se vukle njihove izobličene sjene. Katkad su zaostajale, zatim su se smiješno previjale preko kamenja i slamale se u udubljenjima.

Na jugu zemlja opet ogoli, ali jahači sad imaju pune boce i s tom zalihom mogu izdržati barem do slijedeće večeri.

Zrak se pomalo smirivao i vidljivost se povećala. Jack primijeti u daljini stupove vjetrenjače i nepokretna kri-la.

Slim također opazi vjetrenjaču i poviče:

— Ranč! Tamo je ranč!

Osim vjetrenjače ništa se nije vidjelo i Jack je šutio. Nastavili su put. Zatim su razaznali neko visoko zdanje nalik na toranj, pa onda razbacane kaktuse i drvenjare, omazane pletare i jednu ogradu podno nevisokih stijena.

— To je grad — reče Slim začuđeno. — Tko ga je podigao u ovoj pustinji?

Jack je primijetio tamna mjesta u stijenama. Kad su došli bliže, raspoznavali su se uski kolosijeci, razbacane tračnice, hrpice pragova i šljunka. Na nekim kućama nije bilo krova.

— Neki logor — reče Jack Ruland. — Po svemu sudeći, napuštena rudnička naseobina. Ti bi morao znati, kako te stvari izgledaju.

— Da, da — reče Slim. — Ja sam tražio zlato, u pravom pravcatom rudniku.

— U čemu je razlika?

— Mislim da je drukčije bušiti brdo a drugo je opet kopati rupu u zemlji, ili nekoj rječici promijeniti tok i onda rudariti. No, ipak je svejedno...

Ograda obora rušila se kao i većina okolnih zdanja. Kroz naselje je prolazila široka cesta. Posvuda su se zgomilale hrpe smeća i kojekakvih otpadaka. Na komadiću zemlje netko je nekad pokušavao napraviti vrtne gredice. Ali zemlja bijaše suha i jalova. Mjesecima je sigurno nije orosila kiša.

Jack Ruland zaustavi konja kraj nekakvoga naherenoga stupa, kraj kojega je ležala razlupana daska. Na njoj se naziralo da je jednom nosila ime grada, ali vrijeme ga je izbrisalo.

Slim stade kraj Jacka. Sumnjičavim se pogledom zagledao u očito napušteno pustinjско gnijezdo.

Po olinjalom natpisu i velikom, u međuvremenu razbijenom, izlogu prepoznali su trgovinu. Nasuprot njoj stajalo je sandučasto zdanje, usko i visoko, s dva reda malih prozora za dva kata. Ispod donjih prozora nalazilo se stiješnjeno pretkrovlje a ispod njega bijelo obojena daska s natpisom: »Srebrni dolar«.

— Tražili su srebro — reče Jack, šarajući i nadalje pogledom po opustjelom naselju.

— Po čemu znaš?

— Po saloonu. Imena su uvijek odnose na djelatnost. Da su tražili zlato, saloon bi se zvao »Zlatni dolar«. Uvijek isto kao što i sam znaš.

Slim postrance oštro odmjeri Jacka.

— Katkad mi se čini kao da sumnjaš.

— U što?

— Da sam našao zlato.

— Zašto bih sumnjao? — upita Jack i pogleda mladića začudenim pogledom. — Imam li razloga?

— Do đavola, naravno da nemaš!

Jack zaklma glavom.

— Slime, ne razumijem, zašto se uzbuđuješ. Nego, hajde da ovo malko razgledamo. Po svemu sudeći, rudarenje je ovdje napušteno poodavno.

Prolazili su pokraj ruševnih koliba i došli do bunara, kraj kojega se uzdizao toranj vjetrenjače. Iza toga se nalazio obor ograden daskama, zatim druge kolibe, dvorište, daščara koja je služila kao staja. Vrata su otvorena. Iznutra se čuje tiho frktanje konja.

Slim htjede izvući pušku, ali ruka stade u pola pokreta. Vrata saloona su se otvorila i pred njima se pojavio visok muškarac.

Neznamac je došao do ruba drvenoga prolaza pred saloomom i zaustavio se, obasjan zadnjim trakama sunca. Bio je vitak, star vjerojatno nešto više od trideset godina, u olinjalim hlačama, u prijavoj, jednom bijeloj košulji, s već sasvim pocrnjelim porubima, u izlizanom crnom kaputu sa dva reda dugmadi i crnim niskim šešinom. Uz njegovo bedro nisko je visio revolver.

Muškarac pred saloomom se osmjehivao. Pri tom su se od rubova usta prema bradi zapinjale duboke bore.

— Kakvo čudo! — javio se svijetao djevojački glas iz saloona.

Povik je popratio smijeh. Vrata su se otvorila i napolju su se pojavile dvije djevojke u tankim haljinama s ostacima nakita.

Obadvije djevojke bile su visoke, čvrsto građene; jedna plava a druga orvenkasta, obadvije s onu stranu tridesete, što se jasno razabiralo na licima.

Slim spusti ruku i ostade u sedlu u stavu očekivanja.

Iz saloona izadoše još tri muškarca, u otrcanim odijelima, bolje reći u dronjima. Jedan od njih bijaše vrlo snažan, kratkoga i gotovo volovskoga vrata. Činilo se kao da je njegova glava nasadena neposredno na zgomilana ramena. Kraj njega je stajao debeljko, čije je čitavo lice pokrila neuredna brada. On je nosio znojem natopljen mastan šešir, rub kojega se objesio preko čela. Treći čovjek se lukavo smiješkao staklenastim očima. Na sebi je imao poderane vojničke hlače sa žu-

tlim trakama, crvenu majicu i preko nje široke naramenice, vjerojatno također iz vojnoga skladišta.

Sva trojica nosila su teške revolvare o širokim opasačima, za koje su zadjenuti puni redovi metaka.

— Jest, iznenađenje — reče Slim ljeno. — A mislili smo da je gnijezdo napušteno.

— Svatko se može prevariti — reče čovjek koji je djelovao kao kartaš od zanata. — Uostalom, ja sam Earny Sedan. Djevojke se zovu Josie i Susan.

Kartaš je upro prečom najprije u plavušu, zatim u crvenokosu. Djevojke su se izvještaceno smiješkale. Smiješak za svaku prigodu.

Earny Sedan pokazuje jakonju i reče:

— Ovo je Bud Haskell. A ovaj s bradom zove se Lex Baxter. Budite oprezni i ne prilazite mu. On je pravi uzgajivač ušiju.

Jack pogleda bradonju. Sa svojih šezdeset godina bio je najstariji u društvu. On i dvojka kraj njega sigurno su zaostali kopači srebra.

— Aha, tu je i Tap Welsh — okrenu se Sedan prema četrdesetogodišnjaku sa staklenkastim očima.

Momak se posprdno osmjehne, povuče naramenice i onda ih pusti da udare po crvenoj potkošulji, iz koje se podigao oblacić prašine.

— Konačno malo promjene — reče plavuša.

— I dva konja više — doda crvenokosa Susan. — Ali još ih nema dovoljno da bismo svi mogli otići, ha?

Djevojin glas djelovao je hrapavo, kao da joj je grlo zardalo.

— Na žalost — reče kartaš. — Aarone, nećeš li pogledati goste? — dobaci zatim preko ramena.

Josie pride vratima i poviče:

— Hej, Aarone, spavaš li na ušesima? Došla su dva momka s parama. — Okrenula se. — Niste baš praznih džepova, ha? Momci koji jašu prema jugu obično imaju uza se po nekoliko dolara.

Vrata su se opet otvorila. Pojavio se čovjek s velikim trbuhom, odjeven jadno kao i ostali. Oko sjajne čele ovio se vijenac srebrnaste kose. Mrzovoljno lice bilo je naborano, ispod očiju opustili su se veliki džepovi.

— Ovo je Aaron Roswell — objašnjavao je kartaš. — Naš sjajni domaćin, vlasnik neprocjenjivih količina viskija. Oduvijek je vjerovao da ovdje može predati sve što dovuču. Ojednom je kupio troja kola viskija. Kupnja bijaše povoljna, ali rudnici su pomrli i naš dragi Aaron sjedi sada na bocama.

Kopači srebra su se smjali. Tap Welsh je opet naramenicama oprašio potkošulju. Baxter je čupkao bradu tako dugo dok nije uhvatio uš i onda ju je s užitkom zgnječio među noktima.

Tap Welsh ode u saloon. Kad se vratio, na glavi je imao mastan cilindar. Djelovao je još čudnije negoli prije, poput zloguke noćne ptice.

Jack Ruland primijeti krajičkom oka pokret na drugoj strani i otkrije još jednoga čovjeka, koji je morao čitavo vrijeme biti u staji. Djelovao je pospano. U kosi je imao slame. Nevjerojatno prljavo neobrijano lice. Vjerojatno je sa šezdeset i pet godina još stariji od Baxtera. Odrpaniji je od svih ostalih. Košulja nije imala ovratnika, zakopčati se više nije mogla, rukavi razderani, prsa već u trakama.

— Les Baxter je samo ušljiv — reče kartaš — ali Hiram Sannera nemojte dodirnuti bez kliješta.

— Začepi neopranu gubicu — reče konjušar.

Jack se ponovo osvrne oko sebe. »Našli smo se, dakle, pred šestoricom i dvjema ostarjelim barskim pticama« mislio je. I nitko ne djeluje odviše nježno.

— Što radite ovdje? — upita Slim.

— Naivac! — reče Baxter, tražeći ponovo uš.

— Imamo samo dva konja — objašnjavao je kartaš. — Prema tome, svaki bi morao ponijeti četvoro. Na pješčenje nije naviknut nitko. Tako bismo mogli stići samo do pakla.

— Ne radi se samo o tome — doda svojim hrapavim glasom crvenokosa dje-

votka. — Što da radimo u nekom pravom gradu bez lijednoga centa? Od svih nas ima novaca samo gostioničar. Nitko drugi nema niti prebijene pare. Izuzetak je možda Hiram Sanner.

— I Earny Sedan, kartaš — doda Josie, hladno mjereći Earnyja. — On je od svoga obrtnoga kapitala spasio barem nekoliko dolara.

— Koje mi Aaron pomalo uzima — reče kartaš mrzovoljno. — No, ali kad smo već tu, valja reći momcima da Aaron Roswell ima more viskija, a može također prirediti dobar obrok.

— Za početak nije loše — reče Jack Ruland i siđe s konja, iako bi ga najradije potjerao i odjurio iz tih razvalina.

Jack Ruland nije sumnjao u to da ne bi dospio daleko.

Konjušar prihvati uzde. Strašno je zaudarao. Izbliza je pružao još očajniju sliku.

— Jedna noć jedan dolar — objašnjavao je konjušar.

— Sad se opet bogati! — podrugljivo će crvenokosa barska ljepotica. — Stranci, opominjem vas! Sannerova zob i kukuruz stariji su od naselja i tvrdi od kamena.

Slim je također sjašio i skinuo sa sedla svoju torbu.

Jack dade konjušaru dolar.

— To je za obadva konja. Inače ćemo ih skloniti u neku podrtnu i sami se pozabaviti opskrbom.

Konjušar je psovao. Zagrizao je dolar, ogledao ga i spremio ga u džep.

— U redu — rekao je — kad se radi o vama dvojici.

Slim doda konjušaru uzde i htjede još izvući pušku. Tad reče kartaš:

— Prijatelju, puška će te čekati u staji. Tamo je nitko neće ukrasti. Zatreba li ti u saloonu pucaljka, puška ionako ne bi bila prikladna.

— Zašto bi mu bila potrebna pucaljka? — upita Jack.

Kartaš slegne ramenima.

— A tko to zna? Nego, imaš li i ti ime?

— Svatko nosi neko ime. Pitanje je jedino, kaže li ono pravo. No ja sam uistinu Jack Ruland. Putujem u El Paso. Tamo bih htio raditi kao kau-boj.

— Gle, gle! — reče kartaš i siđe niz
dvije drvene stepenice, ruku zadjevenih
za opasač. — A on?

— On se zove Slim Royce.

— Također kravar?

Jack je promatrao kako Slim grize
donju usnicu.

— Da — procijedi Slim.

Kartaš je odmjerivao mladoga Roycea,
zatim se zagleda u njegovu izliza-
nu torbu s upadljivo uženim zna-
kom: R u krugu. Zatim se okrenuo i
ponovo se popeo na predvratje saloona.

Konjušar je odveo konje.

— Dakle — mrmljao je gostioničar —
uđimo! Prvi viski plaćam ja.

Saloon bijaše dugačak i uzak, očito
uvijek mračan. Sa zidova su visjele
poderane jeftine tapete. Od maloga
prozora do tamnoga kuta na drugom
kraju protezao se dug točionički stol.
Iza njega na zidnim daskama bile su
gotovo prazne police za boce. Napola
oljuštena ogledala podsjećala su na
bolja vremena. Iznad njih je visjela
velika slika gole djevojke na cvijećem
osutoj livadi.

Daščani zidovi bili su izbušeni revol-
verskim mecima. U jednom kutu staja-
la je u velikoj vazi zastava sa crtama
i zvijezdama. Prilično grubi stolovi i
stolice nalazili su se na drugoj strani.
U pozadini su visjeli ostaci zastora od
perli. Usko stepenište uspinjalo se u
prvi kat, završavajući jednako uskom
galerijom. Na vratima su bili veliki
bijeli brojevi. Počinjali su sa 201.

Aaron Roswell natoči deset čaša vis-
kijem i sam uze prvu.

Svi su posegnuli za čašama kao na
zapovijed. Slim ostavi jednu ruku na
svojoj torbi.

— U zdravlje! — reče gostioničar gla-
som koji je govorio da nije oduševljen
svojom velikodušnošću.

Ljudi gutnu viski i stave čaše pred
sebe.

Josie se smijala. Suzan je lizala usni-
ce i hihotala:

— Hej, ovo nije bilo razvodnjeno!
Aaron, što je s tobom, više ne va-
raš?!

Aaron je psovao. Njegovo se lice još
jače zakružilo i zacrvenjelo se.

— Sad će još tvrditi, kako nikad nije u
viski ulijevao vodu — nasmije se Josie
i gurnu Jacka. — Većinom je u boci
bilo više vode negoli viskija. Ali to
mu i ne zamjeravam.

— Nego što? — pogleda Jack djevoj-
ku.

Djevojka je imala velike sive oči i
lijepo povinute obrve. Ali crte lica
bile su izbliza vrlo tvrde. Bila je stari-
ja od Susan, najmanje trideset i tri.

— To što uzima vodu iz crpke u kuhinji — objašnjavala je Josie vragola-
sta pogleda. — A voda je ovdje jako
alkalična. Nije potrebno da se uza sve
igramo i zdravljem. Što ti o tome mi-
sliš?

Jack se osmijehne natmurenom gos-
tioničaru i baci pred njega nekoliko
novčića.

Oči trbušastoga vlasnika saloona
odmah su zasjale.

Prigovore je zaboravio. Kartaš zaz-
viđi kroz zube. Bud Hasskell istegnu
volovski vrat i reče:

— Taj još ima cijele džepove, mom-
ci!

Gostioničar je brzo pomeo novac i
gurnu ga u džep hlača. Ponovo je na-
punio čaše nerazrijeđenim viskijem,
dohvatio bocu sode, otvorio je i stavio
pred goste. Jack Ruland naliže sode
koliko je god mogao.

— Slime, u zdravlje! — reče Susan,
zabaci crvenu kosu i kucnu o mladiće-
vu čašu. — Kako stojimo nas dvoje?

— Što? — upita Slim ne shvaćajući.

— Čovječe, ne pravi se glupim! —
reče Susan tako hrapavim glasom da
je i Jack Ruland osjetio kako ga nešto
u grlu grebe. — Hajde, popijmo gutljaj-
čić!

Slim popije gutljaj viskija s djevoj-
kom. Jack je samo ovlažio usnice.

Susan je htjela izvući torbu ispod
Slimove ruke, ali je on udari po prsti-
ma.

— Hej, što to znači? — uzvikne dje-
vojka. — Jeste li to vidjeli?

Kartaš prođe iza Jacka i Slima i sta-
de pokraj Susan.

— Momče — reče — što je unutra?

— To se tebe ne tiče!

Kartaš se osmijehne gotovo pakosno.
I ostali su se sada zanimali za torbu,
na kojoj je ležala Slimova nemirna

ruka. Jack osjeti kako mu leđima prolaze topli i hladni valovi, iako se uvjeravao kako se njega Slimov novac uopće ne tiče i kako mu je svejedno, što će se s njim dogoditi. Ali znao je da nije ravnodušan.

Kartaš se vrati na svoje mjesto.

— Ovu ćemo popiti za kauboja iz Teksasa, tako da njegova djeca dobiju duge vratove. Živjeli!

Zdravica je ispijena. Aaron natoči ponovo. Samo je Jack imao još pola čaše pica. Pogledom je opominjao Slima da previše ne pije.

Djevojke i muškarci neprestano su pogledali prema izlizanoj torbi. Aaron je točio.

— Mi bismo ipak najprije morali nešto pojesti — reče Jack. — Inače ćemo za pola sata biti pod stolom.

— Jest li za ono malo para? — pitao je Aaron.

Jack Ruland baci pred njega još nekoliko komada.

— Ej, ej, taj je bolje potkožen negoli smo mislili — procijedi Bud Haskell. — Čuj, koliko zapravo imaš? — pitao je.

— Mnogo manje negoli sam imao — odvrati Jack.

Gostioničar brzo pokupi novac, gurnu bocu pred goste i ode u kuhinju. Suđe je zveckalo, crpka je klepetala kao da se iskašljava, sve dok se nije začulo kako je dugim uzdahom povukla vodu.

Jack natoči viski i sodu i sjede za jedan stol, leđima okrenut zidu.

Josie odmah priđe i sjede kraj njega.

— Zaista si kauboaj?

— Da.

— Smiješno, Jack, mislila sam da si nešto drugo. Uopće ne djeluješ tako kao da jašiš u prašini iza kravskih repova.

— I taj se posao mora raditi, kao i drugi.

— Da — reče Josie i pogleda što rade drugi.

Svi osim Susan odmakli su se od Slima i okrenuli se. Slim je još držao ruku na torbi. Susan se primakla sasvim blizu, ovjesila se o njegovo rame i ljubila ga u vrat.

— Ne ljuti se, Slim, ne budi takav! — govorila je.

— Momci možda dolaze iz Bear Ri-

ver Cityja, poslije prodaje goveda — reče konjušar.

Kartaš upre prstom u čelo.

— Teksašani prodaju stoku uvijek u Kansasu. Bili bi ljudi da gone stada četiri stotine milja dalje negoli je, potrebno.

— Ali novac mogu predati pošti — doda Jack Ruland. — »Wells Fargo« ga prevozi i preuzima rizik, ukoliko nestane. Postoje također čekovi.

— Čekovi? Što je to? — upita Josie, naboravši čelo.

Čekovi su još veća obmana nego papirnati novac — reče konjušar. — Na te ceduljice svatko može napisati svoju po svojoj želji i dati je drugome. Čista prijevara. Ali kod nas toga nema, momče. Mi ne primamo niti papirnat novčanice. Gdje god ima mnogo ništica, mnogo je prijevara. Kod nas se plaća pravim dolarima. Je li tako, Aarone?

Gostioničar se pojavi iz kuhinje, brišući ruke o košulju.

— Upravo tako! Hoćete li, momci, također sobu?

— Da, sobe — potvrdi Jack.

— Onda se djevojke moraju pobrinuti za krevete — reče Roswell i zapali petrolejku.

Svjetlost oživi sjene na zidovima.

.....

IZLAZI

PETKOM

.....

Lako kucanje na vratima ponuka Jacka Rulanda da dohvati oružje.

Stajao je kraj prozora u tami svoje sobe i promatrao napušteno i zapušteno naselje, koje je ležalo pod njim kao veliko smetlište. Okrenuo se i pogledao prema vratima. Iako je u sobu ulazila mjesečina, jedva ih je nazirao.

— Tko je?

— Ja! Josie!

Jack Ruland pride vratima, gurnu zasun i otvori.

U sobu zaviri tračak svjetla što je dopiralo iz prizemlja. Za njim se pojavio djevojka.

Jack baci pogled prema dimnom oblaku u prizemlju. Ostali su još u čvrstoj opsadi oko Aaronova viskija.

Josie uđe. Jack zatvori vrata i namjesti zasun. Zatim pogleda djevojku, čiji se lice ocrtavalo kao svijetla krpica.

Muškarci u saloonu su razgovarali, ali riječi se nisu mogle razumjeti.

Josie položi ruku na Jackova rame, pripije se uz njega i počne ga ljubiti.

— Čeznula sam za tobom!

Jack je uhvati oko struka, ali zastade. Htio je ostati priseban i proračunati kao što je proračunanta zacijelo bila i djevojka. No odmah je primijetio da mu to neće uspjeti. Djevojčine tople usnice prelazile su preko njegovih obraza i uha. Dodirivala ga je prsima. Našiveni ukrasi svjetlucali su kao krijesnici.

— Dođi! — povuče ga djevojka natraške prema krevetu.

Jack izvuče svoju ruku iz njezine i pripali svjetiljku, koja je visjela sa stropa.

Soba je bila dulja negoli što je iznosila njezina širina. Na zidovima su bili ostaci tamnozelenih tapeta. Lijevo i desno i iznad vrata visjele su slike golih djevojaka. Prozor je zaslanjao težak zastor od samta, sa zlatnim povlakačima.

Josie reče:

— Aaron Roswell je imao dvadeset djevojaka, kad je ovdje cvao posao. I gotovo je svaka imala svoju sobu.

— Tko je stanovao ovdje?

— Fanny Silver — nasmije se Josie. — Kad je došla, bilo joj je šesnaest. Sa sedamnaest je nestala. Teško je radila. Tko zna, što je s njom.

Jack ponovo začuje kucanje u kući i pogleda prema zidu susjedne sobe.

— Slime, spavaš li? — pitala je druga djevojka. — Otvori, ja sam!

— Ovdje se čuje gotovo svaka riječ — reče Josie. — Roswell je štedio na čemu je god mogao. Upačot tome, sav je novac uložio u ovu kuću i u piće. I sad je vezan uza to kao šugav pas. Nema novaca niti da viski da nekamo odvesti. Ode li bez njega, ostaje bez sredstava kao i mi svi.

Jack sjede na krevet, otkopča remen s revolverom i prebaci ga preko stolice.

— Što hoćeš? — pitao je Slim Royce iza zida.

Vrata su se zatvorila. Čuo se djevojčin hihot.

— Slime, ti znaš baš vraški glupo pitati, kao da nikad nisi u krevetu imao djevojku. — Susan se smijala. — Do đavola, tome se nisam nadala.

Josie sjedne kraj Jacka. Jack svuče teksaške čizme i gurnu ih u stranu. Mamuze su zveckale.

— Došla si radi torbe? — otresao se Slim.

— Ah, koješta, već sam je zaboravila. Dragi, pogodi, zašto sam došla!

Jack ustade, pride prozoru i zatvori ga. Pogledao je niz pustu zemlju pod mjesečinom i pričinu mu se da nema kraja, posvuda pijesak i kamen.

Josie se prišuljala za njim i zagrlila straga. Jack se okrene, raskopča joj joj haljinu i gurne je preko ramena. Josie ponovo počne natraške prema krevetu. Tad pusti Jacka i haljina spuznu niz tijelo. Ispod nje nije bilo ničega i Jack shvati da je sve pripremljeno.

Velike sive oči mamiše su ga kao dvije zvijezde. Josie se okrene i opruži se po krevetu.

— Svuci se, Jack!

Jack se svukao. Ni na što više nije mislio. Samo je gledao Josie i bacao stvari kraj sebe. Zatim se predao toplu zagrljaju i vrućim poljupcima. Meki djevojački dlan prelazio je po njemu i načas mu se činilo da lebdi. Ali djevojčina noga tako se ovila oko njegove kao da ga nikad više neće pustiti.

— Jack! — šaptala je Josie.

Njezine ruke sklopile su se oko njezinih vrata, kao da ga je htjela zauvijek zadržati.

Jack je ležao kraj Josie i promatrao strop, napravljen od golih grubih dasaka. Svjetiljka bi katkad zatitrala. Sjene su na zidu tad plesale. Činilo se da je petrolej pri dnu.

Josie ustade.

— Imaš li cigareta?

— Samo duhana. U hlačama.

Josie se sagnula i poče pretresati džepove. Bacila je na stol nekoliko novčanica. Zatim s duvan-kesom sjede na rub kreveta i poče spretno motati cigaretu.

— Ostavi torbu! — javio se opet Slim srditim glasom.

Jack ustade i obuče hlače. Pripalio je šibicu i Josie halapljivo povuče dim. Pušila je brzo, pogleda uprtog u novac.

Jack uze duhan i spremi ga.

— Nisam vidjela da pušiš — reče djevojka.

— Malo kad pripalim — odvrati Jack, ode k prozoru, otvori ga i baci šibicu napolje.

Noćna hladnoća navre u sobu i Jack se prestade znojiti.

U susjednoj sobi se začulo škripanje i zatim Susan.

— Slime, vječno bih bila s tobom. Svejedno mi je što si osam godina mlađi od mene.

— Uvijek govori tako glasno — reče Josie tiho.

— Dođi — govorio je promukli glas u susjednoj sobi.

— Ostavi torbu! — reče odjednom Slim Royce.

— Ali što je u njoj? — upitno će Susan.

Jack podiže košulju i obuče je. Podigao je također remen s municijom sa stolice, ali ga položi na stol.

— Nećeš valjda otići? — upita Josie. — Misliha sam da si umoran.

— I jesam. Ali kad nisam kod kuće, najradije spavam odjeven.

Ponovo se začu neki šum.

— Do đavola, tvoja je torba tako velika tajna?

— Da me ne zapitkuješ: u torbi je novac — reče Slim. — I da znaš sve: četiri tisuće dolara u srebru. Niti ja ne vjerujem papirnatim novčanicama.

— Četiri tisuće dolara! — uzdahnu Susan.

Jack pogleda Josie. Imala je cigaretu u ustima. U očima su svjetlucale iskre.

— Da, četiri tisuće dolara! — ponovi Slim. — Mojih četiri tisuće, jasno?

Josie ustade, odloži cigaretu u pepeljaru na stolu ispod svjetiljke i podigne haljinu. Brzo se zakopčala i nastavila s pušenjem.

Jack sjede na krevet. Slim i Susan bijahu tiši, tako da se mogla razumjeti samo poneka rečenica ili riječ.

Tad se Susan javi od prozora.

— Toliko nema nitko ovdje, niti vlasnik ove kuće. Za toliku svotu svatko bi položio glavu.

— Slim i ja rano ujutro odlazimo dalje — reče Jack. — Tebi i Susani Slim će nešto dati, ukoliko to možete zadržati za sebe.

— Susan sigurno neće ništa zadržati za sebe — reče Josie. — Tvoj prijatelj čuje nas upravo kao i mi njega i zna već da znam koliko para ima. A tko zna, ne prisluškuju li i oni drugi.

Jack Ruland pogleda prema vratima.

Čuo je škripanje dasaka i kako je netko zalupio vrata.

Na hodniku se smijala Susan.

— To nitko neće vjerovati! — kreštala je. — Mlađi sa četiri tisuće dolara u torbi!

— Eto, čuješ je! — reče Josie. — Imamo dva konja — nastavila je. — Jedan pripada kartašu, drugi konjušaru. San-ner bi ga prodao, kad bi mu netko ponudio sto dolara. Vjerojatno se ne bi zamisljao nad tim, kako da se pješ-

ke izvuče odavde. Ali svoju staju neće napustiti isto tako kao ni Aaron svoj saloon. Ta se dvojica nadaju da će se opet pojaviti tragači za srebrom. Srebro je nađeno. Ali cijene nisu bile povoljne.

— Ne znam, zašto mi sve to pričaš.

Josie ipak nastavi.

— Ne shvaćaš? Potrebni su nam konji i novac. Prilika da počnemo život iznova u nekom gradu. Vi imate i konje i novac. Svaki konj dobiva po dva jahača.

— Konjušar i gostioničar sigurno neće napustiti svoj imetak zbog četiri tisuće dolara, podijeljeno s osam — reče Jack. — Uostalom, čitav moj imetak leži ovdje na stolu.

Josie pogleda novac, zatim Jacka.

— Sreo sam ga slučajno. Došao je s brda i pomogao mi je da odbijem upaške napadače. Možda mi je spasio život. Dio puta jašit ćemo zajedno.

Josie se zagleda u Jacka ne vjerujući mu.

— I ti ne želiš ništa od njegova novca? — pitala je.

Jack zaniječe glavom.

— Ne. Želim stići na ranč u blizini El Paša. Slim ide prema Sonori. Pitaj njega. Njegov me novac ne zanima.

Josie se potihlo nasmije.

— Jack, davno sam prerasla priče! Za takvu hrpicu dolara zanima se i sam đavo. Možda bi samo ludak bio iznimka.

— Možda sam lud — reče Jack. — Zadovoljan sam, doduše, što sam sreo Slima. Kao što rekoh, možda mu dugujem život. I što u usporedbi s tim znače četiri tisuće dolara?

— Jest, imam četiri tisuće dolara! — vikao je Slim napolju. — Ako ih hoćete, dođite ovamo!

Jack pride vratima, odgurnu zasun i otvori sobu.

Dolje su stajali stanovnici naseља i Susan u svojoj tankoj prozirnoj haljini sa svjetlucavim zvjezdicama. Crvena kosa bijaše raščupana.

Slim se obadvjema rukama naslonio na ogradu. Torbu nije imao kod sebe.

Jack izađe. Iza njega je odmah izašla Josie. Popravila je haljinu i sišla u prizemlje.

Muškarci u saloonu nisu prozborili ni riječ.

Slim pogleda Jacka. Bio je obliven znojem. Oči su mu sijevale hladnom mržnjom. Ruke su drhtale.

— Predlažem da legnemo spavati — reče Jack potihlo. — Dobro zatvori vrata.

Slim Royce klimnu glavom, pogleda još jednom u saloon, opsuje nešto i povuče se u sobu.

Noć je prošla mirno. Jack je u neko doba zaspao i probudio se za izlaska sunca. Umio se, opasao se, počeo sjao plavu kosu i namjestio šešir.

Kad je Jack Ruland izašao, Slim je već bio u saloonu. Niti od ostalih nije nedostajao nitko. Tu su bile također obadvije djevojke.

Slim je stajao iza kartaškog stola, za kojim je sjedio Earny Sedan. Na zelenoj, opuštima opaljenoj ploči ležala je Slimova torba.

— Prema tome, ti nećeš igrati zato što su karte obilježene, je li? — pitao je Earny Sedan.

Sedan je držao karte u rukama i cerekao se. Zatim je pustio da karte klize iz ruke u ruku, kao da ih pokreće neka nevidljiva sila.

— Jest, označene su — reče Slim.

Muškarci su se počeli čudno osmijevati.

Jack zastade na zadnjoj stepenici. Promatrao je kako društvo gleda predstavu, ne krijući baš da im je po volji.

— Dobro je što si došao — dobaci kartaš Jacku. — Zamisli, momak tvrdi da sam htio igrati s njim obilježenim kartama. Što kažeš na to? Drsko, ha?

Jack se osmjehne kartašu jednako široko kao što se smješкао on i siđe sa stepenice. Prošao je iza Slima i zaustavio se kraj Sedana.

— Mogu li pogledati karte? — reče.

— Da.

Earny Sedan dade Jacku karte. Jack položi jednu na stol i opipa je preko poleđine. Zatim na jednak način prijeđe preko druge. Slim ga je napeto promatrao. Teško je disao i znojio se.

— Momak je bezobrazan, ha? — reče kartaš.

Ostali su stajali na jednoj strani kao zid. Cerekanje je nestalo.

Jack baci karte na zeleni stol.

— Earny, obilježene su, ali jedno! To bi primijetio i tikvan koji prvi put sjedne da karta.

Earny ustade polako i odgurne stolicu. Ljudski zid iza Slima ostade nepomičan.

— Drskost, drskost! — ponavljao je Earny Sedan.

— Nepošteno! Nepošteno! — reče Jack.

— Što je nepošteno? — zabrunda konjušar.

— Da vas šestorica hoćete navaliti na nas dvojicu. Zašto ne bismo išli jedan po jedan?

— Možda nam se čini da je ovako jednostavnije — objašnjavao je Bud Haskell, čovjek volovskoga vrata.

Lice Tapa Welsha nalikovalo je ispod cilindra na štakorsku gubicu.

— Ne smijemo dopustiti da nas vrijeđaju — reče kartaš. — Kauboju, povlačiš li riječ?

— Povukao bih je, kad karte ne bi bile označene, Earny. Ali označene su.

— Svinje nas izazivaju! — procičedi Slim i snažno gurnu Baxtera.

Earny se brzo okrenuo. Svi ostali bacili se na Slima.

Jack primijeti na vrijeme kartaševu pesnicu, odbije udarac i uzvрати ga punim pogotkom u bradu. Earny Sedan kriкну i zatetura. Jack odbaci stolicu, stiže kartaša i udari ga posred lica. Bio je tako bijesan da ga je udarcem bacio na susjedni stol.

— Jack! — zazivao je Slim, kojega su ostali obrađivali kao tijesto.

Jack u zamahu dohvati stol i baci ga u zid. Drvo se razletjelo u komade i padalo je po ostalom namještaju i po ljudima.

Jack se baci na gomilu, uhvati konjušara i gurne ga u zid. Zatim dohvati nos na štakorskom Tapovu licu. Tap zamekeče i pokrije lice rukama. Jack ga odgurne.

Slim se izvukao ali je posrnuo.

Bud Haskell krene na Jacka kao bijesan bik. Jack Ruland odbije prvi udarac ali ga je drugi zamalo presavio. Haskell ga udari koljenom u lice. Jack se od udarca uspravi i poleti natraške. O nešto se spotakao i pao je na pod.

Haskell se sagnuo nad njim kao medvjed.

Neki je lom nadjebao kupa.

— Dodi ovamo, pseto! Dodi da ti polomim kosti! — urlao je mladi Slim Royce.

Bud Haskell podiže Jacka na noge i još ga jednom udari u lice. Jack zavela rukama natraške i zaustavi se na zidu. Haskell nasrne ponovo ali se Jack u pravom trenutku bacio u stranu. Haskellova pesnica pogodi daske. Bivol opsuje.

Jack dohvati stolicu i udari. Pogodio je u leđa. Stolica se raspala. Haskell se sklijokao na pod kao prazna vreća. Jack se okrenuo prema kartašu koji je ustao, izobličena lica i mračna pogleda.

Slim se borio s gostioničarom, konjušarom i Baxterom. Štakor je još ležao na podu, sasvim blizu torbe, zbog koje je sve i počelo.

Jack Ruland izbježe kartaševu udarcu. Earny Sedan se zanese promašajem, posrne kraj Jacka i u tom ga trenutku pogodi udarac bridom šake po vratu. Zaroktao je i pao među krš.

Ruland priteče u pomoć Slimu, kojega su protivnici upravo podigli i bacili ga u praonik za čaše, smijući se kao da je sve zajedno samo izvanredna zabava.

Jack uhvati konjušara za rame, okrene ga i udari tako da ga je zaboljela ruka. Konjušar je teturao do stepenica i tamo je pao.

Ostali ostaviše Slima i bace se na Jacka. Jack uzmakne nekoliko koraka, sagne se i zabiје glavu gostioničaru u trbušinu. Aaron Roswell zakrčlja i zgrči se.

Slim se uspravio i bacio se na njega tako da su obadvojica pala na pod. No Slim bijaše odozgo i nemilosrdno je radio rukama.

Jack je u međuvremenu imao posla s bradonjom Baxterom. Nije primijetio kako je ustao konjušar i da se kartaš počeo micati.

Tap Welsh također podiže svoje štakorsko lice i posegne za torbom.

Jack je upravo htio udariti Baxtera, kad ga zaustavi revolverski pucanj.

Prozorsko staklo je zazveketalo.

Slim je držao revolver u ruci. U kutu kraj torbe uzdisao je Welsh. Krvario je.

Siva lica Baxter odskoči natraške i podigne ruku.

Welsh se okrenuo najprije na bok, zatim se prevrnuo na leđa. Tako je ostao.

— Ostavi torbu! — vikao je Slim. — Hajde, karšu, dodaj mi je, inače ću te izrešetati!

Earny Sédan podigne torbu i dobaci je Slimu. Njegovo je lice jasno pokazivalo da će pucati u svakoga tko napravi pokret koji mu se ne bi svidao.

Djevojke su se priljubile uz zid između prozora i kao da će se kroza nj progurati napolje.

Slim je u desnoj držao revolver, u lijevoj torbu sa svojim novcem. Tako je natraške pošao prema vratima.

Nitko se nije pomakao. Kantaš se skamenio. Tap Welsh je ugaslim očima zurio u strop.

Jack je pazio da ne dođe pred cijev.

Na vratima je Slim zastao.

— Jack, dovedi naše konje. Ja ću dole mornike držati pred revolverom.

Jacku se nije osobito svidalo da ide u staju, ali znao je da bi najljutio Slima, kad bi on njega poslao po konje. Zato se progura kraj njega i ode iz saloona.

Naselje je ležalo na suncu kao izumrlo. Vrućina bijaše već nepodnosiiva. Zrak je titrao iznad apržene zemlje.

Jack brzo prijeđe cestu i otvori stajnska vrata. Pred njim bijaše niz praznih pregradaka. Zavirio je u svaki kut. Posvuda je ležala zgnječena slama. Na zidu su visjele posude za vodu i lanci.

Jack izađe napolje i ode u baraku na drugoj strani. Otvorio ju je, zavirio unutra, ali ništa osim starudije nije mogao vidjeti, kojekakvu burad i kutije, kola bez kotača i koještarije.

Ne zatvorivši vrata, Jack Ruland razmišljao je, ima li smisla da se vrati u saloon. Slim bi u bijesu mogao strijeljati jednoga po jednoga, sve dok netko ne kaže, gdje su sakriveni konji. Na tu ga je pomisao navodila činjenica, kako je hladnokrvno oborio onoga sa štakorskim licem.

Jack pogleda prema saloonu, ode do ceste i pozove Slima:

—Dodi ovamo!

Vrata su se otvorila. Slim je pucao. Muškarci u saloonu baciše se na pod. Djevojke su prestrašeno vriskale.

Slim je preskočio verandu, potrčao preko ceste, okrenuo se nekoliko puta i pucao u saloon. Prozorsko staklo je zveketalo.

Jack otrči sa Slimom natrag u stajnsko dvorište. Tu ga je zaustavio i rekao da su nestali konji.

Slim okrene glavu prema salonu. U očima su se nazirale hladne iskre.

Kroz razbijeno prozorsko staklo na saloonu pojavio se revolver i nekoliko metaka okrznu stajnske stijene.

— Makni se! — viknu Jack i potrči prema zaklonu.

Slim ispali nekoliko metaka prema saloonu i polako priđe uglu, za koji ga je Jack morao povući.

— Vjerojatno nisu vjerovali svojim snagama — reče Jack — i zato su odveli konje.

— Bili smo ih lijepo udesili, zar ne? A Tap, taj štakor, platio je glavom — reče Slim bijesno.

Pucnjava iz saloona se pojačavala. Jack pogleda iza ugla ali na cesti nije bilo nikoga. No s prozora su odmah zalajali revolveri.

— Jesu li nestali svi konji?

— Da, sva četiri.

Slim obriše rukom barutnu garež s bubnja revolvera i napuni ga.

— Moramo ih potražiti — reče Jack. — Daleko ne mogu biti.

— Dobro — reče Slim i pođe uz stajnski zid.

Ljudi iz saloona nisu prestajali pucaati.

Jack pođe za gipkim mladim čovjekom koji je Tapa Welsha ustrijelio bez mnogo razmišljanja. To mu se neprestano vraćalo u misli.

Obišli su staju, zatim susjednu daščaru. Prolazili su kraj smrdljiva smeća. Susjedno zdanje bilo je drveno ali nešto veće od ostalih. Jack razbije nogom jednu natrulu dasku, napravi ovcu rupu, ali od konja niti traga.

Rudnička jama bila je široka otprilike tri jarde, visoka četiri. Zidovi su bili neravni. Na vlažnim su mjestima svjetlucali. Sa stropa je tu i tamo curkala kap po kap. Tračnice rudničkih vagončića bile su zardane.

S oružjem u rukama Jack i Slim uđu u rudnik. Činilo im se da se iz tame cerekaju neka oblićja, ali obojica su znala da su priviđenja plod njihovih razdraženih živaca.

Jack napipa na zidu rudarsku svjetiljku na petrolej. Brzo je otvorio stakalce, zapalio šibicu i pokušao nažgati stijenj. Ali pojavio se samo plavkast plamćak, koji je brzo utrnuo. Jack podigne stijenj, no unatoč tome nije uspio. Bacio je šibicu.

— Nema petroleja, ha? — upita Slim.

— Nema — reče Jack.

Okrenuo se. Ulaz se nazirao kao svijetla mrlja.

— I što sada?

— Možda konji uopće nisu ovdje. Nismo pretražili sve kuće. Osim toga, noću su ih mogli izvesti iz grada. Vidio sam u blizini nekoliko skupina kaktusa. No nigdje nismo vidjeli tragove.

Slim je pōtlo psovao.

Na ulazu se pojavi sjena. Josie.

— Što hoće ova? — upita Slim Royce.

Jack krene uza zid prema izlazu.

— Jack? — govorila je djevojka drhtavim glasom.

Jack stade.

— Da — reče.

Jeka se razliježe jamom poput iskrivljenoga smijeha.

Josie priđe bliže i zatim uđe u jamu. Jack se približi. Bila je siva u licu. Podočnjaci bijahu gotovo crni. U prošlih nekoliko sati kao da je ostari-la nekoliko godina.

Slim prođe kraj Josie i pogleda napolje.

— Sama sam — reče Josie i poče lomiti prste na uskim bijelim rukama. — Poslali su me ovamo.

— Zašto? — upita Jack i nasloni se na vlažan zid.

— Dat će vam konje za torbu s novcima.

Slim se vratio.

— Zakrenut ću ti vratom! — viknuo je.

— Susan je izdala svima — ciknu Josie. — Mene su otjerali iz saloona. Morala sam doći ovamo.

— Ne pretvaraj se — obrecnu se Slim. — Ti hoćeš novce kao i ostali, svetica! I kad bismo ih dali, ne bismo dobili konje.

— Nije istina — pogleda Josie ti Jacka. — Reci mu da će sigurno dobiti konje, molim te!

— Nećemo ih dobiti — uzvratí Jack. — Svi biste vi nestali. Kako je daleko do najbližega grada?

— Ne znam. Ali na jugozapadu se nalazi poštanska stanica, prema kojoj odavde još vodi koljski trag. Udaljena je otprilike dvadeset milja.

— To biste mogli prijeći pješice — reče Jack.

— Da, možda. Ali što da radimo tamo bez novaca?

— Za dva konja mogli biste dobiti putne karte do sljedećeg grada — umiješa se Slim.

— I tada? — pogleda ga Josie. — Što da radimo tada?

— Je li to moj problem? — otrese se Slim. — U svakom slučaju, možete se postaviti na glavu, ali moj novac neće-te dobiti. I reci ostalima, da ću ustrijeliti svakoga kao šugavo pseto čim se pojavi pred mojim revolverom. Odlazi!

Djevojka pogleda Jacka.

— Neće nam dati konje — reče Jack Ruland. — Ne bi ih dali niti onda, kad bi ti to uistinu željela. Odlazi!

Josie krenu natraške. Išla je tako nekoliko koraka, okrenula se i otrčala.

— Pomlatit ćemo ih, inače nema mira — reče Slim Royce. — Zar misle da smo izgubili razum?

Jack priđe izlazu i pogleda napolje. Razbacani vagončići, tračnice i prago-vi. U kamenju su palucali sunčani jezici. Od stanovnika nije bilo niti traga niti glasa.

Nije potrajalo dugo i Josie se ponovo pojavila. Oklijevala je ali se približavala.

— Što hoće opet? — promrmlja Slim.

— Vjerojatno ono što i prije, što bi inače?

Josie se zaustavi nedaleko od ulaza. Na jarkom danjem svjetlu mjezina je natičkana haljina djelovala ružno. Bila je dronjava jednako kao i odijela ostalih, rasparana na nekoliko mjesta po šavovima i prijava.

— Što je? — otrsao se Slim.

Jack je ostrim pogledom promatrao kuće, zaklonjen tako da ga koji strijelac ne bi iznenadio.

— Polovicu — reče Josie.

— Što? — nagnuo se Slim, kao da će se baciti na djevojku.

— Traže za konje polovicu svote.

— Kako treba da se obavi razmjena? — upita Jack.

Slim ga je ljutito pogledao.

— Nema razmjene za moj novac — reče. — U Sonori možeš biti moj suradnik, ukoliko budeš želio, ali banda ne dobiva od mene niti cent. Reci to, mala, kantašu, ili onome koji te je poslao. I još nešto: ukoliko odmah ne vrata konje, bit će vruga! Nosi se!

Josie ponovo pođe natraške.

— Vratite konje, ili će se nešto dogoditi! — dovikne joj Slim.

Djevojka se okrenula i požurila je prema naselju.

— Što će se dogoditi? — upita Jack.

— Što?

— Htio bih znati, što će se dogoditi, ako nam ne vrata konje.

— Jack, znam i sam da blefiram. Ili misliš da nismo u pravoj neprilici, ha?

— Čini se da jesmo.

Jack pogleda izlisanu torbu u Slimov lijevoj ruci.

Slim Royce gledao je također torbu.

— Na neki će je način oteti — rekao je. — Prokleta pseta! Ali još je nisu dobili.

Slim ode dublje u rudnik i nestade u tamu.

Jack Ruland ostade stajati na istom mjestu. Promatrao je stražnju stranu koliba, hrpe šljunka i krš za koji se sigurno nitko živ više nije zanimao. Jednom je pogledao preko ramena ali Slima nije vidio.

Za nekoliko minuta vrati se Josie. Ovaj put s njom je bila također Susan. Zastale su podaleko od ulaza. Oklijevale su.

Slim se vratio. Torba mu je još bila u lijevoj ruci.

— Uporni su — reče Slim.

— Zaista — doda Jack. — Kako će sada glasiti ponuda?

— Trećinu! — dovikne Josie i priđe bliže.

Susan je malko zaostajala. Bojala se Slima i drhtala je kao prut na vodi.

— Tako, trećinu?

— Niti cent! — odbrusi Slim. — Luđaci!

— To je naša jedina prilika — reče Josie, kao da je uvjerena kako grupa ima neko pravo na Slimov novac.

Djevojke su ušle u jamu.

— Hoćete li znati, kako smo dugo ovdje? — pitala je Susan.

— Ne, ne zanima nas — odgovori Slim oštro. — Od mojih para ne dobivate ništa. Koliko puta moram ponoviti tu rečenicu?

— Skrtac! — ljutito će Susan.

Slim je htjede udariti, no svladao se.

Josie se osvrtała, kao da nekoga očekuje.

Susan je htjela istrgnuti Slimu torbu, no on ju je odgurao u zid.

— Možda ću vam dati torbu ako dovedete ovamo konje — reče Slim. — I ako vidim da igrate uistinu pošteno. No, kako stojimo s tim?

— Ako dovedemo konje? — upita Josie.

— Da.

— Morale bismo razgovarati s ostalima. Sigurno bi se složili.

— Ali mi bismo morali biti sigurni da možemo nesmetano otići — reče Slim.

— Međutim, maločas si rekao da nećemo od tvojih novaca dobiti niti cent — reče Susan svojim promuklim glasom. — Josie, on laže!

Josie ponovo pogleda preko ramena.

Tada Jack primijeti bljesak. Istoga trenutka odjeknu pucanj. Metak uđe u jamu i okrzne Slimovu ruku. Slim se iznenadi, ispusti torbu, opsuje i maši se za revolverom.

— Pobit će nas! — vikala je Susan.

Jack i Slim zapucaju prema uglu saloona, iza hrpe šljunka. Meci koji su

pogađali kamenje podizali su oblačiće kao da ih netko otpuhuje u jarku suncanu svjetlost. Tu i tamo odbije se od kuće također poneka krhotina. Iz jame je prokuljao dim.

S druge strane također se pojavila vatra.

Jack i Slim nisu sustajali, no morali su se povući dublje.

Tek tada primijeti Slim da su djevojke nestale i da nema više torbe.

Jack je također primijetio da nema djevojaka. Okrenuo se, ali niti dublje u jami nije bilo Josie i Susane.

Napolju su odjekivali pucnjevi. Meci su pogađali stijene, odbijali se i jaukali iznad napuštenoga naselja.

Jack krene odlučno dublje u jamu, no poslije izvjesnoga vremena odustane. Tumaranje nije imalo smisla. Nije poznavao put i zapreke.

Slim mu je prišao.

Napolju su se čule puške i revolveri.

Slim mimoiđe Jacka i nestane u tami. Odnekud je doviknuo:

— Negdje mora postojati drugi izlaz. Možda ih ima i više. Tuda su nestale.

Paliba se napolju stišavala.

Jack se vrati prema izlazu. Napunio je revolver i okrenuo bubanj. Napolju se još primjećivao barutni dim, no pucao nije više nitko. U toj tišini javi se odjednom rzanje konja i zatim odjekne topot kopita.

Slim priđe Jacku.

— Na cesti su! — reče Jack i pojuri napolje.

Jack otrči prema saloonu, obiđe ga i izbiye na čestu. Prekasno. Četiri konja nestajala su prema jugu, podižući oblake prašine.

Jack stade i isprazni za bjeguncima čitav bubanj. Zadisao se. Znao je da na toj daljini ne može pogoditi. Spustio je oružje.

Iza zadnje kolibe jahači su napravili luk i krenuli prema jugozapadu. Kartaš Earny bio je na konju sam. Kopači srebra imali su na svojim životinjama djevojke. S gostioničarom se nalazio konjušar.

Iza ugla se pojavio Slim. Ruke je zabio u džepove i cerio se.

— Raduješ se što su otišli? — upita Jack. — I to s parama?

— Ma s kakvim parama!

— Što?

— U jednom trenutku nisam vjerovao da možemo protiv njih išta postići, zato sam torbu napunio šljunkom. Izbor bijaše sjajan, ovdje ima kamenja svih oblika i veličina.

— Tako? — reče Jack i počeo se smijati.

— Kad su se one dvije pojavile, i čim je počela pucnjava, znao sam o čemu se radi. Torba mi je, doduše, ispala iz ruke, ali ionako bih je bio dao. Poludjet će kad stanu i pogledaju što su oteli!

Jack obiđe staju, kako bi mogao promatrati jahače. Još su galopirali prema jugozapadu, jedan iza drugoga. Konj s konjušarom i gostioničarom pomalo je zaostajao.

Došao je i Slim.

— Hoće li konačno zaviriti u torbu? — reče.

— Nestrpljiv si — primijeti Jack. — Hoće!

No jahači su nestali iza nekoga grma i Jackovo strpljenje također popusti. Prašina je pokazivala da jahači nastavljaju put.

Jack se okrene i ode u saloon.

Nered se povećao. Posvuda su ležale čaše i napola ispražnjene boce. Mrtvac je ležao u kutu onako kako je pao, kad je htio dohvatiti torbu.

Pojavio se Slim. Jack natoči viski i gutne.

Slim je otišao u kuhinju i pojavio se s kruhom u ruci. Otkinuo je komad i dobio ga Jacku.

— Novac si sakrio u jami? — upita Jack.

— Naravno!

Jack zagriže.

— Ako se noću vrate, potražiti će ga odmah tamo.

— Prije ću ga donijeti — reče Slim.

Jack je žvakao kruh, osvrtao se oko sebe, popeo se u prvi kat i zagledao se u pustoravan prema jugu.

Iza grmlja primijetio je jahače. Stajali su kraj konja.

Ušao je Slim.

— Što se vidi?

— Pogledali su što je u torbi!

Slim priđe prozoru i pogleda napo-
lje.

— Lijepo će se razbjesniti, što mi-
liš?

— Aha!

— Možda će uistinu pričekati noć. Važno je pri tom da mi primijetimo prije njih negoli oni nas. Onda ćemo ih poslati do đavola, i tad smo opet u sedlu.

— Znaju da ih čekamo — reče Jack Ruland.

— Unatoč tomu, moramo uspjeti. Mi smo u gradu, a oni najprije moraju doći ovamo. Mi se ne moramo micati. Prema tome, u prednosti smo. Idem po novac.

VI

Slim baci na stol lanenu vreću s novcem. Jack natoči sode i popije.

— Jedeš li rado odreske? — upita.

— Smiješno pitanje!

— Našao sam ih — reče Jack i ode za bar, kao da je gostioničar. — Pripremit ću ih. Nećeš li vreću sakriti?

— Sam si rekao da je valja donijeti.

— Da, iz rudnika, jer bi je tamo najprije tražili. Ali sakriti je moram svakako.

Slim natoči čašu viskijem i dobro potegne.

— Zapravo, da ti pravo kažem, ovdje nije loše. Nekoliko tjedana moglo bi se izdržati. A jednom će valjda naići netko, tko bi prodao konja.

— Misliš li da se ipak neće vratiti?

— Možda. Sada imaju konje, a to je već nešto.

— Ali htjeli su novac — reče Jack. — I još nešto: ovamo može samo slučajno zalutati netko, tko bi mogao imati suvišnoga konja. Zatim, ako u blizini ima Apaša, i ako primijete da smo nas dvojica sami, pozobat će nas.

Slim ponovo gutne, zatim izvadi iz džepa duhan i smota cigaretu. Otišao je do vrata, pripalio je i izašao.

Jack je pio sodu i promatrao lanenu vreću.

Slim se vratio.

— Nigdje nikoga. Možeš u miru peći odreske, ako si mislio ozbiljno.

— Mislim da bismo najprije mogli pokopati mrtvaca.

Slim se okrenuo. Tap je ležao među polomljenim namještajem. Jack je prišao i povukao ga prema hodniku. Mahnuo je Slimu da mu pomogne.

Iznijeli su mrtvaca napolje, donijeli ga u sjenu neke podrtnice i položili ga na zemlju.

— Potražiti ću alat — reče Jack.

— A ja ću dotle skloniti novac.

Svatko je otišao na svoju stranu. Sastali su se ponovo za desetak minuta. Jack je donio dvije lopate i počeli su kopati grob. Kopali su brzo i uskoro se leš našao na dnu. Zagrnuli su ga. Jack poravna zemlju udarcima lopate i položi je preko tako utabanoga humka.

Jack Ruland ode ponovo u saloon i popne se u prvi kat. S prozora svoje sobe vidio je da skupina iza grmlja još logoruje.

— Dobru zabavu! — reče Jack i opruži se na krevetu.

Nije potrajalo dugo i pojavio se Slim. Otvorio je vrata nogom tako da su udarila u zid.

— Hej, a što je s odrescima? — reče.

— Ne možeš li malko pričekati? — odvrati Jack i sjedne na rub kreveta.

— Zašto si govorio o jelu, ako si lijen? — nastavi Slim. — Zar sam ja pričao o odrescima?

— Do đavola! — uzdahne Jack, ustade i prođe kraj Slima.

U saloonu popije Jack viski i ode u kuhinju.

— Najprije mi natjeraš slinu u usta, a onda se ljutiš — reče Slim na stepeništu. — Baš mi se to sviđa!

* * *

Jack Ruland se naslonio na grub daščani zid i nastojao je pogledom prodrijeti u tamu. Mjesec još nije izašao i vidljivost nije dosizala niti do druge

ceste. No Jack je osjećao da su ljudi negdje u blizini.

Nigdje se nije čuo pokret jahača ili konja. Noć je mirovala. Jack se nije mogao sporazumijevati niti sa Slimom. On je bio na straži negdje na drugoj strani grada. Čitavo vrijeme nije se mogao oteti osjećaju da su pogriješili. Vjerojatno bi bilo bolje da su zajedno ostali u saloonu. I čekali.

Iz razmišljanja Jacka je trgnulo jedva čujno škripanje rasušene daske. Nazvao je u mislima samoga sebe luđakom, podigao je malak revolver i počeo se šuljati prema uglu. Tu je zastao. Pred njim se pružila u tamu mala uska ulica, koja je završavala gomilom smeća.

Jack je čekao jednu minutu, zatim je prešao do druge kuće i kraj nje se zaustavio.

Izenada se začula lup. Neka se limenka dokotrijala na cestu i zaustavila se u plitkom prokopu.

Jack se pognuo i podigao svoj »colt 45«, no upravo se još stigao pravovremeno svladati da ne puca. Otkrili su ga, no činilo se da ne mogu točno odrediti, gdje stoji.

Vrijeme je prolazilo. Iznad grada ležala je samrtna tišina. Opasnost je bila tu i Jack se nadao da će biti mirne ruke i pucati, čim nekoga ugleda. To ga je dugo mučilo, zato što je imao stanovitog razumijevanja za te ljude. Nije se radilo o gramzivosti u pravom smislu, izuzevši možda konjušara i gostioničara, zatim Eardnya Sedana i djevojke. Oni su također htjeli prigrabiti tuđi novac i ništa drugo.

Iza Jackovih leđa u uskoj uličici zaškrpi pijesak.

Jack se htio okrenuti, no bilo je prekasno. Nešto ga je tvrdo pogodilo straga po glavi tako da mu je oštra bol probola cijelo tijelo. Revolver mu je ispao. Zateturao je. Osjetio je kako noge više ne mogu nositi tijelo.

Jack Ruland pade u pijesak na lice. Netko je nešto viknuo. Jack htjede podići glavu. Bila je teška kao olovo i nije uspijevao. Pri svakom pokušaju zaiskrile su pred njim bezbrojne zvijezde. Zatim je opet sve prekrila tama.

• • •

U prostoriji se malazila samo jedna jedina stolica. Na njoj je gorjela svjetiljka. Naslonjene na zid stajale su Josie i Susan. Na vratima se ustobočio vlasnik saloona Roswell, s revolverom uperenim u Jacka.

Jack se čudio što ga nisu vezali. Vjerojatno se osjećaju potpuno sigurni. Znaju da su nadmoćni. Oružja više nije imao, samo nož koji je još osjećao u čizmama.

Napolju se pucalo.

— Sad su našli Slima — reče Susan svojim hrapavim glasom.

Jack pogleda svijetloplavu Josie. Činilo se da se ne osjeća dobro, ali pogled je odavao željeznu odlučnost da izdrži s bandom do kraja.

Napolju se ponovo pucalo. Čule su se čitave salve.

Susan se nagnula kroz prozor. Zurila je u noć sve dok u blizini na cesti ne planu iz nečije cijevi. Susan se brzo povukla.

— Još ga traže. Aarone, pitaj ga, gdje se sakrio — reče djevojka.

Roswell nije odgovorio.

— Mislili ste da će prijevara proći samo tako, je li? — upita Susan Jacka.

— Govoriš kao da ti s pravom pripada Slimov novac — odvratila Jack. — U to uistinu vjeruješ?

— Tko zna, odakle mu — reče Susan. — Ne djeluje tako kao da je ikad u životu tragao za zlatom.

— Po čemu se poznaju tragači? — upita Jack, boreći se s bolovima u glavi i plamenim kolutima pred očima.

— Gluposti — umiješa se Josie — uopće se ne radi o tome, odakle mu novac. Radi se o našoj posljednjoj prilici. Slim je dovoljno mlad da opet negdje zgrne novac.

Napolju planu nekoliko hitaca redom. Netko je vikao da su ga uhvatili. Susan priskoči prozoru. Gostioničar se nije micao. Samo je osluškivao.

— Dolazi Bud! — viknu Susan. — Josie, imaju Slima! Čini se da je živ. Da, jest. Vuku ga u saloon.

Josie se nije micala.

Jack htjede ustati ali je Roswell odmah stegnuo revolver. Nije imalo smisla. Jack se opusti.

Susan se smijala.

— Sad ćemo dobiti pare. I onda konačno odlazimo — radovala se.

— A mi da ostanemo ovdje bez konna, ha? — upita Jack.

Susan se podrugljivo smijala.

— Tvoja pitanja obaraju me s nogu — reče. — Jesi li zaista tako naivan?

— Da, po svoj prilici.

Napolju su se čuli koraci i Haskellov glas:

— Ja sam, Bud!

Gostioničar otvori vrata.

Znojani, s revolverom u ruci ušao je kopač s volovskim vratom.

— Nebesa, to je bio posao! Taj može podnijeti! Ubio je Sannera.

— Što? — prestrašeno će Josie.

— Hiram je sam kriv. Prerano je izašao iz zaklona. Kriv je također Earny, zato što ga je htio živoga. Bojao se da Ruland ne zna, gdje su pare skrivene.

Svi su pogledali Jacka.

— Ili znaš? — odmah će Haskell.

— Ne znam.

— Eto, vidiš! To sam mogao misliti. Hajde, momče, ustani!

Jack privuče noge i uspravi se.

Aaron Roswell stade u stranu i dade znak revolverom. Haskell je izašao natraške. Jack prijede preko prazne prostorije i izađe.

Pred saloomom je gorjela svjetiljka, no preostala dvojica se nisu vidjela. Mrtvac je ležao podalje, nasred kolnika.

— I nikakvih trikova! — opominjao je Haskell. — Ako ne znaš, gdje su pare, nisi nam potreban. Sjeti se toga što češće.

Jack mirno krene prema svjetiljci. Popeo se na škripavu verandu i gurnuo saloonska vrata.

U saloonu su gorjele dvije svjetiljke. Slim Royce je ležao na podu, iskrivljena lica, krvareći iz usta i brade. Niti on nije bio vezan.

Jack stade. Haskell mu odmah gurnu cijev revolvera u leđa.

— Dalje! — naređivao je oštro.

Jack je hodao dok pritisak revolvera nije popustio. Tad je stao.

Les Baxter stajao je kraj Slima s revolverom u ruci. Kartaš se naslonio ispod polica s bocama. Ruke je prekrizao na prslima. Pušio je tanku cigaretu. Stajao je tako neko vrijeme, zatim je natočio čašu viskija i gutnuo.

Djevojke su također ušle u saloon Roswell je ostao kod vrata.

Slim sjede i obriše krv s usnica.

— On ne zna — pokaže Haskell revolverom prema Jacku. — Drugi zna sigurno.

Kartaš ponovo gutne. Činilo se da hoće izazvati osjećaj, kako ima mnogo vremena. Premještao je cigaretu iz ruke u ruku i pijuckao. Zatim se okrenuo, zagrizao cigaretu zubima i pogledao Slima.

— Hajde, mladac, reci gdje si ga sakrio!

— Idite do đavola! — procijedi Slim.

Earny Sedan otpuhne nekoliko plavih oblacića. Roswell je psovao kao kocijaš. Haskell je pitao:

— Earny, da ga pošaljemo u carstvo snova, ali sasvim polako, ha?

Sedan se zlobno osmjehivao. Pustio je cigaretu da padne na pod i zdrobi je nogom. Prišao je sasvim polako Slimu i udario ga munjevito u lice.

Slim jaukne i pade na leđa.

Kartaš se povukao nekoliko koraka. Jack je promatrao njega i druge. Bill su napetili, ali budnost ni kod jednoga nije popuštala.

Slim je uzdisao. Okrenuo se na bok i podupro se rukama. Iz usta mu je tekla krv.

— Nebesa, mora li se to događati? — pitala je Josie, blijeda kao kreda, gotovo spremna da pobjegne.

— Sjedni! — naredio je kartaš.

Slim sjede. S njegove brade kapala je na pod krv. U očima je svjetlucao već gotovo ludački sjaj, iz kojega je govorila mržnja.

— Taj neće progovoriti — šaptala je Josie. — On nas mrzi tako da ga možete tući do smrti.

Kartaš napravi nekoliko koraka i razmišljajući pogleda svakoga redom. Zatim je izvukao revolver i počeo okretati bubanj. Smijao se. Približio se Jacku i prislonio mu cijev na sljepoočicu.

Slim je nešto gutao.

Earny Sedan zapne otponac. Jack osjeti hladnoću na leđima. Josie je cvokotala zubima. Bojala se. Možda se i snébivala, ali svoj je dio pljena ipak htjela.

— Onda, Slime? — pitao je kartaš. — Brojit ću do tri. Ne kažeš li na vrijeme, ode tvoj prijatelj.

Raskell se povukao. Roswell je grickao usnicu. Baxter se premještao s noge na nogu.

— Jedan — brojio je kartaš.

— Slime, ne budi lud! — viknula je Susan.

— Dva...

Slim otvori raskrvavljena usta.

— Suti! — reče Jack. — Čim saznaju za novac, posmijat će nas. Kartaš opsuje i udari Jacka revolverom.

Jack zatetura, udari u Haskellu i odgurne ga. Nije se uspio zadržati na nogama. Udarac po sljepoočici bio je tako jak da mu se činilo kako pomalo tone u kipuću vodu. Čuo je razgovor, ali ništa nije razumio. Kraj njega su se pokretale čizme, mamuze su zveketale. Netko ga je udario, no bol nije osjetio.

— Prislonite ga uza zid! — vikao je kartaš.

Čizme su prolazile pokraj Jacka Rullanda. Slim je nešto vikao. Onda se začuo lom.

Jack se okrenuo. Vidio je ljude koji su mu se činili velikima poput divova. Bili su okrenuti leđima, zaokupljeni time da Slima prislone uza zid. Slim se branio.

Jack ustade.

— Pazi! — zakrešti Susan.

Baxter se okrenuo i podigao revolver, no gostioničar mu je dospio pred cijev. Baxter krenu prema Jacku. Jack se jedva držao na nogama. Aaron Roswell ga je udario širokim zamahom po vratu, bacivši ga na podnožje stepeništa.

Tog trenutka raspao se krug koji je sačinjavala trojka.

Susan je kriknula i pobjegla u kut.

Slim je projurio kroz saloon kao ranjen bik i bacio se napolje. Vrata su trznula natrag i pogodila su Baxtera koji je trčao za mladićem. Oborila su ga kao lutku. Haskell je opsovao, istrčao napolje i počeo pucati. Kartaš mu se odmah pridružio.

Gostioničar je stajao pred Jackom, s revolverom u ruci.

— Hajde, ustani i k zidu! — govorio je.

Jack privuče noge i osjeti pritisak noža u čizmi.

Napolju se pucalo.

— Ustani! — derao se gostioničar, u licu znojan kao da je upravo izronio iz vode.

Jack se odupre rukama o stepenicu, izvuče pri tom nož, baci ga prema gostioničaru i okrene se istog trenutka prema rukohvatu.

Nož pogodi Aarona Roswella u prsa. Kriknuo je i opalio metak, no od njega je ostala samo rupa u stepenici. Zatim je klonuo.

Jack uze Roswellov revolver, pogleda prema vratima, primijeti Baxtera i baci se za bar.

Baxter je pucao bez oklijevanja. Metak se zario kraj Jackove glave u dasku.

Jack opali u svjetiljku. Metak razbi je staklo i plamen ugasne. Jack se okrenuo oko sebe nekoliko puta. Za njim je udario drugi Baxterov metak. Začas se i druga svjetiljka raspala u komade.

Djevojke su vriskale. Bježale su napolje. Baxter je pucao. Plamen iz cijevi njegova revolvera na trenutak je sablasno osvijetlio saloon.

I napolju se također pucalo. Gostioničar je stenjao. Susan je vikala na ulici, htjela je izići iz toga pakla.

Jack je pucao na svaki sumnjiv šum i neprestano je mijenjao mjesto. Činilo se da ga Baxter čuje, ali nije odgovarao.

Jack se primicao stepeništu i tu se pritajio.

— Les, pomogni mi! — zazivao je gostioničar.

— Zaveži, budalo! — otresao se Baxter.

Jack opali prema mjestu odakle je dopirao glas i povuče se natraške. Baxter još nije pucao.

Vlasnik saloona je stenjao, čas glasnije a čas tiše. Napolju se još neko uistinu izašao, ili je varao. Čekao je, tišina.

Netko je izlazio. Vrata su lupkala.

— Josie? — pitao je Baxter.

Nije bilo odgovora.

— Do vraga, ostavljate me ovdje samoga? — izdere se Baxter, opali metak i pri tom oda svoj položaj.

Jack je pucao bez oklijevanja. Rasprslo se staklo i zasulo gotovo čitav saloon. Jack opali još jednom, sko-

či pod stepenice i prebaci se na drugu stranu.

Vrata su se ponovo pomakla. Trenutak koji nije bio duži od otkucaja srca vidjela se sjena. Zatim ponovo klepetanje vrata. Ranjenik ispod stepenica je cvilio.

Jack nije bio siguran, je li Baxter uistinu izašao, ili je varao. Čekao je, sve dok nije ponovo odjeknulo nekoliko pucnjeva i dok nisu zarzali konji. Čuo se topot. Tad Jack pretrči saloon i izađe napolje.

Kraj staje nazirale su se prilike ja-hača.

Jack isprazni čitav bubanj i onda spusti »colt«.

Jahače je progutala noć. Topot kopita se brzo udaljavao.

Jack je gledao lijevo i desno. Slima nije bilo.

— Slim? — viknuo je. — Otišli su!

Slim Royce se pojavi bez riječi kraj salona, razderane košulje, krvav na ruci i po licu, bez šešira, raščupan.

— Povit ću te — reče Jack. — Dodi!

Jack odgurne vrata i uđe u mračni saloon. Ispod čizama drobile su se krhotine stakla. Jack stade i osluhne. Čuo je iza sebe Slima, ali niti glasa od Roswella, koji je prije njegova izlaska još stenjao.

U daljini se čuo konjski topot, ali već bijaše gotovo nestvaran.

Jcak krenu dalje. Staklo se pod nogama drobilo. Miris petroleja ispunio je prostoriju.

Jack je tražio u džepovima šibice. Našao ih je i jednu je zapalio. Plamen je pištavo poskočio i razderao tamu.

Gostioničar je ležao s nožem u prsima pred samim Jackovim nogama, buljeći staklenim očima ni u šta.

Slim stade kraj Jacka, sagne se i zaklopi mrtvacu kapke.

Šibica se ugasila. Jack zapali još jednu i osvrne se za kakvom svjetiljkom.

— Tamo! — pokaže Slim prema susjednom stolu, iznad kojega je sa stro-pa visjela petrolejka.

Sa zapaljenom šibicom u ruci priđe Jack stolu, popne se na stolicu i pripa-

li stijenj. Svjetlost je razagnala sjene i kao da je smirila stvari uokolo.

Slim izađe napolje. Jack izvuče mrtvaca i položi ga kraj saloona.

Slim Royce je stajao nasred ceste.

— Čuješ li ih još? — pitao je Jacka.

Jack je osluškivao. Slabi zvukovi miješali su se sa zavijanjem vuka.

— Da. Udaljuju se.

— Misliš li da su odustali, ha?

— Tako se čini.

— Ili nas samo zavaravaju — pogleda Slim Jacka. — Bilo bi dobro da je jedan od nas dvojice uvijek budan.

— Da, sigurno.

— Ja ću preuzeti prvu stražu.

— Osjećaš li se dovoljno dobro? — upita Jack sumnjivo.

— Tako sam blijesan na bandu, da već zbog toga ne bih mogao zaspati. Probudit ću te za smjenu.

— Dobro.

Jack osluhne još jednom. Ništa se više nije moglo čuti.

Slim ode u saloon i vrati se s podre-zanom dvocijevkom. Preklopio ju je, opipao naboje i zadovoljno je klimnuo glavom.

Jack pogleda prema kolibi u koju ga bijahu odveli. Unutra još mora biti njegov revolver. Otišao je tamo, našao revolver, gurnuo ga na njegovo mjesto i vratio se.

Slim je sjedio na rubu verande kuti-jastoga saloona, osvijetljen kroz vrata svjetlom petrolejke.

— Ugasi! — rekao je.

Jack klimnu glavom, ostade još trenutak stajati na istom mjestu, pogleda uprtog u staju.

Vučje zavijanje javi se ponovo, jače i bliže negoli prije.

— Moramo pokopati mrtvaca — reče Jack potišteno. — Inače ćemo si nakopati na vrat čitav čopor vukova.

Slim ustade.

— Do đavola, to nam baš nedostaje. I mrtvi nas nagone u neprilike.

— Tako se i meni čini — reče Jack, siđe na cestu i pođe prema mjestu gdje je konjušar ležao između kolskih kolotečina.

Preko zapuštenoga grada u divljini razlila se srebrna mjesecina. Zavijanje vukova neprestano se približavalo. Bilo je očito da dolazi čopor.

Jack Ruland je klečao u pijesku i kopao jamu. Dvije jarde dalje ležali su leševi. Iza njih je stajao Slim, s podrezanom dvocijevkom u ruci. Slim se neprestano okretao desno i lijevo.

Nevidljivi vukovi otužno su zavijali. Zatim rezanje sasvim blizu i sjena koja je preskočila prazninu između jedne daščare i gomile smeća. Tu je nestala.

— Tu su! — reče Slim. — Prokletstvo, ti su gladni!

Jack je promatrao nekoliko minuta mjesto gdje se izgubila sjena, zatim nastavi kopanje.

— Raskopat će grob — reče Slim.

— Moram ići duboko — promrmlja Jack, pogleda prema hrpi smeća i ugleda trokutastu lubanju i zelene vučje oči.

Slim ispali obadvije cijevi, iz kojih je suknuo narančasti plamen. Zrnje je pogodilo. Vuk je skočio uvis kao odapet i padne među odbačene limenke.

Ostali su se vukovi čuli, ali na vidjelo nije izašao nijedan.

Slim pusti pušku i izvuče gostioničarrev revolver.

— Samo naprijed — govorio je — prokleti razbojnici!

Vukovi su režali i zavijali u tami.

Jack produbi raku, povuče u nju oba mrtvaca i zatrpa ih pijeskom. Zatim je dovukao kamenja, nabacio ga preko toga i opet zatrpao pijeskom. Slim mu je pomogao prigrćući pijesak čizmama, gledajući neprestano prema grmlju i daščarama, odakle su se glasali nezvani gosti.

Zatim Jack nabije humak pljoštini- ce okrenutom lopatom i uspravi se.

— Nisu niti sanjali, da će na kraju počivati u istom grobu! — reče Slim.

— Vjerojatno — odvratila Jack, obriše znoj s lica i baci lopatu na humak. — Tako. Sad se vukovi mogu derati koliko hoće, ja odoh spavati.

Zavijanje se pojačalo kao na zapovijed.

— Tko će pri tom spavati — mrmljao je Slim. — Probudit će i mrtvace.

— Mene neće. Gluh sam. Jednom će odustati.

...

Slim se spusti niz stepenice i baci vreću sa svojim novcem na stol.

Jack se pojavio u saloonu s puškom u ruci. Sunce je izdužilo njegovu sjenu po podu.

— I? — reče.

— S krova se ne vidi ništa.

Jack sjede za stol na kojemu je ležao novac.

Bilo je rano jutro, no vrućina je već dostigla danju jačinu.

— Tko zna, jesu li u hitnji uzeli jelo i vodu — reče Slim. — I ja sam o tome razmišljao. Dvadeset milja do poštanske stanice može se, dakako, prijeći bez hrane i bez vode, pogotovu ako se veći dio razdaljine svlada noću. No jesu li oni uopće otišli?

— Rekao sam da se s krova ne vidi ništa sumnjivo.

— Misliš li, da to nešto znači? Ludi su za novcem kao oni noćasnji vukovi.

— Pogledaj sam. Ja ću u međuvremenu skuhati kavu i potražiti, što se još može naći.

— Dobro.

Jack ustade, uzme »vinchester 66« i ode. Požurio je uz stepenice, odgurnuo poluotvorena vrata i popeo se ljestvama na krov.

Sunce ga je zaslijepljivalo. Tu i tamo ležale su krpice magle.

Jack Ruland pogleda prema zapadu i prema jugu. Tamo se negdje nalazi linija »Wells Fargo« koja dolazi od Albuquerquea i vodi prema El Pasu. Tamo je također poštanska stanica što ju je spominjala Josie — jedino mjesto koje se moglo doseći s izvjesnom sigurnošću bez konja.

Slim kao da uopće nije mislio o tome, kako da se napusti avetinjsko naselje.

Na suncu se pržilo grmlje, kaktusi, blijedi pijesak i gole kamene groma-de, malik na tornjeve. Nigdje se ništa nije micalo. Zrak je već počeo titrati i vidljivost se brzo smanjivala. Stijene su se iskrivljivale. Između njih kao da se razlijevala voda.

Jack se spusti s krova i nasloni se na rukohvat stepenišnoga odmorista.

Slim se pojavio iz kuhinje.

— Ništa, ha?

— Stignemo li do poštanske stanice, sve će biti u redu. Zalutati ne može-mo, kako mi je rekla Josie.

Slim je sjeo.

— Dvadeset milja prijeđe konj u jed-nom danu.

— Više.

— Po vrućini ne — uporno će Slim Royce.

— Noću se prijeđe i trideset milja. Pa čak i više. A nitko nije rekao da putujemo po sunčanom danu.

— Dvadeset milja dragi moj! — uzdi-sao je Slim. — Poderali bismo noge do gležanja.

— Ne moraš uvijek tako pretjerivati. Prijeći ćemo što moramo, vidjet ćeš.

— Kada bismo krenuli?

— Kako od soljenoga mesa sigurno nećemo ojačati, predlažem da krene-mo večeras.

— Dvadeset milja! — uzdahne Slim Royce i zatrese glavom. — Jack, to neću uspjeti svladati. Uvijek sam imao konja. I u rudarskom logoru išli smo konjem od saloona do saloona.

— Niti ja nisam pješak, ali u dvije etape moramo uspjeti, vidjet ćeš. Bit će bolje negoli misliš.

Slim je uzdisao.

Jack podigne pušku, izađe iz salona i pođe prema staji. Prevrtao je po ja-slama i slami sve dok nije našao jed-nu čuturu. Podigao ju je.

Kad se poslije pola sata Jack vratio u saloon, imao je već četiri boce. Sta-vio ih je na bar i ušao u kuhinju, gdje je Slim na stolu mrvio kavu kon-dakom revolvera.

— Tamo je mlinac — pokaže Jack prema ormaru.

— Naviknut sam to raditi ovako — promrmlja Slim. — Vidi li se što?

— Ne. Pokupit ćemo sve čuture i boce, makar pod njima lomili leđa. Jasno?

— Aha.

Slim je i dalje mrvio kavsko zrnje, zatim ode do ognjišta i podjari vatru.

— Pogledat ću u trgovini — reče Jack i izađe iz kuhinje.

Jack prijeđe cestu i uđe kroz razlu-pan prozor u napuštenu trgovinu. Do-čekao ga je nered i prašnjavost. Jedan debeo štakor pobježe u rupu podno zida.

Na podu je ležala razlupana polica. Zaprashene alatke, razbijeno suđe, ko-madi zdrobljenoga bureta, ostaci stola i triju stolica. Jedva se moglo prolazi-ti.

Jack odgurne krš nogom. Neki ga-dan pauk krenu prema njemu. Jack povuče nogu, zatim zakorači i zgazi ga. Probio se do vrata koja su vodila u unutrašnjost, otvori ih puškom i nađe se u hodniku.

Jack je upravo htio zakoračiti u hodnik, kad prasnu hitac. Cuo se lom stakla. Slim je nešto vikao. Zatim po-novo hitac.

Jack požuri prema velikom prozoru s ostacima stakla. Slim je trčao preko ceste.

— U gradu su! — vikao je iz svega glasa.

Tad primijeti Jack kako se otvaraju vrata saloona. Pojavio se kartaš, puca-jući iz revolvera.

Slim se bači kraj puta.

Jack trgnu pušku i opali. Metak se zabio u zid saloona kraj Earnyja Seda-na. Jack ponovi.

Kartaš je odskočio i nestao u saloo-nu.

Kroz razbijene prozore počelo se pucati.

Jack je pucao što je brže mogao.

— Ovamo, ovamo! — vikao je.

Slim je iskoristio zaštitu, skočio je na noge i s nekoliko skokova bacio se u dućan.

Iz saloona se još pucalo.

Jack pogleda prema Slimu, koji je već izvukao revolver i okrenuo se pre-ma saloonu. Teško je disao.

Jack osjeti kako mu na vratu kuca žila, kao da će se rasprsnuti.

— Otkud su banuli? — pitao je.

Slim spusti ispražnjen revolver.

— Ravno iz pakla! Do sto đavola, bit će da su se došuljali još noću. Negdje su vrebali pravi trenutak.

Jack opali prema saloonu.

— Imali smo sreću. Kako si se izvukao?

— Skočio sam kroz kuhinjski prozor. Ali novac je ostao!

Jack pogodi vrata saloona.

Prije ko je lajao još jedan revolver, gotovo u pravilnim razmacima. Tanak je kvrcala po zidu.

Slim je punio bubanj.

Paljba je prestala.

Slim podiže glavu. Netko je negdje nešto viknuo. Zatim se čulo frktnanje konja i topot kopita.

Slim skoči napolje i otrči do saloona.

— Ne budi lud! — vikao je Jack za njim.

Slim nije slušao.

Jack skoči na cestu i potrči za Slimom, koji je pucao u usku ulicu. Netko je uzvratilo i Slim se baci u zaklon.

Jahači su brzo odmicali. Jack je pucao za njima, ne podižući pušku k ramenu. U očima ga je pekao barutni dim. Jahači su galopirali, podižući oblak prašine koja je titrala u zraku.

— Proklete svinje! — vikao je Slim, trčeći uskom ulicom.

Kad je ispraznio revolver, Slim spusti ruku i okrene se pognutih ramena.

Topot konjskih kopita razlijevao se napuštenim naseljem poput podrugljivosti smijeha. Jahači su izbili iza zadnje podrtnice, gdje je konje i ljude progutala orvenkasta prašina.

Jack opali još dva put za bandom i onda odustane.

Slim se vratio. Imao je suzne oči, ali iza suza Jack nije vidio bol, već mržnju.

— Stići ćemo do poštanske stanice i pobrinuti se da se gadovima potprašim pod petama — reče Jack.

— Da ih traže?

— Da.

— Ne zanima me pomoć šerifa — procijedi Slim. — Razumjet ćeš me, ako kažem da ću taj posao obaviti sam. Predlažem da odmah krenemo.

— Moramo najprije pogledati, jesu li zaista uzeli novac. Zatim moramo prikupiti boce.

Jack ode u saloon. Vreća više nije bila na stolu. Slim uđe i nasloni se na zid.

— Mislio si da su zaboravili, pošto su došli?

Jack se okrenuo. S jugozapada se još čuo topot.

— Satima su morali biti ovdje — mrmljao je Slim. — I nismo ih primijetili.

— Nismo.

— Jack, ti si bio na straži.

— Jest, Ali ništa se nigdje nije micalo. Vukovi su otišli. Možda bih inače primijetio. Bit će da su se približili u velikom luku. Vjerojatno su došli s istoka.

— Krivnja je tvoja.

— Ne krijem je. Ali ti ne mogu vratiti četiri tisuće dolara. Zao mi je, nemam ih.

Jack je promatrao bijes u očima mlada čovjeka i vidio je kako se Slim Royce sada želi iskaliti na njemu. Bilo je to smiješno i Jack se morao svladavati da se ne počne glasno smijati.

Slim Royce je psovao i divljao. Zatim se odjednom opustio.

— Ne — rekao je — sam sam kriv. Trebalo je da ostavim novac tamo gdje sam ga sakrio.

— Da, po svemu sudeći — reče Jack.

Jack osjeti neku promjenu. Neko vrijeme nije niti samome sebi mogao odgovoriti na pitanje, što se promijenilo. Ali onda je shvatio: umuknuo je topot konja.

Jack izade i počeo pratiti pogledom trag uzvištane prašine što je pokazivao put kojim su nestali jahači.

— Što je? — pitao je Slim.

— Stali su — reče Jack, uđe u saloon i ode u prvi kat.

Kartaš se podupre obadvjema rukama o sedlo i pljune u pijesak. Četiri konja sa pet jahača zastala su u pravom vrtlogu prašine, koja je prodirala u grlo.

— Što je sad? — pitao je Baxter, čekajući neurednu bradu i pogledavajući nepovjerljivo prema Haskellu i djevojkama koje su sjedile na jednom konju, zatim prema kartašu koji se iskašljavao i cerekao.

Svi su bili premoreni i prijavili, pokriveni debelim slojem prašine.

Earny Sedan skide šešir i počeo njime udarati po hlačama i po rukavima kaputa. Haskell opravi vreću s novcem i položi je pred sebe. Pokret je imao nešto od prisvajanja i Les Bax-

ter se smrknu. Bud Haskell se počeo osmjehivati.

— Ta su dvojica i prije nešto mutila — reče Susan hrapavijim glasom nego li inače. Njezina barska haljina jadno se opustila niz tijelo, poderana i prljava. Pojas je nestao. Kosa se sljepila znojem i prašinom. Ispod očiju zaokružili se podočnjaci. Djelovala je ružno i deset godina starijom negoli je bila.

Josie nije djelovala bolje. Iako je još vladala danja žega, tresla ju je zimogroznica i samo što nije cvokotala zubima. Kosa joj se pretvorila u oklop, bore na licu postadoše dublje.

— Razmišljali smo i došli do zaključka, da nitko nema koristi ako dijelimo na pet dijelova — promrmlja Haskell i počeo se po vratu. — Ne mislite li tako?

Baxter se sagnuo u sedlu tako da je gotovo nestao iza konjskog vrata.

— Svatko bi dobio osam stotina dolara — primijeti Josie. — To je lijepa hrpica.

Kartaš je klimao glavom i cerio se.

— Josie, to mi je premalo — rekao je. — Vrlo dobro znaš, da mi je u El Pasu potreban veći kapital. Kako da inače igram s bogatim stočarom? Kako da sjednem za njihov stol? Izbacit će me iz igre prije negoli pravo vidim karte. Zaista mi je žao.

— Les, ovi nas žele izigrati! — viknu Susan. — Glupane, učini nešto!

Baxter opsuje i posegnu za revolverom. No kartaš bijaše brži. Osjećao se tako nadmoćnim da se pri tom smijao. Osmorokutna cijev njegova oružja rigala je vatru iznad glave njegova konja.

Baxter kriknu i pade sa sedla. Konj se prepao i propeo.

Kartaš opali još nekoliko puta.

Konj se propeo još jednom i klonuo stražnjim dijelom. Zagrebao je kopitom i smirio se u pijesku kao i Baxter.

Kartaš je vrtio revolver oko kažiprsta.

Josie je bila čas blijeda, čas rumena. Susan je vikala i izvlačila pušku Jacka Rulanda. No prije negoli je stigla ubaciti metak u cijev, kraj nje se našao Haskell. Isirgnuo joj je pušku i bacio je u pijesak.

— Smiri se, mala! — podsmjehivao se Haskell.

— Prokleti govнар! — grdila ga je Susan i htjede ga udariti, no Haskell je povuče sa sedla.

Konj odskoči.

Susan se derala. Brzo je ustala i potrčala prema Haskellu. On je hihotao. Okrenuo je konja tako da je pijesak padao po djevojčinu licu. Posrnula je i ponovo pala. Od bijesa je udarala rukama po zemlji, urlala je i psovala, kao da će time nešto promijeniti.

Haskell je zaustavio konja. Neprestano se smijao.

— Josie, baš mi je žao — reče kartaš prenemajući se.

— Bud, i tebe će uomekati! — vikala je Susan.

Haskell zaniječe glavom.

— Ja sam mu potreban.

— Potreban? — upita Josie.

— Jest, dok mu god ne izrastu oči na leđima. A kad se radi o velikim svotama, bez tih očiju ne ide. Posuđuje ih prijatelj, je li, Earny?

— Hja — reče kartaš — Josie, siđi! Moram ustrijeliti konja, inače bi mogao pasti u ruke Rulandu i Royceu.

Vičući iz svega glasa Susan priskoči Haskellovu konju i udari jahača po koljenu. Haskell oslobodi nogu i udari djevojku po ramenu. Susan opet pade u pijesak.

— Slabo čuješ? — obrati se kartaš Josie, mahnuvši revolverom.

— Ipak ste gadovi — ciknu Josie. — Ne zanima vas, što će biti s nama?

— Zašto bi nas zanimalo? — upita Haskell. — Zena ima i ima, pogotovu ako še u džepu nađe sitniša. Earny, čini mi se da mala neće sjašiti. Ne shvaća da bi konj mogao doći u ruke one dvojice balavaca. Morat ćeš je oboriti zajedno s konjem.

— I meni se čini.

Kartaš podiže revolver. Josie je ugleдалa iza cijevi žmirkavo oko, ali sjedila je kao skamenjena.

Odjeknuo je pucanj. Josie zažmiri. Konj je poskočio i posrnuo. Josie podeli u velikom luku iz sedla i pade na rame u pijesak. Kad se sabrala, iznad nje, iza maglice i prašine, stajalo je nepomično sunce, ono koje je dan za danom vidjela u naselju.

— Dobru zabavu! — doviknuo je kartaš.

Haskell se smijao. Njegov je glas zvučao kao lavež.

— Proklete svinje! — vikala je Susan. — Mrcine!

Jahači su se smijali kao da nikad nisu doživjeli takvu zabavu. Zatim su potjerali konje. Činilo se kao da kopita udaraju po šupljini. Prašina napuni Josie oči.

— Što je s tobom, jest li ozlijeđena? — pitala je Susan.

— Nisam — uzdahne Josie i sjedne.

Jahači su u gustom oblaku prašine nestajali prema jugozapadu.

Susan podigne pušku iz pijeska i počne pucati za njima. Pucala je do zadnjega metka. Čahure su padale oko nje, jahači se nisu osvrćali.

Josie je još sjedila na istom mjestu. Promatrala je mrtvoga kopača srebra i pobijene konje.

Susan baci pušku.

— I što sad? — upita Josie.

Susan se okrenula. U daljini su se nazirali obrisi ruševnoga rudarskog naselja.

Josie ustade i zagleda se u istom pravcu.

— Nemamo drugoga izbora — reče. — Makar nas oni tamo pobili. Razmislijaš li o tome?

— Ne. Trebalo je da shvatimo, kako Haskell i Sedan neće dijeliti pare s nama. O ženama ne misle možda kao o Indijancima i Crncima, ali niti mnogo bolje. Dijeliti bi samo sa sebi ravnina.

Josie ode do mrtvoga Baxtera, okrene ga i pretraži džepove. Međutim, u njima ne nađe ništa što bi je zanimalo. Uzela je revolver, prišla ustrijeljenom konju i izvukla pušku. Revolver je zadjenula za pojas a pušku je vukla za sobom. Tako je krenula prema naselju.

Susan je podigla praznu »vinchesterku« i pođe za Josie. Kad su odmakle nekoliko desetaka koraka, stale su kao na zapovijed i okrenule se. Još se čuo topot kopita, no u uzvitlanoj prašini nije se vidjelo ništa.

Josie nastavi put.

— Možda će nas pobiti — reče. — Međutim, ako dobro razmislim, drugo nismo niti zaslužile.

— Ne blebeći — promrmlja Susan. — Naravno, ono što smo napravile bilo je nepošteno i gadno, ali reci mi, kako bismo inače napustile to proketo štakorsko gnijezdo?

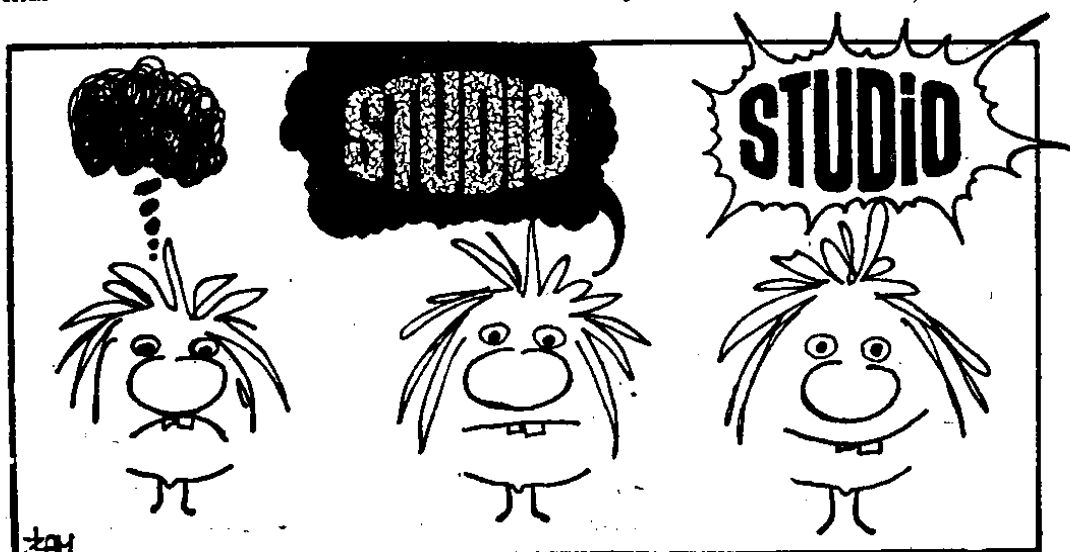
— U koje se vraćamo.

— Pokušale smo otići — reče Susan. — Nismo imale sreće. Tako to biva u vražjem začaranom krugu.

Josie se počeo žaliti da je peku tabani. Hodala je sve kraćim koracima. Nije se mogla odlučiti, da li da skine cipele ili ne.

Susan je odmakla. Okrenula se i doviknula:

— Hajde, priberi se! Neka se dogodi bilo što, samo da se prije toga dočepamo sjene.

VIII

Kartaš je zaustavio konja i osvrnuo se natrag. Ništa se nije vidjelo, osim prašine.

Haskell je prišao u luku. Kad je stao, konji su bili jedan nasuprot drugome. Snažni kopač nije se više smješkao. Lijevo rukom držao je vreću s novcima.

— Trebalo bi da novac vratimo u torbu — reče kartaš.

Haskell se zagleda u izlisanu torbu s užezanim, napadnim znakom. Još je visjela na svom mjestu na njegovu sedlu. Zatim je sjašio. Pri tom je nastojao da ne okrene leđa kartašu.

Earnu Sedan sjedio je opušteno na svom konju.

— Što radiš? — pitao je.

Haskell izduži lice.

— Ništa, Earny, ali poslije svega čovjek postaje oprezan.

— U redu, Bud, u redu. Ali kad ne bi bilo tebe, netko bi me prosvrdlao kroz leđa u prvom saloonu. Znaš da si mi potreban.

Sedan sije se s konja, pride Haskellu, odveže torbu i baci je na zemlju. Čučnuo je i mahnuo Haskellu.

Haskell promrmlja nešto, spusti se na koljena i isprazni malu vreću. Srebrni dolari zasvjetalucali su na suncu. Kartaš ih zgrabi rukama i ubaci ih u torbu zajedno s pijeskom koji je zahvatio. Zatim je zakopčao remen i ustao.

Haskell zbunjeno posegnu rukom za torbom.

— Ne slažeš se s tim, da je sad neko vrijeme nosim ja?

Bud Haskell spusti ruku.

— Ne. Zašto? — reče i pogleda kartaša iskosa.

— Bud, niti ja nisam nikad imao u rukama toliko para. Čudan je to osjećaj, kad odjednom postaneš bogat, ha?

— Aha.

Bud Haskell se smješкао, ali se vidjelo da ne popušta u oprezu.

— Idemo — reče Earny Sedan, pride konju i priveže torbu.

Haskell skoči u sedlo i približi se kartašu postrance. Krenuli su. Tu i tamo jasno su se još vidjeli tragovi

rudničkih kola koja su tuda prolazila. No uskoro su nestali u pijesku, kao i tragovi dvojice usamljenih jahata.

Slim i Jack vidjeli su djevojke s prozora saloona. Kad su stigle, stajali su na cesti, pred njima.

Djevojke su djelovale mnogo jadnije negoli prije jednoga sata, oznojenih lica, slijepljenih haljina, prašne i iscrpljene. Susan je još vukla za sobom pušku. Josie je svoju odavno bacila. Revolver je izgubila.

Djevojke su ušle u naselje između ruševnih koliba na jugu. Kad su stale, progovorila je Susan:

— Meni je svejedno, što ćete s nama učiniti, momci! Pobijete li nas, nećemo se više mučiti.

Josie je šepala prema uskoj sjeni ispred trgovine. Dovukla se do nekadašnjega rudničkog ureda i tu je klonula na stepenice.

Susan je stajala podalje i vikala:

— Pucaj konačno, blesane!

— Kad ova umre — reče Slim — morat će joj posebno zatvoriti usta. — Što da radimo s njima? — upita Jacka.

— Ne znam.

Jack pride Josie i nasloni se na podstrešni stup, kraj kojega je djevojka sjedila.

— One svinje pobile su naše konje — reče Josie, ne podižući glavu.

— Tako?

— Lesa Baxtera su ustrijelili kao psa. Konje su pobili zato da ih vi ne biste iskoristili.

— Aha.

— Znam, nismo bile poštene, Jack. Mislim da nisam htjela da sve bude tako, ali sad je svejedno. Ako me moraš ubiti, učini to prije negoli stignem do saloona.

Josie izađe iz sjene i pognute glave pođe preko ceste.

— Josie! — zovne je Jack.

Djevojka je stala, uvukavši glavu među ramena.

— Razgovaraj sa Slimom — reče Jack Ruland. — Njegov je novac. Njemu je ukraden.

Josie pogleda u Slima.

— Pucaj mi u leđa — rekla je. — I ne čekaj. Nemoj da se dugo mučim.

Josie krenu dalje.

— Misliš da bih time vratilo novac? — reče Slim Royce.

Josie je išla dalje. Stigla je do verande pred saloonom i gurnula niska vrata. Ušla je.

Susan je još stajala na istom mjestu, nasred ceste. Ispustila je pušku i zateturala. Pod znojem i prijavštinom koža na njezinu licu djelovala je sivo. Crni kolobari ispod očiju bili su duboki.

— Majmune, zašto ne pucaš! — vikala je Slimu. — Hajde, obavi to, i ne očekuj od mene cvilež!

Slim Royce stisnuo je usnice tako da su bile kao olovkom povučena crta. Hladnoga pogleda podigao je pušku, ubacio metak u cijev i pritisnuo kundak uz rebra. Njegove su oči bile uprte u djevojku, ali gledao je nekamo u daljinu.

— Hajde, što je? — pitala je Susan promuklo.

— Ti si rekla ostalima — mrmljao je Slim rastreseno.

— Naravno, ja! Jesam li mogla znati da će gadovi ovako udesiti Josie i mene? Vjerovala sam da ih dobro znam, ta proučavala sam ih dan i noć. Ali kad se radi o novcu, ljudi se mijenjaju. Postaju divlje životinje. Hajde, što je sad? Hoćeš li pucati ili ne?

— Nestanili!

Susan nekoliko sekundi nije znala, što da radi. Zatim opusti rubove usnica.

— Trebalo bi imati petlje, ha? — rekla je. — Nisi od te vrste, je li? To ne može svatko. Earny bi već odavno bio gotov. Kad je potrebno, on te odmah pošalje do đavola.

Susan napravi nekoliko nesigurnih koraka i onda mirno krene prema saloonu.

Jack podiže djevojačinu pušku i prijeđe cestu. Kad je ušao u saloon, čuo je u kuhinji pljuštanje vode.

— Da klapan nije zečje krvi, sve je već moglo biti gotovo — govorila je Susan.

Voda je pljusкала iz rasklimane crpkе.

Jack sjedne za stol, ispruži noge i počne razmišljati o tome, što će se sada dogoditi. Nadao se da će navečer sa Slimom napustiti logor, ali sad su tu djevojke. Sjetio se kako je sve počelo, kako je Slim razgovarao sa Susanom u sobi s pretankim zidovima. I jednoj i drugoj djevojci bilo bi pri tom svejedno, hoće li on ili Slim, ili obojica, izgubiti glave. To je na izvjestan način bilo u samom planu.

Josie se pojavila na vratima kuhinje. Držala se za vratnice. Umila je lice ali je prijavštinu više razmazala negoli oprala. Smočila je haljinu.

Jack je ustao i izašao napolje. Činilo mu se da neće izdržati pogled koji u saloonu nije mogao izbjeći. Ujedno se plašio da će u njemu prevladati mržnja, razumljiva ali strašna. A tad bi se moglo dogoditi nešto, za što nitko ne bi imao razumijevanja, bez obzira na uzorke.

Slim Royce je sjedio prijeko pred rudničkim uredom, u sjeni, s puškom preko koljena. Jack mu priđe i sjedne kraj njega.

— Krećemo li večeras? — pitao je Slim, ne podižući glavu. — Što će reći ljudi, ako saznaju da smo djevojke ostavili same u pustinji?

— Ne znam — reče Jack.

— Zane bi ih obadvije posmicao. On ne bi oklijevao.

Jack pogleda Slima upitnim pogledom.

— Zane je bio moj drug. Htio je otići u Bear River City, pričao sam ti.

— Aha, tako, da.

— On bi jednostavno pucao. Sve je njemu bilo svejedno.

— Govoriš o njemu kao da je mrtav.

— Što?

Slim se okrenuo i zagledao se u Jacka.

— Govoriš u prošlom vremenu: bio je, bilo mu je svejedno, kao da je mrtav i kao da znaš da je tako.

— Aha. Nisam primijetio.

Jack pogleda prema saloonu.

Slim se opustio. Ponovo je spustio pušku na koljena.

— Uistinu, nisam to primijetio. No ne bih se čudio da više nije živ. Uvijek je nešto prtljao.

Neko su vrijeme šutjeli. Onda se javi Slim:

— Što sada predlažeš?

— Da krenemo čim se smrači. Povest ćemo i njih.

— Neće izdržati dvadeset milja, vidio si i sam.

— Noću je sve drukčije.

— Unatoč tome. Neće izdržati. S njima ćemo zapeti negdje na putu. Ostat ćemo bez vode i crknuti.

— Ako znaš bolji prijedlog, reci!

— Znam samo to da neće izdržati dvadeset milja — reče Slim. — A možda ne bi niti posle s nama. Vjerojatno se boje da će ih zatvoriti, ako ih odamo. Što kažeš?

Jack primijeti iskru u Slimovim tamnim očima. Nije znao što ona znači, ali slutio je da se radi o nepovjerenju.

Slim ustade.

— U stvari, meni se ne ide prema poštanskoj stanici. Ja bih u Meksiko.

— I bez novaca? — upita Jack.

— Možda i bez njega. Ne bi li djevojke makar slutile, kamo su ona dvojica krenula s parama? Možda ih uspijem naći.

— Pitaj Josie. Ako nešto zna, sigurno će ti reći.

— Pitat ću je.

Slim prijeđe cestu i nestade u saloonu. Za nekoliko minuta vratio se k Jacku.

Iza vrata saloona vidjelo se lice snuždene Josie.

Slim sjede.

— Mnogo se, kaže, govorilo o El Pasu. Misli da će tamo. Kartaš će novac upotrijebiti za igru.

Josie nestade iza vrata. Jack se zagleda u pijesak koji se svjetlucao na suncu.

— Možda ih nađem — reče Slim.

— Ali ipak moraš najprije do poštanske stanice. Put prolazi tuda, tu je i voda. Ili se usuđuješ krenuti u bespuće bez gutljaja? Misliš li da bismo stigli ovamo bez konja?

— Ali što-da radim u poštanskoj stanici? Što da tamo tražim? Ne uvjeravaš valjda samoga sebe, kako će nam tamo pokloniti konje?

— Možda nas uzmu u neku kočiju. Katkad se može dobiti besplatna vožnja, ako se iznajmiš kao revolveraš. Kad putuju bogatuni, nikad im dovoljno pratilaca. Tko ne mora, ne ide pred Indijance. Niti pred razbojnike, koji vrebaju na putu.

Slim je sjedio stisnutih usnica i šutio.

Jack ustade.

— Naš je spas poštanska stanica — reče.

IX

— Jack! — vikao je Slim sa ceste.

Djevojke su sjedile pred saloonom. Djednom su prestrašeno ustale.

Jack istrči napolje. Sunce se nagnulo prema zapadu. Slim je pokazivao prema sjeveru. U daljini se uzdizao oblak prašine i rasprostirao se iznad saguaro-kaktusa.

Jack je osluškivao. Ništa se nije čulo.

— Jahači! — reče Slim. — Tko bi to mogao biti?

— Uskoro ćemo vidjeti.

Josie je stajala kraj verande i zuri-la prema sjeveru, odakle se već čuo konjski topot. Za nekoliko minuta nazirali su se jahači kao crna točka, koja se pomalo širila. Nestajala je iza grmlja i kaktusa i ponovo se pojavljivala.

— Indijanci! — reče Jack.

Josie pokrije lice rukama.

— Ne, to nije moguće! — uzdisala je. — Ovdje nikad nije bilo Indijanaca.

— 'Ali smo mi imali s njima nekoliko put posla — reče Jack. — Evo ih opet, za nama.

Jack je već raspoznao brončane likove. Vidjelo se kako na njima leprša modro-crna kosa. Išli su ravno prema naselju. Prema Jackovoj procjeni bilo ih je tucet.

— Indijanci! — vikala je Josie i tražila pogledom Susanu.

Susan je šutjela.

— Jesi li čula, Indijanci! — ponavljala je Josie.

— Čula sam, ne marim! — reče Susan.

— Dobri živci ili tupost — primijeti Slim Royce. — Ili nema pojma kako bi se mogla provesti.

— Slušala sam o tome, iskusila nisam — reče Susan. — A potpuno je svejedno, hoće li se nešto dogoditi ovdje ili u nekom apšaškom vlgvamu.

— Ići ćeš od šatora do šatora — reče Slim. — Jednom mi je o tome pričala neka žena. Rekla je da se srećom može smatrati, ako te koji crvenokožac uzme kao ljubavnicu.

Jahači su se brzo približavali. Jack ih je pokušavao prebrojiti, ali nije uspijevaio. Neprestano su se raštrkavali. Odustao je. Gurnuo je djevojke u saloon i pozvao Slima.

— Sakriti se ne možemo — reče Slim Royce. — Vidjeli su nas.

Topot se čuo već u saloon.

— Imamo nekoliko minuta vremena — reče Jack. — Potražimo puške i municiju, sve što se od toga može naći. A onda ćemo vidjeti, hoćemo li ostati bez skalpova. Hajde, brzo! Josie, gdje bismo mogli naći puške?

— U prostoriji za kuhinje. Municija je u ladicama. Pokazat ću.

Jack pođe za djevojkom i donese u saloon četiri puške. Odmah ih je počeo puniti.

Slim je uzeo bocu viskija. Odbio joj je grlic i dobrano potegnulo.

— Gutnite, to pomaže protiv straha! — govorio je. — Do đavola, u početku se uvijek bojim. Kad bih znao, kako se čovjek toga oslobađa.

— Prirodna ljudska slabost — uzvraća Jack, ne prestajući puniti puške. — Znam da bi pomoglo ovakvo punjenje.

Slim stavi bocu na barski stol! počeo puniti jedan »spencer« a zatim karabin »remington«.

Konjski topot pomiješao se napolju s ratničkim krikovima Apaša. Prasnuo je prvi hitac iz teške puške.

Jack brzo gutne viski i potrči prema najbližem razbijenom prozoru.

— U zaklon! — viknuo je djevojka-ma.

Josie je čučnula iza bara. Susan je stajala kod jednog stola kao da je uopće ne zanima što će se s njom dogoditi.

Indijanci su se pojavili s divljim krikovima.

Jack pritisne obarač. Kundak »vinchesterke« udari ga po ramenu. Jedan Indijanac podiže ruke, ispusti »sharps 52« i pade s konja. Ostali su vikali i pucali iz pušaka. Jedna strelica prošla kraj Jacka i zabije se iza njega koso u drvo.

Josie je kriknula.

Jack nije prestajao pucati. Slim je stajao kod drugoga prozora i gađao u jahače. Još je jedan Indijanac pao s konja, otkotrljao se po pijesku i ostao ležati na licu.

Jahači su projurili. Između napuštenih kuća kuljala je gusta prašina. Konjski topot se udaljavao.

— Pazite, sad će se vratiti! — reče Jack.

Josie bijaše blijeda kao vapno. Susan je još stajala kod stola, naslonjena na stolicu. Jack napuni pušku meci-ma što su ležali oko njega na podu.

Topot je utihnuo. Na trenutak je zavladao mir. Zatim odjeknu reski krikovi. Konji su rzali. Pa opet topot koji se približavao.

Jahači su izranjali iz uzvitlane prašine. Puške su sijevale. Neki su visjeli s konja i odapinjali strijele prema saloonu. Jedno se koplje zabilo kraj prozora i ostade drhtati u zidu.

Jackov treći metak pogodi jednoga konja. Konj skrenu divljim skokom, presiječe cestu i zaleti se na stepenice rudničkoga ureda. Jahač se bacio u pijesak, okrenuo se nekoliko puta i potrčao za ostalima. Konj udari glavom i prsima u daščani zid zdanja i prolomi ga. Životinja klonu i ostade ležati prednjim dijelom na zidu, straž-

njim nogama na stepenicama. Trenutak kasnije konj se podigao i nestao u uredu, odakle dopre preko ceste lom i praskanje.

Jack i Slim pucali su neprestano na jahače koji su jurili pored saloona. Jedna strelica zabila se u stol pokraj kojega je stajala Susan. Barska djevojka je kriknula.

Jedan se Indijanac podigao na konju. Teška puška za lov na bivoile ispala mu je iz ruku. Iz toga podizanja odjednom je pao kao pokošen.

Jack baci pušku za leđa i viknu:

— Napuni je, Josie!

Djevojka se šutke sagnu za puškom, privuče je i počeo je puniti.

— Lezi! — vikao je Slim.

Josie je klečala na podu.

Jack je dohvatio karabinku »remington« i nastavi pucati za Indijancima koji su nestajali u prašini. Nekoliko put opalio je u taj neprozirni zid i onda spustio oružje.

Napolju je stvorena strašna slika. Na cesti su ležali pobijeni konji i Indijanci. Jedan konj bez jahača kasao je u pravcu kojim su nestali ostali. Sa zida rudničkoga ureda pade zdrobljena daska.

Jedan je Indijanac ustao i počeo šepati za svojima.

Slim opsuje i opali za njim.

— Slim! — viknu Jack.

Indijanac je pogođen u leđa, odbačen je naprijed za pun korak i tu je pao.

Topot je zamro.

Slim se okrenuo. Bio je siv u licu. Oči kao da su bile upaljene, ispunjene mržnjom i bijesom.

— Što je?

— Pucao si u leđa.

— Misliš da bi on sa mnom postupio drukčije?

— Možda ne bi.

— I?

— Ali mi tvrdimo da smo bolji — reče Jack Ruland. — Moralo bi se to također primjećivati, ha?

— Ja ne želim biti bolji — procijedi Slim. — Nikad nisam tvrdio da hoću.

Jack zaklima glavom.

— Kad netko jednom puca čovjeku u leđa, učinit će to i drugi put.

— Što hoćeš time reći? — upita Slim i okrene se sasvim. — Što to znači?

— Htio sam reći, da to ne valja učiniti prvi put.

Josie je još punila »vinchesterku«. Meci su joj ispadali iz ruku. Susan je stajala kraj stola u koji se zabola strelica sa dva crno-bijela pera na kraju.

Slim pogleda napolje.

— Gdje su sad ti lopovi?

Josie ustade i doda Jacku napunjenu pušku. Jack joj zahvali pokretom glave i gurne je natrag.

— Iza bara si sigurnija.

Josie ode u zaklon.

Vrijeme se vuklo. Minute su se pretvarale u vječnost. Povremeno su se čuli indijanski povici, a onda opet navela.

Jack gurnu pušcanu cijev kroz razbijen prozor. Čekao je. Prašina se još nije slegla. Vukla se iznad leševa na cesti.

Pojavili su se prvi jahači, napetih lica, bijesnih pogleda. Jedna sjekira poleti zrakom i udari ušicom u zid saloona.

Jack je pucao tako brzo da se zvukovi gotovo nisu razdvajali. Jedan, dva, tri Indijanca padoše s konja. Slobodne životinje sudarale su se i tumbale uokolo. Jedan je konj posrnuo. Drugi je naletio na njega. Jahač je bačen preko konjskoga vrata. Poslije kratkoga kotrljanja Indijanac skoči na noge i potegne nož. Oštrica je zablistala na suncu.

Jack se instinktivno sagnuo. Nož preleti preko njega.

Nekoliko jahača projuri tik uz saloon i zasu ga strelicama.

Dok god nije ispraznio oružje, Jack je pucao bez prekida. Zatim je uzeo »vinchesterku« i nastavi. Zastao je samo kad je oborio Indijanca sa četiri orlovska pera u tamnoj kosi. Iznenaudio se.

Indijanac je pao na vrat svoga konja i nagnuo se u stranu, no nije pao. Jack nije mogao vidjeti što se s njim dalje dešavalo. Ostali su projahivali u divljem trku i odpinjali strijele. Morao je pucati kao opsjednut. Jedna mu strelica okrznu vrat.

Susan je prodorno kriknula.

Napolju su nailazili zadnji jahači. Jack je pucao. Još je jedan pogođen. Pao je s konja na hrpu kutija i razbacao ih. U tom kršu ostao je zgrčen. Konj je odjurio za ostalima.

— Jack! — vikala je Josie.

Jack pogleda preko ramena i primijeti da Slim više ne stoji kraj prednjega zida. Povukao se. Iz grudi mu je virila strelica. Blijed i znojna naslonio se na bar.

Josie i Susan stajale su kao skamenjene i promatrale ranjenoga mladića. Slim se uspravi i onda pade.

Napolju se stišavalo. Kroz razbijene prozore i vrata u saloon je prodirala prašina.

Jack priđe Slimu i klekne kraj njega. Pušku je odložio na pod.

— Umrijet će — uzdisala je Josie. — A nama se nije ništa dogodilo.

Slim je uzdisao i stenjao. Preko lica tekao mu je znoj. Na mjestu gdje se strelica zabila u grudi širila se crvena mrlja i natapala prijavu košulju.

— Bože! — šaptala je Josie.

— Punite puške! — naredi Jack.

Slim htjede nešto reći. Usnice su se trzale ali glas se nije čuo.

— Miruj! — promrmlja Jack.

— Možeš li mu pomoći? — pitala je Josie drhtavim glasom.

Jack Ruland podiže glavu i pogleda djevojku u pepeljasto lice.

— Kako?

— Ne možeš li izvući strelicu?

— Tad bi još brže iskrvario. Pogledaj, vidjet ćeš gdje je strelica zabijena.

Josie je punila pušku nesigurnim pokretima. Municipija joj je ispadala iz ruku. U jednom trenutku zastala i zabuljila se u Slima Roycea.

I prije negoli je pogledao Slima, Jack Ruland je znao, što to znači. Kad ga je pogledao, Slimove tamne oči već su ugasle. Kapi znoja na mladičevu licu kao da su se sledile.

Jack zatvori mladičeve oči i uspravi se.

Napolju je vladala tišina.

— Strašno! — šaptala je Josie.

— Stedi suze — obrecnu se Jack. — Inače ću na kraju povjerovati da su prava.

Jack uze pušku, prijeđe saloon i odgurne jednu stranu vrata oružjem.

Cestom su se još vukli oblačici prašine. U njima je blistalo na tisuće sličnih dijamanta. Kolnik su prekrili leševi pobijenih ljudi i konja. Napadaćima nigdje niti traga.

Kraj nedaleke drvene verande ležao je Indijanac s orlovskim perima u kosi.

Iznenada se ponovo javi konjski topot.

Jack stegne pušku i zagleda se u prašinu, iz koje su se morali pojaviti jahači.

— Natrag! — vikala je Josie.

Jack nije odgovarao. Osluškivao je topot. Odjednom je shvatio da se zvukovi udaljuju. Uzdahnua je i spustio pušku.

Nekoliko sekundi kasnije pojavila se Josie i pitala:

— Odlaze?

Jack pogleda mrtve.

— Pobili smo ih najmanje polovicu — reče. — Ovak put je pao i čovjek koji ih je vodio. Nećemo ih u dogledno vrijeme vidjeti.

Josie je promatrala Indijanca s orlovskim perima.

Negdje je rzao konj.

Josie se okrene.

— Naseljem lutaju konji!

— Da — promrmlja Jack.

Jack prođe kraj leševa i uđe u uzak prolaz između rudničkog ureda i trgovine. Ali iza naselja se također razlijevala prašina. Jedino nije bila tako gusta kao ispred saloona. Ispred stijena stajao je smeđ konj s pritegnutim šarenim pokrivačem.

— Eno ga! — govorila je Josie, koja se u međuvremenu približila. — Ukoliko ih sigurno ima više.

Jack dobaci Josie pušku i ode u konjušnicu. Tražio je kakav laso. Našavši ga, počeo se približavati ridanu. Životinja je uznemireno frktala.

Jack stade i počeo mamiti konja. Približio bi se nekoliko koraka i opet stao.

Konj je nemirno štrptao nogama.

Jack pripremi laso.

— Tamo je još jedan — pokazivala je Josie na lijevu stranu.

— Bit će ih više — promrmlja Jack.

Kad se približio ridanu, Jack poravnala svojom desnoj ruci i baci ga. Konj zarže i prope se na stražnje noge, no omčica je već stegla vrat. Jack Ruland zategne uže snažnim trzajem i obori životinju.

• • •

Prašina se slegla. Nebom su kružili strvinari i glasali se kao da su nestrpjivi.

Jack Ruland pokopa Slima Roycea i ode do konjušnice, gdje su stajale djevojke i dva konja.

Jedan strvinar umiri krila i zajedri nisko iznad saloona, zatim negdje iza naselja. I druge su ptice počele kružiti niže, tako da su se razaznavali njihovi goli crveni vratovi.

Jack uze djevojkama jednoga konja. Pogledale su ga prestrašeno ali nitko ne reče ništa.

— Najbolje bi bilo da jašete prema sjeveru — primijeti Jack. — Uzmite dovoljno vode i ništa vam se neće dogoditi.

Jack uze pušku što je bila naslonjena uz zid i povode indijanskoga konja sa šarenim pokrovčom na cestu.

— Mi smo mislile... — počeo Susan i pogleda Josie, kao da traži pomoć.

Ali Josie je šutjela.

— Što? — zastade Jack. — Reći ćeš da sam vam potreban? To možeš zaboraviti!

Jack skoči na konja i podbode ga. Otišao je brzim hodom niz cestu između kuća.

Iza zadnjega zdanja skrene Jack prema jugozapadu. Pogledao je kolotečine što su vodile kroz naselje, leševa Apaša i konja, razbacano oružje, kopljе zabijeno u zemlju, jedan skalp nasred ceste. Neki ga je Indijanac izgubio.

Strvinari su se glasali iznad toga i kružili sasvim nisko. Noću će se vjerojatno pojaviti vukovi i otimati se s njima o plijen.

Slim će ostati u miru. Pokopan je duboko. Ruševna zdanja ostadoše iza Jacka Rulanda. Kad se još jednom osvrnuo preko ramena, vidio je saloon kao čudnu visoku kutiju, nalik na toranj koji je graditelj zasnovao malako preširoko. Na sjevernoj strani pojavile su se djevojke na kuštravu indijanskog konju.

Jack pogleda napola zametene kolotečine što ih je pratio. Pitao se, zašto ide za razbojnicima, da se osveti ili da im oduzme novac? Zaklimao je glavom. Htio je odjahati u El Paso, i za to mu ne bi bio potreban novac, pa niti Slimov. Ujedno se pitao, može li uopće stići lopove?

— Svejedno — reče Jack glasno. — Pokušat ću!

X

Jahači su zorom preko gustim grmlinama obrasloga brežuljka. U dolini, u dolini vidjela se poštanska stanica. Nazirao se također put koji vodi od sjevera prema jugu. Iza toga zasjekao se Rio Grande, pa onda Mesa.

Earny Sedan i Bud Haskell zaustave konje.

Dolina bijaše prošarana tankim krpicama izmaglice. Stanica »Wells Fargo« sad se jasno vidjela. Kraj duge brvnare stajalo je nekoliko osedlanih konja. Na brvnaru se nadovezivao obor i dvi-

je gospodarske zgrade. U dvorištu je bila kočija »concord«, bez zaprege. — Mnogo jahača — promrmlja Haskell i protrlja debeč nos.

— Pa što?

— Ništa — mljacnu Haskell jezikom, odjaši nekoliko koraka i pričekaj Sedana. — Jahači te ne smetaju, je li?

— Zašto bi me smetali?

— Ne znam. Ali nisam oduševljen.

— Glupost! Što oni mogu znati? I što se to koga tiče?

Sedan projaši pokraj svoga druga i nastavi kroz grmlje, granje kojega se lomilo pod nogama.

Približavali su se poštanskoj stanici. Posvuda u dolini bijahu razasute stije- ne i kaktusi. Na kraju, iza Rio Gran- de del Norte, uzdizalo se brdo nalik na spomenik, kao da nije prirodna tvorevina.

Kad su prišli stanici na stotinu jar- di, primijetili su da na poštanskoj ko- čiji nedostaju vrata, da su kotači po- drobljeni.

Tad su se otvorila niska vrata stani- ce i pojavio se muškarac sa srebrnom zvijezdom na kaputu.

— Šerif! — procijedi Haskell. — Baš nam je on nedostajao.

— Smiri se — reče kartaš potihio. — Šerif nema pojma o tome, odakle dola- zimo.

— Earny, nešto me pecka u trbuhu!

Pojavio se još jedan šerif i zagledao se prema jahačima.

Earny Sedan nabrojio je u međuvre- menu šest osedlanih konja.

Haskell je uvlačio glavu sve dublje među ramena.

— Po tebi će još na kraju zaključiti, da s nama nešto nije u redu — obrec- nu se kartaš. — Prokletstvo, sredi se!

— Budu li pitali, odakle nam novac? Ako ga vide?

— Zamijenili smo u Nevadi zlato, a zlato smo našli. Ne budu li vjerovali, moraju najprije dokazati nešto drugo. A kako da to učine?

Haskell se počeo znojiti. Zbunjeno je dlanom brisao lice i nakašljavao se.

Prošli su preko dvorišta i zaustavili se kraj drugih konja i one dvojice. Bili su to ljudi »Wells Farga«, hladnih lica i prodornih očiju, u prašnjavim odijelima od crne kože, s nisko prikop- čanim revolverima.

Šerifi su odmjeravali jahače budno i nepovjerljivo, kako bi promatrali svakoga nepoznatog došljaka.

— Na meni nešto nije u redu, ha? — upita Haskell otresito.

— Što? — javi se jedan šerif.

— Ako vam se na meni nešto ne svi- da, lanite!

— Zavežil — reče kartaš i dodirne šešir u znak pozdrava. — Dobro jutro!

Jedan šerif odzdravi mrzovoljno. Drugi se okrenuo i ušao u stanicu. Unutra je još gorjelo svjetlo. Za sto- lom su bili na okupu ostali, svi sa zvijezdama na prsima.

Earny Sedan je vidio šerife u stani- ci i osjeti kako i njega podilazi nemir. Pokušavao ga je potisnuti. Polako je sišao s konja i privezao ga pred ku- ćom.

Haskell je još bio u sedlu.

— Što se događa? — upita kartaš. — Zašto je na putu toliko šerifa?

— Na sjeveru je napadnuta jedna poštanska stanica — objašnio je šerif.

— Tako? Kada?

— Prošloga tjedna. Napala su je dva muškarca.

Bud se još jače pogne na svome ko- nj.

— Gdje ste bili prošloga tjedna? — upita šerif.

— Mi? Zašto? — reče Earny Sedan, olabavi remen svoga sedla ali ga onda opet stegne. — Prošloga tjedna bili smo u napuštenom logoru na sjeveroi- stoku. Napušten rudnik srebra. Tamo smo bili prošloga i ovoga tjedna i onih tjedana prije toga.

— U napuštenom rudniku srebra? — upita šerif.

— Kao što sam rekao.

— Nikad nisam čuo za to mjesto — reče šerif i pogleda Haskella.

Bud siđe s konja i priveže uzde. Tako je pokrio kartaša kad je skinuo izlizanu torbu sa sedla i stisnuo je pod ruku.

I što je oteto? — upita Earny Sedan.

— Četiri tisuće dolara u srebru.

— Četiri...

Earny Sedan se zagrcne, pogleda prema Haskellu i primijeti kako je prljavko problijedio.

— Da, četiri tisuće dolara — ponovi šerif.

Sedan obiđe konja. Činilo mu se da hoda bos po trnju.

Iza maloga prozora vidjela su se stroga lica i svjetlucave zvijezde. Vra- ta su se otvorila. Izašao je jedan od šerifa.

— Što to ovi imaju? — upita šerif i pokaže prema izlizanoj torbi pod Seda- novom rukom.

Earny Sedan popusti mišku i torba pada u pijesak. Svi su se zagledali u oporu kožu, u koju bijaše užežen krug sa slovom R u sredini.

Jedan šerif gurnu svoga druga u stranu.

— Pa to je...

— Torba! — viknu drugi i posegne za revolverom. — Eto torbe!

— Prokletstvo! — procijedi Haskell, trgne revolver i opali.

Jedan šerif zatetura prema zidu. Revolver mu je ispao iz ruke. Uzdišući počeo šerif pritiskati rukama trbuh.

Sedan je skočio prema konju, oslobodio uzde i viknuo:

— Bježimo!

Sedan se baci u sedlo uznemirenoga konja i trgne ga tako da je životinja zarzala i propela se.

Prasnuše hici.

Jedan metak okrznu Sedanova konja. Konj je skočio i jahač se u zadnji čas nekako uhvati za grivu, da ne ispadne iz sedla. Čim se snašao, Sedan se okrenuo i počeo pucati. Bud Haskell nije uspio doći niti do sedla. Bio je izrešetan. Krkljajući doprije do konja, ispruži ruku, zatetura i ponovo pogođen pade.

Ranjeni šerif još se naslanjao na zid. Stenjao je i neprestano pritiskao rukama trbuh.

Svi ostali istrčali su napolje, pucajući za kartašem koji je plegao po konju i jurio dolinom.

Šerifi prestadoše s pucnjavom. Razdaljina je za revolvere bila prevelika. Pucali su još samo dvojica iz pušaka, ali također bez uspjeha.

Ranjeni šerif spuznu u pijesak.

— Al i Abe, vi ćete ostati s njim! Hajde, mi ćemo se pozabaviti bjeguncem.

— Ima brzoga konja — reče jedan šerif.

Ljudi su se brzo popeli u sedla i dali se u potjeru. Uskoro su se začuli puščani pucnjevi.

Dvojica što su ostala okrenuše ranjenika. Jedan dohvati torbu i otvori je. Domaćin stanice i njegov pomoćnik izađoše napolje.

— Gadno — reče domaćin

Šerif koji je podigao torbu zahvatiti rukama srebrne dolare i počeo njima zveckati.

Domaćin se okrenuo i rekao:

— S metkom u trbuhu može se umirati tjedan dana. Gadno. Katkad polude svi prisutni.

— Da — reče šerif rastreseno, zagledan u pravcu kojim su odjurili jahači u potjeru za kartašem.

Drugi šerif i domaćinov pomoćnik unijeli su ranjenika u stanicu.

— Ne budete li imali sreće, onoga nećete nikad vidjeti — mrmljao je domaćin. — Ima proketo brzoga konja.

Domaćin se zagleda u šerifa koji je držao u ruci nekoliko srebrnih dobara i puštao jedan po jedan u torbu.

— Nevjerojatno, nevjerojatno — ponavljao je čovjek.

— Što je tako čudno? To što su vam klipani došli ravno u ruke? Slušaj! Mogli su naići prije ili kasnije. Mislio sam, da pravo kažem, da su već u Meksiku i da je prekasno za bilo kakvu akciju.

— Ne mislim o tome.

Progonitelji su pucali za bjeguncem ali je on već zašao među grmlje i brzo se ponjao. Jahači su podizali prašinu i tako ostavljali za sobom trag.

— Prema opisu koji smo dobili, jedan je od razbonika bio mlad — reče šerif.

— Tako?

— Da.

— Onda se očevidac morao zabuniti. Tko zna što se sve iskrivi dok ti doprije do uha. Na kraju katkad čuješ svašta. A ima li u torbi makar četiri tisuće dolara?

— Čini se da je sve unutra.

— Prema tome, uhvatili ste pravoga. I torba je prava?

— Na dlaku prema opisu.

Šerif se sagnuo i okrenuo Buda Haskellu na leđa. Bio je mrtav. Od mrtvih se ništa ne saznaje.

— Sve će biti u redu — reče domaćin. — Nadam se da će dovesti i onoga.

Šerif pogleda za prašnjavim tragom. Tu i tamo izronila bi u daljini sjena jahača. Sunce je izlazilo, obojivši jutarnjim crvenilom cijeli svod.

Puškaranje se još čulo. Zatim bjegunac i progonitelji nestadoše iza brda. Samo se po pucnjevima moglo znati, da se trka nastavlja.

— Ima prokleta brzoga konja — ponomi još jednom domaćin i ode u kuću.

Serif pođe za njim. Ranjenik je položen na dva sastavljena stola. Domaćinov pomoćnik oprezno mu je skidao zakrvavljenu košulju.

Serif istrese novac na pokrajnji stol i počeo brojiti. Kad je završio, klimnu glavom.

— I onda? — upita domaćin. — To će biti u redu. Ali što ćemo s ovim? — pokazuje prema ranjeniku.

Serif pokupi novac u torbu, zatvori je u gurne u stranu. Prišao je ranjeniku, no kao i svi ostali nije znao, kako da mu pomogne.

* * *

Jack Ruland ugleda jahača u divljem trku i pritegne uzde.

Sunce je visjelo na istoku kao velika užarena lopta. Crvenilo je nestalo. Ono što je prije pola sata na nebu djelovalo sivo, sad se zaplavilo i pomalo gubilo pod titravom mrenom žege.

Jack Ruland potisnu šešir na čelo. Pušku je držao u ruci. Brzim pokretom ubaci metak u cijev i kliznu sa šarenoga indijanskoga pokrovca.

Minutu kasnije prepoznao je kartaša. Sedan je jahao u galopu, izbjegavajući kaktuse. S konjskih žvala padala je pjena. Sedan je podbadao životinju i trzao uzdama. Odjednom je uzaustavi takvim trzajem da se životinja sasvim povila.

Sedan skoči na zemlju i podiže pušku.

— Proklete svinje, podvalili ste nam! — vikao je i pucao.

Jack Ruland odskoči, opali ne podižući kundak i ponovo promijeni mjesto.

Pucnjevi su se razlijevali pustim krajem i vraćali se jekom poput laveža. Kartaš je pucao brzo. Jackov konj zarže i nestade skokovito iza kaktusa, tupo udarajući po tvrdu tlu.

Kartaš je pucao i pucao, no Jack se već dočepao zaklona iza jedne stijene. Tu je ležao i slušao kako iznad njega fijuču meci i kako jauču oni što su se odbili od kamena. Tad odjednom prestatade paljba.

— Proklete svinje, ukrali ste novaci! — vikao je Earny Sedan.

Jack Ruland se oprezno privuče rubu stijene. Kartaš se zaklonio iza kaktusa na oko osamdeset jardi.

— O čemu laješ? — viknu Jack.

— Ne pravi se ludim! Ukrali ste novac! Serifi vas progone. Ustrijelili su Buda i uzeli su torbu.

Kartaš je podigao oružje. Jack se povukao.

Metak udari o stijenju. Neki su fiju-kali Jacku iznad glave.

Odjednom spopade Jacka smijeh. Smijao se iz svega grla. Ubacio je metak u cijev okrenuo se i opalio. Tane odere komad kaktusa i baci ga iznad Earnyja Sedana.

Kartaš odskoči natraške i opali. Jack izađe iz zaklona. Pucao je držeći kundak ispod rebara. Sedan je uzvraćao i povlačio se iza kaktusa. Kad bi ga god ugledao, Jack je pucao. Nije tražio zaklon. Spopao ga je bijes i pucao je kao opsjednut. Tamad je parala kaktuse i razbacivala pijesak.

Earny Sedan počeo trčati. Neko je vrijeme skakao između krčljivih grmica i kaktusa. Onda se okrenuo i pucao.

Jack Ruland nije odustajao. Progomio je kartaša kao čovjek koji se zainatio i zaboravio sve opasnosti.

Kartaš stade između dva grma i okrene se. Podigao je pušku i pucao.

Jack Ruland nije stao. Kao da se više nije bojao da će ga neki metak pogoditi. Opalio je. Earny Sedan skoči prema jednom kamenu i baci se u zaklon. Jackov metak zagrebe na kamenu svijetao trag i odbije se fijučući prema nebu.

Jack stade. Sedan se nije pojavljivao. Jack izvadi iz džepa metke i napuni pušku.

— Hajde, izađi! — vikao je.

— Lopovi, kradljivci! — odazvao se kartaš. — Serifi su vam za petama. Buda su ustrijelili za vaš lopovluk. I sada misle da smo novac oteli Bud i ja.

Jack se raskoračio i promatrao kamen, iza kojega se javljao kartaš.

— Što kažeš?

Nekoliko sekundi nije se događalo ništa. Zatim se pojavi kartaševa ruka s oružjem i onda lica.

KWIZ

• križaljke • testovi • rebusi
• ljubavne i krimi priče • šale

**izlazi svake
druge srijede**

40 STRANA - 3 DINARA

Sedan iskoči iz zaklona i opali. Metak okrzne Jacka po vratu. Trznuo se i pritisnuo obarač. Ponovio je. Earny Sedan se počeo grčiti i pade. Stenjao je. Rukama se hvatao za prsa. Između prstiju je prodirala krv. Glava se polako spuštala prema velikoj crvenoj mrlji.

Jack stegne pušku i pride. Činilo mu se da šiblje pod nogama pucketa glasno i da se grmlje koje dodiruje osipa.

Stajao je pred kartašem, čija je krv kapala u pijesak.

— Proklete svinje — šaptao je Earny Sedan isprekidano, zatim se prevrnuo i tako ostade.

• • •

Jahači su izronili iz gustog oblaka prašine. Na sunčanom svjetlu blistale su se šerifske zvijezde kao ogledalca na tamnim i zaprašenim kaputima. Zaustavili su konje među grmljem i zagledali se u mrtvaca, kojega je Jack Ruland okrenuo na leđa.

— Tu je još jedan — reče jedan šerif.

Jack je držao pušku u spuštenuj ruci.

— Glupost, bila su samo dvojica — reče drugi čovjek. — Tko ste vi? — upita Jacka.

— Jack Ruland. Putujem u El Paso — reče Jack, pogledajući došljake redom.

— A ovaj ovdje? — pokaže predvodnik šerifa.

Jack je imao vremena da o svemu razmisli.

— Došao je iz vašega pravca — rekao je. — Htio ili ne htio, morao sam pucati.

— Naravno — reče šerif. — Nitko se ne da uomekati. Treba li da vam kažem što je bilo s njim? S još jednim orobio je na sjeveru poštansku stanicu. Plijen je iznosio točno četiri tisuće srebrnih dolara. Pukim slučajem sad su obojica mrtva.

— Ali prema opisu domara stanice jedan je bio mlad — umiješa se drugi jahač.

— Čovjek se prevario — odvrati vođa grupe. — To se u takvim napadima događa. Imamo dokaze: lopove i plijen. Što nam je još potrebno?

— Ništa — reče šerif koji je sišao sa sedla i počeo otkopčavati lopatu. — Bit će dovoljno da u Santa Fe donesemo torbu s parama. Mrtvaca ćemo ostaviti ovdje.

Još jedan čovjek uze lopatu i počeo kopati grob.

— Mnogo ste nam pomogli — reče prvi šerif. — Na žalost, novac je već prije nađen i ne može se računati s nagradom. Šteta! — slegne ramenima.

— Ništa, ništa! — osmjehnje se Jack Ruland, okrene se i počeo tražiti indijanskoga konja, koji se zavukao nekamo u grmlje ili među kaktuse.

Nitko ga pri tom nije zadržavao.

Jack je mislio na Slima Roycea. Katkad je djelovao uznemireno i nepovjerljivo. Ali da je napao poštansku stanicu, i da je vjerojatno ubio svoga suradnika, to nikako da uđe u Jackovu glavu.

Konj je stajao najmanje šesto jardi daleko od mjesta, gdje su šerifi kompanije »Wells Fargo« pokapali kartaša. Jack potapša konja po vratu, baci se na šaren pokrovac i krene prema jugu. Šerifi su ostali iza njega. Oni su došli do svoga cilja.

Jašući polako, Jack Ruland morao se nekoliko put pitati, što bi se bilo dogodilo, da su ti ljudi sreli njega i Slima Roycea, same sa četiri tisuće srebrnih dolara u torbi s jednim R u krugu!

Jack stisne koljenima konja i reče:

— Bila bi to vraška stvar, Jack, ali opet smo jednom imali sreću.

FRED GROVE:

KOMANČEVA ŽENA

Nemilosrdno sunce pripeklo je razvučenu kolonu ljudi što se vukla sprženom, jednoličnom prerijom. Neki su išli pješice, drugi su jahali na iscrpljenim konjima. Bili su stranci u zemlji što je nekoć bila njihova. Slijedili su jednoga jedinog ratnika i približavali se četi vojne konjice što je zauzela položaje izvan zidova tvrđave.

— Mislite li da imaju zle namjere? — nervozno upita poručnik. Njegovo mladolice okrenulo se, tražeći pomoć, prema čovjeku do njega kojem su se bijeli brkovi spuštali preko usana i kojem je odjeća bila pomalo neobična za armijskog skauta: zamaštene plave hlače, prsluk od telećega krzna, kaliko-košulja i smiješan stari šešir ovijen dabrovim krznom. Taj šešir je bio predmetom mnogih šala, a nosio ga je kao neku vrstu znaka za raspoznavanje.

Stari čovjek — bio je mnogo stariji nego što je to oficiru priznao — zasjenio je rukom oči i napregnuto zmirkao u daljinu. Oči mu više nisu bile najbolje, ali on je poznavao ovu bijednu četu. Promatrao je ratnika koji ih

je predvodio, široko lice Komanča s ispupčenim jagodicama i osebujno svijetlom kosom.

— Neće biti zla — uzvрати poslije nekoliko trenutaka. Pokušavao je zatamiti srdžbu. — Oni nikada ne vode sa sobom žene i djecu ako se nalaze na ratnom pohodu. Upamtite ovaj prizor. Gledate posljednju porodicu Komanča, poručniče. Bijeli čovjek odstrijelio mu je bizone i oni se gotovo, ne mogu se više održati. Rat je završen.

Njegove se misli odjednom vrte unazad, pred očima mu ponovno iskrsnu davno iščezli likovi, suncem obasjane stijene i prerija što je nekad bila domovina ovih ponosnih i nesretnih ljudi. I domovina bijele žene koja je toliko dugo živjela među njima.

Bilo je kasno popodne. Žene su skupljale granje za vatru kad je Emily uspjelo prvi put doći u blizinu male bijele djevojčice, koja je kao zarobljenica Ubice Medvjeda dovedena u logor. Pogriješila je kada je djevojčicu uhvatila za ruku. Dijete se prestrašilo i smjesta udarilo u plač. — Pusti me! Pusti me! — sunce joj je spržilo

lice, s nosa i čela ljuštila se koža. Imala je plavu kosu, glatku i prljavu. Emily je ponajviše potresao užas što se zrcalio s malenoga uskog lica i iz velikih sivoplavih očiju. Bilo joj je tek osam godina.

— Tebe ne nauditi — reče Emily. Tek je s mukom sicala riječi. Za proteklih godina gotovo je zaboravila svoj materinji jezik.

Htjela je privući djevojčicu, ali mala je ispustila iz ruku naramak drva i pobjegla što su je noge nosile.

Emily je sustigne. Mala se otimala pokušavajući se istrgnuti. Emily s puno sućuti shvati koliko je nejačka. Ta mala bijela djevojčica nije bila dovoljno snažna za rad u logoru. Kada nastupi zima, umrijet će poput sitnoga i bespomoćnog ptica.

— Ja bijela, ja također bijela — trudila se Emily da je uvjeri u svoje dobre namjere. Čvrsto ju je držala i pokazala na svoju plavu kosu i plave oči. — Vidi, ja bijela. Kao ti.

Strah je polako iščezavao iz očiju djevojčice i tek je sada zamijetila Emilyne crte lica. Usne joj zadržtaše i počeo jecati. Tek sada bez otpora dopusti da je drži za ruku. Emily joj je gladila kosu i mrmijala riječi što ih već godinama nije izgovarala. — Tvoje ime, dijete? — upita.

— Mary... Mary Tabor.

— Tvoja kuća, gdje?

— Uz rijeku, kod tvrđave Belknap.

— Uz Brazos?

Mary se nasmiješi kroz suze.

— Jesi li bila tamo?

— Prije mnogo vremena — slaže Emily ne bi li malu ohrabrila.

— Moji roditelji... — počeo Mary, a tada skriva lice u Emilyn naručaj i gorko zaplače.

Emily mahne glavom. — Ne govoriti sada. Poći u logor. Indijancima ne pokazati da plačeš. Hrabra biti.

Navečer se obrati Skaćućem Bizonu: — Malu bijelu djevojčicu, koju je zarobio Ubojica Medvjeda, rado bih imala uza se kao pripomoć u našoj kolibi.

— Morat ćeš se brinuti za nju. Slaba je.

— Ona je slaba jer Ubojica Medvjeda s njom loše postupa. Gladuje i

puna je čežnje za svojim. Mogla bih je koječemu naučiti. Bila bi mi kao mala sestrice.

Iako nije dizala glavu osjećala je na sebi pogled tamnih muževljevih očiju. Postade joj vruće. Nikada nije zaboravila da je Vodenom Licu dao za nju mnogo konja. Ponosila se njime. Skaćući Bizon bio je veliki ratnik kojem nikada nisu uzmanjkali privrženi borci kada bi zaratio s Uta Indijancima ili s Teksašanima. Čak i kada je znala da napada naselja bijelih, nadala se njegovu povratku. Cesto se čudila zašto ne uzima još jednu ženu u kućanstvo jer bio je imućan, a imao je samo jednoga sina. Kao dobru lovca bilo bi mu lako izdržavati više žena i mnogo djece.

Tek bi se ponekad sjetila ubijene rodbine. Događaji iz djetinjstva bili su tako daleki i s vremenom izbljedjeli da su joj se ponekad pričinjali kao san.

Prošla su dva dana. Tađa zamijeti da se smanjilo krdo konja njezina muža.

Trećeg dana došla je Mary Tabor da živi kod njih. — Sada pričaj — reče Emily. — Gdje su ti roditelji? — Mary je zurila u prste svoje bosa noge. — Mrtvi — promrmlja. — Možda se ujak Amos spasio, ali ja to ne znam.

— Jednoga dana... ti se vratiti — blago će Emily. — Ne gubiti nadu.

Velike Maryne oči motrile su je ispitivački. — Misliš? Ti bi otišla da možeš?

Zbunjena i preplašena Emily okrene glavu u stranu.

— Skaćući Bizon je dobar Indijanac — reče Mary. — On je za mene dao dobre konje. On nije opak poput Ubojice Medvjeda koji zlostavlja svoje žene. I ti si tako dobra prema meni, Emily. Ja ću zato raditi. Umijem ponešto šivati i kuhati. Znam ispeći kukuruzni kolač.

— Tu nema kukuruznog brašna. — Emily se smješkala, znala je da joj Mary neće pasti na teret. Pomogla joj je da opere prljavu kosu i da je splete u dugu pletenicu. Sljedećih dana sašila joj je haljinu od kože divljači i ukrasila je plemenitim ukrasima.

Blizina Mary i razgovor podsticao je u Emily jezik njena djetinjstva. Što je više zaboravljenih riječi otkrivala, to je više jačala njena još uvijek neodređena čežnja za svijetom koji je izgubila. Kako dugo nije vidjela izvor iza Palisada, gdje se igrala s ostalom djecom, rascvati šljivik i lice majke! Opet se sjetila svoga oca! Živi li još? Da li ju je tražio? Je li ponudio otkup? Osjetila je novu snagu. Zato je svom sinu, Zutoj Ptici, posvećivala više pažnje nego inače.

— Mir je bolji od rata — rekla je jednom kada nije bilo Skačućeg Bizona. — Ubijati nije dobro.

— Ali bijeli nas ubijaju — uzvratila dječak. Boja kože i široke lične kosti bile su mu na oca, ali usne, sive oči i svijetlosmeđa valovita kosa odavala je da mu u žilama teče krv njegove bijele majke. Po načinu mišljenja i osjećajem bio je Komanč.

— Hrabrost je počti putem mira kada drugi teže ratu i borbi — uzvratila ona.

Dječak iznenadeno digne pogled. — Moj je otac hrabar — reče. — I on se bori.

Kad bi takve rasprave dospjele do mrtve točke, on bi obično s olakšanjem odjurio napolje. Ali Emily nije odustajala da ga u svojim snovima vidi kao bijela čovjeka što stanuje u svojoj brvnari s prozorima.

Kada je porodica krenula na svoju ljetnu seobu u daleke prerije Llana Estecada, poraslo je njeno skrovito nezadovoljstvo. Više no ikada čežnula je za zavičajem. Njena odluka poprimala je jasne obrise.

Porodica se zadržala neko vrijeme u jednom mjestu što se nazivalo Casas Amarillas, Zute kuće. Bila je to udolina oivičena visokim stijenama u kojoj su nekada prebivali Pueblo Indijanci i izdubili spilje u žutim pješćanim klisurama. Za Indijance selo je bilo važno središte razmjene i meksički komančerosi čekali su ovdje na Indijance sa svojim čvrstim volujskim zapregama na visokim kotačima, karetasima.

Emily se ovoga puta nije mogla obradovati promjeni. Mary joj pomogne, koliko je umjela, pri postavljanju kolaca za šator. Tada pokriše konstrukciju bisonahim kožama. Počele

obavljena posla Mary otrči s ostalom djecom do volujskih zaprega da bi se divila trgovcima i njihovoj robi.

Uskoro dotrči natrag.

— Tu je jedan bijeli čovjek!

— Bijeli čovjek? — Emily digne pogled. — Ovdje još nikada nije bilo bijelog čovjeka. — Odmahnula je glavom. To nije bilo moguće.

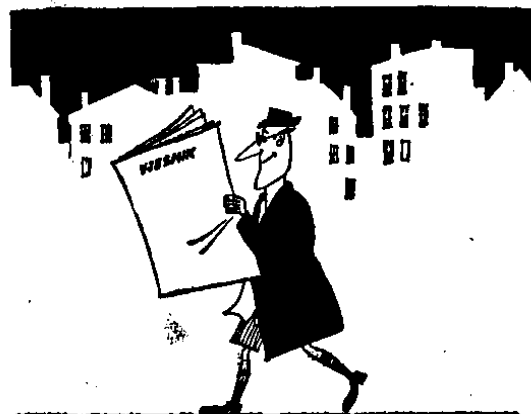
— Kod trgovaca je! — ustraje Mary. — Ima crne žizme i veliki okrugao šešir ovijen dabrovim krznom. Djeca ga nazivaju Dabrov Šešir.

Emily ustane. — I bijel je? Jesi li sigurna?

— Skačući Bizon je s njim razgovarao, bila sam mu posve blizu.

— Onda će doći ovamo — reče Emily. Znala je da će još biti dugog natezanja prije nego što će Skačući Bizon, koji je posjedovao više konja od bilo kojega drugog ratnika, zaključiti posao.

Na njenu žalost, ratnik se sam vratio kući. Držao se tajnovito kada se mašio pod pončo i izvukao nešto bijeleštavo.

**NE ZABORAVITE
— SVAKO JUTRO
VJESNIK**

Zastao joj je dah. Bila je to srebrna ogrlica s tirkizima. Nakit je blistao obasjan suncem. Bio je to prvi pravi njegov poklon. Mora da je za njega dao bar dva konja. Zbunjeno je gledala u nakit i već ga htjede staviti oko vrata, kadli je zadrži jedna misao. Skačući Bizon nije znao da ona želi razgovarati s bijelim čovjekom o svojoj porodici. Radila mu je, dakle, iza leđa, a tada nije u redu da prima njegov poklon. Ali ni vratiti ga nije mogla.

— Preljepa je da je nosim kada radim — reče smjerno. Kada je odlazio, spazi u njegovim smeđim očima izraz blagog razočaranja.

Odložila je ogrlicu svojim malobrojnim osobnim stvarima: naušnicama od školjaka, iglama od zašiljenih kosti, komadićima ogledala i krezubom češlju koji je našla među ostacima napuštenoga logora.

Predvečer slijedećeg dana nosila je mijeh s vodom u podnožju žute stijene. Pri povratku odjednom stane i trgne se.

Bijeli čovjek, sa šeširom široka oboda, šetao je kraj njena muža. Sačekala je da oba muškarca uđu u šator. Tada počne grozničavo razmišljati: da li je bijeli čovjek zapazio njenu bijelu put i plavu kosu? Objesila je mijeh o šatorski kolac i stupila u šator. Na ulazu zastane nekoliko trenutaka da bi je Dabrov Šešir mogao vidjeti pri punu svjetlu. Kada su joj se oči prilagodile polumraku, ugleda muža okrenuta prema ulazu kako sjedi na gunju. Uz njega s lijeve strane, na počasnom mjestu, sjedio je stranac. Činilo se da je nije opazio. Uzela je kotlić za vodu i obeshrabreno izašla iz šatora. Kao žena Komanča nije smjela stupiti u razgovor sa stranim čovjekom u logoru. Ali zašto ona sužanj ima obzira prema ratničkom ugledu? Nije znala što da čini.

Zuta Ptica bio je gladan. Dala mu je objed. Kada se najeo, otrči s djetcom.

Ona sjedne pored vatre pred šatorom slušajući žamor glasova iz šatora.

Sipula joj je jedna misao. Ispraznila je mijeh u veliki kotao za kuhanje i

polako pošla prema izvoru da ga ponovno napuni. Tamo će ga sačekati.

Suton se pretvorio u mrak. Kada više nije smjela čekati bez opasnosti da njena duga odsutnost bude otkrivena, spazi ga kako izlazi iz šatora i kreće prema logorištu trgovaca.

Ona se diže i krene mu u susret. Što da učini ako je opet ne opazi? Čula je njegove teške, ravnomjerne korake. Ali nijednom nije pogledao prema njoj. Oči su mu bile upravljene u daljinu. Činilo se da je utonuo u vlastite misli. Dabrov Šešir učinio joj se krupnijim nego što je uistinu bio.

Ubrzala je korake i stigla prije njega do staze. Sada ju je morao spaziti.

Pogledi im se susretnu. Očekivala je od njega neki znak, ali nije ga bilo iako je od nje bio udaljen svega nekoliko koraka.

Podigla je glavu. Pomislila je da joj čita misli jer se iznenada zaustavio i tiho rekao: — Znam, madam... vi ste bijela žena. — Glas mu je zvučao suosjećajno i bespomoćno istovremeno.

Ona stavi desnu ruku na grudi. — Ja, Emily, Emily Bragg — izusti odjednom i smjesta se rasrdi na samu sebe. Toliko je dugo smišljala što će reći, a sada je u uzbuđenju govorila mucavo i nepravilno.

— Bragg? Bragg? — Češao je bradu, nabrao čelo i zamišljeno mahao glavom. Emily svlada uzbuđenje.

— Moj otac se zove Josiah Bragg. Uz rijeku je podigao utvrđeno naselje. Stanovnici su ga nazivali Tvrdava Bragg. Tada je došlo do prepada i svi su ubijeni.

— To je bilo kod Novasota, zar ne? — upita. — Da, sjećam se. Jeste li od onda stalno kod Indijanaca?

— Od svoje dvanaeste godine.

Izbjegne njen pogled. — Nisu vas mijenjali ili preprodavali drugom plemenu.

— Nisu.

Činilo se da mu je laknulo. — I sada... živite sa Skačućim Bizonom?

— Njegova sam žena — ponosno uzvratila. — Čujte! Imam još rođaka. Ja to znam. Oni će platiti otkup.

— Rekli ste da su svi vaši izginuli.

— Moj otac je u vrijeme prepada bio u isturenim naseljima — uzvratila

je, a onda zašuti. Pa ona mu je najprije htjela govoriti o Mary. — Ovdje se nalazi mala bijela djevojčica Mary Tabor. Njena je porodica živjela uz Brazos. Možda su neki od njih još u životu. Vojnici s tvrđave Belknap sigurno će to znati. Netko će se sjećati prepada. Zbio se ovoga proljeća. Njeni su imali stočni ranč. — Emily nije znala jesu li Maryni roditelji bili imućni. U njenu sjećanju svi stanovnici granične oblasti bili su siromašni. — Znam da bi njeni i moji platili otkupninu. Dali bi mnogo pušaka, konja i gunjeva.

— A što je s vašim sinom? — upita. — Mislite li da će Skačući Bizon osim vas dati i dječaka?

Ona mahne glavom i dotakne mu, gestom molbe, rame. — Ja samo znam da sanjam o povratku kući otkako su me odveli. Hoćete li se raspitati?

Pojavile su se zvijezde.

— Madam — napokon će stranac — ja sam, doduše, ponio robu, ali nisam pravi komančero. Izvidnik sam države Teksas. Predstoji velik rat među državama. — Kada ga je upitno pogledala pokušao joj je objasniti. — Bijeli protiv bijelih. Amerikanci protiv Amerikanaca, Sjever protiv Juga, rat među braćom. Gадna stvar. Teksas želi da Komanči ostanu mirni. Zato sam ovdje.

— Vi ćete se propitati? — ponovi ona. Ništa nije shvatila.

Nije odmah odgovorio. — Pokušat ću — odgovori. — Možda nekoga pronađem. Ako uspijem, poslat ću jednoga jahača koji će reći da Teksašani traže dvije bijele djevojke, vas i Mary, i da su spremni platiti otkup. — Zahvalila mu je pogledom jer nije mogla izustiti ni riječi. — Madam, vi ste odvažna žena — reče joj. — Ali ne zanosite se suviše velikom nadom. Ako ne pronađem vašu rodbinu... — On značajno slegnu ramenima. — Osim toga, može se dogoditi da vas pleme ne želi pustiti.

— Ja sam žena ugledna ratnika — uzvratila ona — a ne sužanj plemena.

Stranac je zamišljeno pogleda, a onda joj kimne glavom i pođe svojim putem.

Dani su prolazili, a Emily se nadala. U kasno ljeto Indijanci su se vratili u Casas Amarillas. Rika bizona odzvanjala je širokom ravnicom. Bit će hrane za zimu.

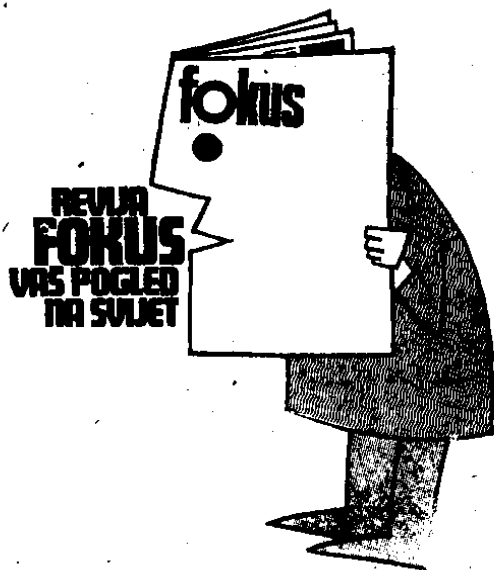
Tada se pojavi tamnopusi jahač. Emily je drhtala od uzbuđenja dok ga je služila jelom. Šutke je obavljala svoje ženske poslove. Tada iziđe iz šatora.

Skačući Bizon i stranac dugo su razgovarali. Napokon se jahač vrati svom privezanom konju i tu sačeka.

Činilo se da je protekla čitava vječnost prije nego što ju je Skačući Bizon pozvao u šator. Nije ga se bojala, ali običaji su joj zabranjivali da mu gleda u oči dok joj se ne obrati.

— Dabrov Šešir — prozbori glasom — donio mi je poruku poglavice Teksašana. Oni žele otkupiti tebe i malu bijelu djevojčicu.

Uprla je pogled u zemlju, nadajući se da neće vidjeti njenu radost.

— Tvoj dom je ovdje — nastavi.

— Ja nisam Komanč — uzvratila ona digavši glavu. — Željela bih se vratiti.

— Ne bi bilo dobro. Tvoja je put bijela, ali srce ti je od Komanča.

— Ja sam bijela žena. Htjela bih da moj sin živi kao bijeli čovjek.

Tamne mu oči iznenađeno i srdito slijevnu.

— Moj otac je imućan — nastavi ona — On će mnogo platiti za mene.

Trgao se kao da ga je ošinula. Oči su mu poprimitile izraz kakav još nikada nije vidjela. Šutke je prošao kraj nje i napustio šator.

Slijedila ga je do izlaza. Vidjela je da nešto govori strancu.

Slijedećeg jutra izjahao je sam. Vratio se poslije tri dana mršav i upalih očiju.

Tada se začuje: — Vi, prijatelji hrabroga ratnika Skačućeg Bizona, dođite večeras pred njegov šator. On će vas povesti u rat protiv Uta.

Emily se stegnu srce. Toga trenutka osjećala se opet ženom Komanča što strahuje za svoga muža. Zabrinuta spazi kako ratnici iznose svoje toteme i provjeravaju svoje oružje, svi osim Skačućeg Bizona, koji je uzeo svoje dugo koplje što su ga imali samo najhrabriji. Kopljanik ne bježi ni pred kakvim protivnikom. Emily je predosjećala da se neće vratiti.

Cijelo poslijepodne slušala je pjevanje starih ratničkih pjesama i sazivanje bogova, a pred smiraj ratnici su se u svečanom poretku prošli logorom: Krenut će večeras jer danju nije bilo dobro izjahati. Kada se smračilo, cijela se porodica okupila oko velike vatre. Oglasili su se bubnjevi šupljeg zvuka i glasovi starih ratnika stopili su se u ratničku pjesmu. Onda su se rasporedili za ples. Emily se s ostalim ženama držala u pozadini, ali kad je ples završen, Skačući Bizon nije je udostojio nijednim pogledom. Znala je da ju je iščupao iz svoga srca.

Naredne je dane strahovala i istovremeno gajila nesigurnu nadu. Više se puta uspinjala na stijene da motri u daljinu ne bi li ugledala povratak ratnika.

Toga poslijepodnevna, kad joj se učini da na južnu obzorju zamjećuje neko gibanje, najprije pomisli na ratnike. Dugo je promatrala oblak prašine iznad usijane ravnice. To nisu bili ratnici. Bile su mazge što su vukle kola s visokim točkovima. A onda pomisli na Mary i požuri natrag u logor.

Štajale su pred šatorom i čekale Dabrov Šešir koji je morao krčiti put kroz grupu Komanča što su se sjatili oko njegovih kola. Emily uhvati malu za ruku. — Sve je u redu — reče kad je stao pred njih. Širok osmijeh nagovještavao je dobre vijesti. — Dovezao sam mnogo stvari, gunjeve, duhan, kuhinjsko suđe, kavu pa čak i nekoliko pušaka. — Zašutio je trenutak, tada se zagledao u Emily. — Madam, vaš je otac živ. Tamo gdje je bilo staro naselje sada je nikao mali grad.

Emily se steglo grlo. Oči joj se zamagle. — Je li, je li star? — upita. — Mislim... izgleda li star? — Zapravo nije znala što je mislila ili što je trebala reći.

— Kosa mu je bijela kao snijeg. Ali za svoje godine je krepak čovjek. Trguje stokom i uzgaja pamuk. Ide mu veoma dobro.

— Ima li... je li — zamuckivala je Emily.

— Nikad se više nije ženio, ako ste to željeli znati. Živi sam i kaže da ste mu vi sve što ima. Želio bi vas opet imati uza se. Nikada nije prestao tražiti za vama. — Glas mu se izmijenio. — Sutra bismo trebali krenuti.

Emily ga iznenađeno pogleda. — Krenuti... sutra? Moj muž je na ratnom pohodu protiv Uta. — Malo je kolebala, tada upita: — A moj sin?

— Zar vam Skačući Bizon ništa nije rekao? — uzvratila izvidnik pitanjem. — To je čudno. Ljetos je mome izaslaniku priopćio svoju odluku. Vi možete poći svojim. Vi i Mary. Sa mnom. A dječak neka sam odluči hoće li poći ili će ostati. Osim toga, Skačući Bizon je otklonio bilo kakav otkup. Vaš je otac ipak poslao ove stvari, u znak prijateljstva i zahvalnosti.

— Moj muž je na putu — ponovila ona. — Sada ne mogu poći. On i njegovi ratnici su već dugo na putu.

**Moda, kozmetika,
domaćinstvo**

**Savjeti
liječnika i
psihologa**

**Novela, roman,
zanimljivo štivo**

**ukratko: SVE
ŠTO ZANIMA
SUVREMENU
ŽENU**

Svijet

**jugoslaven-
ska ženska
revija**

Dabrov Šešir čupkao je brkove. Njegove razborite oči zamišljeno su je motrile. — To još nije sve što sam saznao, madam. Propitao sam se u tvrđavi Belknap. Od Maryne rodbine nitko više nije u životu. Žao mi je.

Maryni prsti zgrčili su se u Emilynu dlanu. Ili djevojčica nije proplakala, kao što bi to prije nekoliko mjeseci učinila.

— Pa, madam — reče zamišljeno — mogu sačekati nekoliko dana, ali dulje ne. I nikada se više neću vratiti ovamo. Dobro razmislite. — Tada se okrene i pođe svojim kolima da rasamari mazge.

Poslijepodne drugoga dana po dolasku Dabrova Šešira, Emily začuje uzbuđene glasove ostalih žena i potrči s njima do ruba logorišta. Prije nego što je stigla začuje prodorno naricanje. Onda ugleda ratnika crno obojena lica. Iza njega jahali su preživjeli ratnici. Šesnaestoro ih je odjahalo, samo devet ih se vratilo u logor. Skačućeg Bizona nije bilo među njima. Zateturala je. Kada se opet pribrala, ugleda vuču iz svježe posjećenoga mladog stabalja koju je vukao konj. Ona dotrči nesigurna koraka i ugleda ga kako leži umotan gunjem na spletenom pruću. Dugo koplje ležalo je pored njega i nije bilo slomljeno. Duboka, koso usječena rana zjapila je na grudima. Tamne oči bile su mu otvorene, ali izgledalo je da je ne zamjećuju kada se nadvila nad njim. Jedan ratnik reče:

— Svojim kopljem pobio je mnogo neprijatelja prije nego što je sam pao. Rekao je da ga ostavimo tamo, ali mi smo ga ponijeli. Duša mu hoće ostati u tijelu, ali srce krvari.

Sljedila ih je nijema od bola do šatora gdje su ga položili na ležaj od bizonskog krzna i gunjeva.

Pokušao je umrijeti, pomislil, ali bio je presnažan, prehrabar. I ponosila se njime.

Žuta Ptica sjedio je uz noge svoga oca, dok je Emily ispirala i povijala strašnu ranu osluškujući teško disanje

svoga muža. U šator se uvukla Mary Tabor. Bila je tiha i tek se poslije nekog vremena odvažila dotaknuti Emilynu ruku. Kad joj se okrenula ugleda strah u njenim velikim dječjim očima, kao tada kada je dovedena u indijanski logor.

Mary pokaže prema ulazu gdje je stajao Dabrov Šešir. Emily izađe s Mary.

— Vidio sam kad su ga donijeli — reče stranac i kimne glavom izražavajući sućut. — Ali sada moram saznati vašu odluku, madam. Shvaćam da vam u ovom trenutku nije lako.

Emily osjeti Marynu malu ruku u svojoj. Naselje uz rijeku i slika njena oca opet iskrsnu pred njenim očima. Vidjela je lica svoje mladosti, staze u polju i obrise planina.

— Odlučila sam, moj dom je ovdje. — Zašutjela je, odjednom nastavi: — Ali Mary će poći s vama! Moj otac je star, ona će mu biti oslonac i dobra kćer.

Mary je ridala stežući Emilynu ruku. Stranac Dabrov Šešir zurio je otvorenih usta u Emily. Onda učini nešto neobično. Skine šešir s glave i lako se nakloni. Za nju je to bila neobična gesta koju nije razumjela. Ali je osjećala da je stranac poštuje.

Mary nije prestajala plakati. — Emily, ne ostavljaj me samu!

Emily se nije dala zbuniti, odlučila je. Uze Mary za ruku i povede je nekoliko koraka.

— Pođi s njim i budi hrabra — reče i poljubi je u vlažan obraz. — Ne osvrći se.

Gledala je kako odlaze. Cinilo se da se mala u jednom trenu htjela okrenuti. Još je uvijek plakala. Emily se okrene i uđe u šator, potraži ogrlicu i stavi je oko vrata.

Kada se okrenula, vidjela je da je Skačući Bizon promatra. Njegov taman, topao pogled ležao je na njoj s izrazom velike naklonosti.

— U ovom šatoru nikad neće stanoovati druga žena — rekao je.

(Preveo: Kalman Vajs)

ŠERIF I SVJETINA

U četiri sata ujutro, tik prije osvita, pred kuću Sennore Figueros dojašu dva konjanika, upravo kad je neki muškarac nestao iz kućnih vrata.

Vijest se proširi poput požara. Oko šest ujutro već se posvuda prepričavalo: Tamale Figuero stiže kući kako bi se ovdje sakrio. Neće se predati. Oko šest i dvadeset šerif grada, Johnsa Dobbs, izađe iz svoje kuće i polagano krene prema kavani »Cottonwood«, gdje je oko šest sati četrdeset i pet minuta običavao doručkovati.

Pet minuta kasnije mladić po imenu Sawtooth Smith sjedne na stolicu uz šerifov stol i pogleda Dobbsa kao nasmrt bolesna čovjeka, čiji su sati odbrojeni.

— Mislim da ste već čuli — reče.

Johnsa kimne.

— Možda sam glup, ali nipošto gluh. Da, čuo sam. Hoćete li doručkovati sa mnom.

Sawtooth stresе glavom.

— Već sam jeo. Kad ima nevolja, napušta me tek. Eto — doda onda — sada je upravo tako; on ili vi, gospodine Dobbse.

Šerif predbacujući pogleda Sawtootha.

— Prilikom doručka takvo mi se pretkazivanje nimalo ne sviđa. Ne daje mi dovoljno slobode kretanja. Niste li mogli smisliti koju prikladniju rečenicu kad ste već namjeravali govoriti o Tamaleu i meni?

Sawtooth je još uvijek odmjeravao Johnsu, kao da se on već nalazi u lije-su od jelovine.

Šerif je bio vitak, osrednje visok muškarac, oštih crta lica i izražajnih usta. U Cottonwoodu je bila javna tajna da udvara gospodici Kate Frazer, privlačnoj prodavačici u General Storeu. Tvrdoglave glasine kazivahu da je svakoga dana u isti sat uhvati za ruku, podjednakom ustrajnošću kojom čini i sve druge stvari u životu. Stanovnici Cottonwooda bili su općenito

skloni mišljenju da Johnsa, koji je već godinama udovac, još uvijek nije pronašao pravu riječ kojom bi mogao uvjeriti oklijevajuću i neodlučnu gospođicu Frazer.

Tog jutra šerifa su zaokupljala tri problema. Cijeli je grad znao kako u Kate Frazer nije bio dobre sreće. Nadalje, njegov je zadatak bio da uhiti opasna čovjeka što se krije pred zakonom. Naposljetku, mora računati da će ogorčena svjetina pokušati šve kako bi preuzela pravdu u svoje ruke i linčovala Tamalea. No, unatoč svemu, sada se mirno posveti doručku.

— Svi samo očekuju, da ćete sada poći i izvući ga iz kuće — reče Sawtooth.

— Mogu to zamisliti — promrmlja Johnsa. — U Cottonwoodu naposljetku ljudi ne dolaze svakoga dana na svoj račun.

— Da, bit će to veliki dan. Takav zadatak zahtijeva veliku hrabrost.

— Nikada nisam tvrdio da sam hrabar čovjek, Sawtooth. Ljudi su uvijek poštovali zvijezdu i zakon, tako da je moj posao bio prilično lagan.

— Zacijelo će doći do pucnjave. Vjerujem da vam je to poznato.

— Možda. Hoćete li mi pomoći, Sawtooth?

Mladić se nervozno promeškolji na stolici.

— Zato sam i došao. Otpustite me s mjesta svog pomoćnika, gospodine Dobbsa. Mislim da to nije posao za mene.

— A ja sam pretpostavljao da ćemo ostati zajedno sve do smrti.

— Preuzeo sam to mjesto samo zato da bih čuvao ured i raznosio poziye. Nije mi do toga da odlazim u kuću u kojoj se sakriva Tamale Figuero.

— A to, naposljetku, nisu ni jedine brige. Zar ne, Sawtooth?

— Mislite li na svjetinu?

Šerif kimne. Lice mu je sada bilo mnogo strože.

— Uhićenje Tamalea nije jedina teškoća, Sawtooth. Valja sačuvati njegov život, kako bismo ga mogli izvesti pred sud. Na to moramo posebnu pri-

paziti, dođu li u grad ljudi s ranča Cross-Seven.

— Onda sam razriješen dužnosti? — bojažljivo zapita mladić.

— Mogao bih odbiti vašu želju i zatvoriti vas zbog neposluha — zamišljeno odgovori Johnsa i pri tome mu oko izražajnih usana zatitra jedva primijetan smijeh.

— Milije mi je da me zatvorite!

— Ta, nećemo pretjerivati! Za danas ću se zadovoljiti s Tamaleom. Rano sam ustao i dugo razmišljao, Sawtooth. Zaključio sam da ste potrebni svojoj obitelji. Prema tome, brinite se i nadalje za ured. Naposljetku, ostane li grad bez šerifa, netko se mora prihvatiti uprave.

— Oh, od srca rado! — odmah se suglasi Sawtooth. — Znaite — dodao, ogledavši se krdom preko ramena — nisam mislio da će se Tamale vratiti. Zašto se sakrio upravo u vlastitoj kući?

— Vjerojatno — šerif otpije gutljaj kave — ste već imali priliku izbliza pogledati Sennoru Figuero?

— Da — odgovori Sawtooth i priče-ka. A onda se dosjeti. — O, da. Vraški lijepa žena, zar ne?

— Da. Uistinu bi bila sramota.

— Točno — promrmlja Sawtooth.

— Kad biste mogli birati — reče šerif kao da objašnjava jednostavni računski zadatak — da vas negdje s planinama divlja horda jahača s ranča Cross-Seven natjera u smrt, ili da posljednje sate provedete u... kako da kažem... u mnogo ugodnijem društvu Sennore Figuero, vjerojatno biste...

Ne dovrši rečenicu, već nastavi jesti.

— Drugim riječima — Johnsa se opet uhvati niti — na Tamaleovu mjestu posljednje bih sate radije proveo tamo gdje sada prebiva; jer, tamo se mora boriti samo mene, Johnsa Dobbsa, a ne toga da će ga izgladnjelog progoniti kroz šipražje i naposljetku ipak ubiti. No, sve su to pretpostavke. Razumijete li me, Sawtooth?

Mladić snažno kimne, kako bi svom pretpostavljenom pokazao da može slijediti njegove misli.

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

— Svaki čovjek nastavi šerif — trebalo bi da ima ženu. I vi je imate, Sawtooth. Čak je i Tamale imala. U olujno doba to je poput sigurne luke, poput svjetla u tami. To vrijedi za zločince, kao i za čovjeka od zakona. I zato se Tamale vratio svojoj ženi. — Uzdahne. — Sada mi pada na um da moram učiniti još jednu posjetu. U međuvremenu, su, vjerojatno, radnje otvorene.

— No morate ga uhititi unatoč tome, zar ne? — zapita Sawtooth, čije su se misli kretale oko opipljivih stvari. — Kad će započeti ples, gospodine Dobbse?

— To je odlučujuće pitanje, Sawtooth. Poslušajte malo naokolo što ljudi govore o linči. Kasnije ćemo se sastati u uredu.

Dva gosta za susjednim stolom namjerno su izbjegavala otvoreno pogledati šerifa. Konobar mu, hodajući na prstima, donese novu šalicu vruće kave.

Napolju, prašnja se cesta kupala u svjetlosti sunca. Jedna kola proklopuču preko rupa u testu. Onda se začuje topot konja nekolicine jahača. Odjekne lavez pasa.

Vjerojatno se sada svi u Cottonwood žuljaju na prstima, pomisli šerif i ispije posljednji gutljaj kave. Gotovo je mogao čuti šaputanje ljudi: šerif Dobbse nalazi se pred izvanredno teškim problemom. Mora uhititi Tamalea Figueroa. A Tamale, koga u brdovitim predjelima na jugu traže zbog navodnog ubojstva nekog kaubojca s ranča Cross-Seven, zacijelo se predao histeričnom očaju, tako da će se radije upustiti u pucnjavu sa šerifom nego da se preda svjetini.

Sve je to lebdjelo u zraku i širilo se poput jarkog svjetla jutarnjeg sunca. Čak da šerifu i pođe za rukom, govorili su ljudi, dočepati se Tamalea živa, najteži dio njegova zadatka još će se uvijek nalaziti pred njim. Suštinska teškoća sastojala se u tome što on svog uhićenika mora sačuvati od užeta kaubojca s ranča Cross-Seven i svih onih mračnjaka u gradu koji već viskijem poboljšavaju svoje raspoloženje.

Kad je Johnsa izašao iz kavana, uočivši prve teškoće. O motku pred barom »City« bilo je privezano mnoštvo konja žigom ranča Cross-Seven. Johnsa poravnava pojas, nabije šešir na čelo, ispljune čačkalicu i krene prema skupini muškaraca.

Izbroji pet kaubojca s ranča, koji su stajali malo po strani od glavne skupine. Bili su pokriveni znojem i prašinom, poput svojih konja. Na njihovim neobrijanim licima odražavala se mračna odlučnost. Ljudi s ranča Cross-Seven bili su posvuda čuveni kao grubijani. No, nedvojbeno danas će nadmašiti taj zao glas. Muškarci su se osjećali junacima i smatrali su svojom dužnošću da osvete smrt svoga druga. Nitko više nije mislio na to da Dink Sellers cijeloga života nije bio ništa više do podli kojot.

Johnsa to uoči na prvi pogled. Patterson, predradnik na ranču, pođe mu u susret i odmah reče:

— Čuli smo da se zavukao u svoju kuću. Je li to točno, Dobbse? Jeste li već pogledali?

— Još nisam. Za sada je to još samo glasina.

— Onda krenimo! Možete se osloniti na našu pomoć. — Patterson je bio umoran i razdražen. — Preokrenut ćemo kuću naglavačke, bude li potrebno.

— Hvala, Pettersone — Johnsa se pravio kao da cijeni tu ponudu — ali ne bih htio da se kome od vas što dogodi. Naposljetku, moj je zadatak da ga izvučem napolje, ako se krije u kući.

— Htio bih vam reći svoje mišljenje o tome. — grubo uzvrativši Patterson, a onda se, pogledavši kradom u stranu, uvjeri da ga njegovi kauboji slušaju s poštovanjem. — Točno je znao da ćemo ga u brdima prije ili kasnije uhvatiti, a sada se želi utvrditi u kući. Bit će najbolje da ga opkolimo kuću i pozovemo ga da izađe. Odbije li, izrešat ćemo vrata i prozore kišom tanadi. Želite li ga tada izvući, štitit ćemo vas vatrom.

Prebaci težište s jedne noge na drugu i prodornim pogledom odmjeri Johnsu.

— U velikoj skupini ćemo se približiti kući i pružiti vam svaku potrebnu pomoć.

— Pa... ne znam — reče Johnsa. — U kući se nalazi i žena s dvoje djece. Ne bih htio da im se što dogodi.

Patterson se prijezirno nasmije.

— Do vraga! Ti krivooki...

Odjednom mu smijeh zamre u grlu. Možda je primijetio kako je Johnsa stisnuo usne. Ili se upravo sjetio kako je Dink Sellers, u svom viskijem zamagljenom mozgu, Tamaleovu ženu smatrao osobito privlačnom, čime je i izazvao svoju smrt.

— Eto, sve ostalo prepustam vama — zaključuje Patterson. — Možete izvesti što ste naumili, a moji kauboji će vas pokrivati. Još će uvijek preostati dovoljno vremena da mi nešto poduzmемо.

Oh, ti kauboji! Čim nešto popiju, odmah teže samo za tim da uhvate Figueroa i objese na prvo drvo. Johnsa ih odmjeri; s mukom prikrije gađenje što ga je osjećao prema tim ljudima. U međuvremenu im se približi nekoliko muškaraca iz grada i šerif primijeti kako su, nasuprot svakodnevnoj navici, opasali pojaseve s oružjem.

— Ne bismo li to mogli odmah srediti? — zapita netko iz skupine.

— Do vraga! Dakako da bismo mogli! — poviče jedan kaubojski rančar.

Johnsa mu se okrene sa smiješkom.

— Hoćete li ući i izvući ga napođe, Speak? Rado ću vam prepustiti tu počast.

Nekoliko muškaraca se nasmije. Drugi se stanu šaliti sa Speckom i napetost popusti.

— Treba da doručkujete — reče Johnsa. — Ako je u kući, tamo će i ostati. Moram još nešto obaviti, a onda ćemo potražiti gospodina Tamalea. Pričajte li, Pattersonu?

Predradnik kimne, kao da je čitav slučaj gotovo završen, pa krene prema vratima soloona.

— Danas ću uzeti tekući doručak. Ljudi. Dodite! Obavijestite nas kada ćete biti spremni, Dobbse.

Johnsa krene daščanim nogostupom. Što se više približavao cilju, hodaо je polaganije. Tri puta popravi

šešir prije nego što zastane pred dvostrukim vratima »Cottonwood Mercantilea«. Teže mu je bilo ući nego uhititi Tamalea.

Već je prošlo osam sati. Uđe u polumračnu trgovinu i ogleda se.

A onda je ugleda. Stajala je u pozadini i brisala prašinu s ustakljenog ormara.

Gospodica Kate Frazer bila je sitna, vitka žena, mladenačka izgleda, iako joj je kosa bila propletena sijeđim vlasima, kao i Johnsinina. Kad joj je prišao, prekine s radom, prekriži ruke na grudima i pogleda ga pogledom kakvim obično sudac pogledava povratnika.

— Johnsa Dobbs, nećeš poći u onu kuću kako bi uhitio čovjeka!

— Zar si već čula o tome?

— Naravno.

Izide iza tezge, zaustavi se tik ispred njega i odmjeri ga strogim pogledom.

— A zašto ne bih, Kate? — Skine šešir i stane ga okretati u rukama.

— Zar si to naumio?

— To mi je dužnost. Plaćen sam za to. Naposljetku, netko to mora učiniti.

— Ali... Johnsa... ako... ako te ustrijeli?

— Pripazit ću.

Iz iskustva je znao kako gospodica Frazer ponekad zna biti prgava. Zacijelo se ni sada neće dati lako smiriti.

— Pribavi barem pomoć! — naloži mu. Onda joj se glas ipak smekša. U očima joj se pojavi sasvim drugačiji izraz. — Johnsa, molim te! Bojim se. Neka ti pomognu kauboji s ranča Cross-Seven...

Dobbs se prene iz misli i usredotoči pažnju na njene riječi.

— Samo im je do toga da ga linčuju — uzvratu — a moja je dužnost da ga izvedem pred sud. Uostalom, uopće ne znamo, Kate, je li on uistinu ubio Dinka Sellersa. Radio je oko ovaca, i svi smatraju gotovom činjenicom da je uvrebao Dinka, jer...

Krv mu navre u obraze. Međutim, gospodici Frazer je to odavna bilo poznato.

— **Dink Sellers!** — **Zabaci glavu.** —
To sasvim pouzdano nije nikakav gu-
bitak za ovaj svijet! Bio je samo...

— Lovac na suknje — dovrši Johnsa
rečenicu sa smiješkom. — Tamale se
ponio prema svojoj supruzi kao svaki
pravi muškarac. Prije ili kasnije,
Dink bi ionako navalio nevolju na
vrat. Prava je slučajnost što je upra-
vo u Tamalea naišao na krivu adre-
su.

— I što ćete sada započeti s njim? —
zapitala je bojažljivo.

— Čini mi se da ga žele objesiti.

Molećivo ga pogleda i uhvati za
ruku. Johnsa osjeti, topao pritisak
kroz tkaninu.

— Ne smiješ to dopustiti!

— Ni neću. Stoga ću osobno ući u
kuću i izvući ga napolje.

Ona rastvori usne i upitno ga po-
gleda. Još ga čvršće uhvati za ruku,
kao da ga želi zadržati. Johnsa se mo-
gao samo nadati da ne opterećuje svo-
ju savjest u prevelikoj mjeri. No on
je bio odlučan čovjek i nije mogao
propustiti takvu priliku. Gospode,
Amro i Tamale Figuero pritekoše mu
u pomoć ovom zgodom i to svakako
mora iskoristiti. Svrha opravdava sred-
sta... naposljetku, ionako je ljubi.

Kratko pogleda preko ramena i uv-
jeri se da je trgovina prazna.

— Kate, bit ću sasvim jednostavan.
Ni sam još ne znam kako će se sve
odigrati. Znaš da ti već dugo namjera-
vam postaviti jedno pitanje. A prije
nego što učinim što mi je dužnost,
htio bih još jednom...

Ušuti na trenutak, kako bi njegove
riječi počele djelovati.

— Znači li to da... da... je to možda
posljednja prilika... — Izda je dršćući
glas.

Kimne, ali izbjegne njen pogled.

— Ali, Johnsa već smo toliko ostar-
jeli da bismo mogli imati odraslu dje-
cu... a ti već imaš jedno! Smatram da
se naprosto ne pristoji da ljudi u godi-
nama poput nas...

— Pred nama su još mnoge lijepe
godine, Kate.

Uvijek se priliči dvoma ljudima da
budu sretni. Godine tu ne igraju ni-
kakvu ulogu.

— S tobom bih zacijelo bila sretna,
Johnsa. Sasvim pouzdano. Samo...

— Naprosto si nešto utuвила u gla-
vu, draga. Trebalo bi da se više oslo-
niš na svoje srce.

Ona obori glavu, tako da gotovo
nosom dodirnu najgornje puce na ha-
ljini.

— Kako rekoh, sve bih dao da još
mnogo godina budeš sretna — promrm-
lja on. — A time sam rekao sve što
čovjek može reći. Ne smiješ potiskiva-
ti svoje osjećaje, Kate. Kad ću kasnije
poći u Tamaleovu kuću, htio bih zna-
ti...

— Oh, Johnsa!

Maltene požali što je tu situaciju
tako iskoristio. No glas mu ipak ost-
ane ozbiljan.

— Sada sve ovisi o tebi.

Spustila je glavu još dublje. Bra-
dom dotakne bijeli ovratnik, pa zaje-
ca.

— Pa dobro, Johnsa — prošapta jed-
va čujno.

Polagano pipkajući rukom prema
gore, uhvati ga ispod ramena, a on je
naglo privuče u zagrljaj. Sve mu se
okrene pred očima, i sada je samome
sebi nalikovao na čovjeka koji je do-
šao s hladnog sjevera i ispio prvu
čašu »tequila«.

Dolazak debelog knjigovođe naglo
ih vrati u stvarnost. Johnsa pođe k
vratima i još se jednom ogleda za že-
nom.

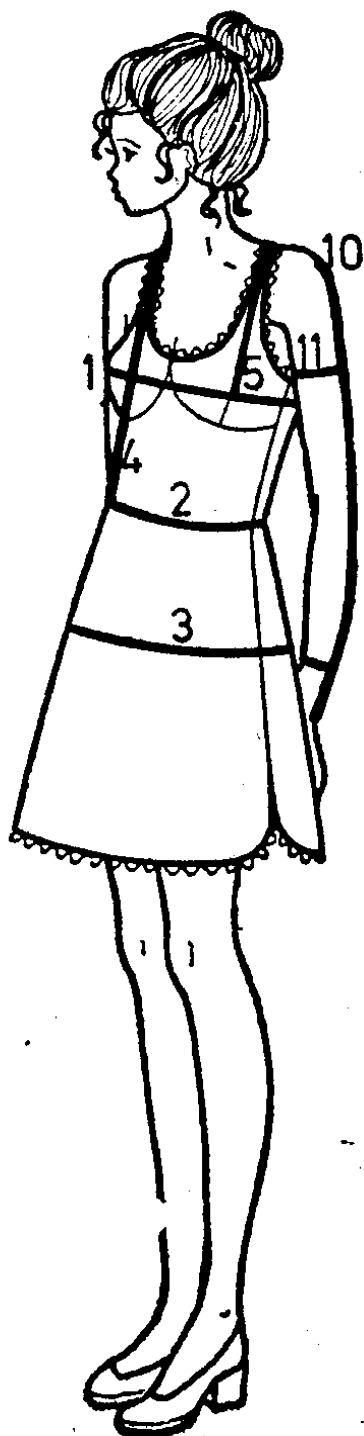
— Doći ću opet prije nego što zavr-
šite poslom. Ne brini. Pripaziti ću na
se.

Kad se opet našao na ulici, nije
mu bilo sasvim jasno kamo da krene.
Učini mu se da će poletjeti iznad obla-
ka. Kad je naposljetku sasvim otvorio
oči, u Marin Streetu ugleda konje sa
žigom ranča Cross-Seven i to ga pods-
jeti na zadatak što ga očekuje.

Okrene se i pođe prema svom ur-
edu.

Sawtooth Smith je stajao naslonjen
na dovratak. Opasao se pojasom i
mrko zurio preda se.

— Imam posao za vas — reče mu
šerif. — Osedlajte konja i odjašite u
Fort Creek po šerifa. Objasnite mu si-
tuaciju, Sawtoothu, i poručite da sve
prilično čvrsto držim u ruci.

ZA SVAKU ŽENU

Ako se odlučite:

- da se odijevate onako kako sami želite
- da uštedite novac
- da budete elegantni

sve to, bez lčiije pomoći i bez ikakvog predznanja omogućit će vam do sada i najbolja i u Evropi najtiražnija knjiga

KROJENJE I ŠIVANJE

knjigu su napisali najpoznatiji njemački stručnjaci a izdala je poznata ženska revija »NEUE MODE« iz Hamburga.

Kupon narudžbe za knjigu

»KROJENJE I ŠIVANJE«

Naručujem pouzećem — poštom knjigu »Krojenje i šivanje« po cijeni od 70,00 dinara i troškovima poštarine.

Ime i prezime naručioca:

Mjesto stanovanja (poštanski broj):

Ulica i broj:

Kupon narudžbe slati na adresu: Vjesnikova Press Agencija, 41000 Zagreb, Ljubice Gerovac 1.

— Jahat ću pola dana — prigovori Sawtooth. — Potjeram li oštro konja, šerif i ja mogli bismo stići tek kad padne mrak.

— To je dovoljno — kratko odgovori Johnsa. — U skladu je s mojim planom.

— Izmaknut će mi cijela igra — progundā Sawtooth.

— Naravno! A sada kreni!

Johnsa uđe, sjedne za pisači stol i razmisli. A onda ustane i priđe k prozoru. Četvorica ljudi razgovarali su ispred saloona.

— Objesite Tamalea! — učini mu se da je doslovce čuo.

— Konji sa žigom ranča Cross-Seven još su uvijek bili vezani o motku. Sa sjevera dojašu dva jahača s puškama u navlakama uz sedlo. I ispred staje za iznajmljivanje konja bilo se okupilo nekoliko muškaraca.

Šerif priđe istočnom prozoru, odakle se vidjela kuća Tamalea Figueroa. Tamo je Patterson postavio stražaru. S puškama dojašu dva koljena ljudi su sjedili ispod drveta. Johnsa ih je neko vrijeme promatrao, a onda pogleda prema vlastitoj kući na sjeveru.

Zabubnja prstima po prozorskoj dasci i zadubi se u misli. Pomisli na Kate, koja će uskoro ulaziti u tu kuću i izlaziti iz nje, na očaj u očima Tamalea Figueroa, na Dinka Sellersa koji se za života uvijek cerekao i na jahače s ranča Cross-Seven kojima je bilo samo do osvete. Potreba da se nekoga linčuje poput zaraže se širila među ljudima i sasvim ovlada njihovim duhom.

Johnsa začuje korake pred vratima i okrene se. Alec Stovall, remenar, uđe u ured teško dišući.

— Prsnut će od želje da učine koju glupost — najavi i preko ramena pokaže palcem prema saloonu. — Svakog će se trenutka baciti na djelo.

— Dobro, Alec. Mislim da je vrijeme. — Bili su stari prijatelji i Johnsa se nasmiješi remenaru umirujućim smiješkom. — Čini mi se da bi htjeli istodobno preuzeti ulogu i suca i krvnika.

— Hoćeš li s njima izići na kraj, Johnsa?

— Pokušat ću.

— Još uvijek ima među nama ljudi koji preziru pravdu linča — progundā Alec. — Pogotovu kad je povod čovjek poput Dinka Sellersa.

Johnsa zaklima glavom.

— Bilo bi mi draže kad biste se držali po strani. Ponajviše mi je stalo do toga da nitko ne bude povrijeđen.

Od obora za pretovar stoke začu se otegnuti povik.

Johnsa kimne. Alecu i iziđe na stražnja vrata. U staji osedla svoga konja i uzjaše. Kad je pojahao pokraj saloona, pogleda okupljene ljude. Otkāše do obora, a odande do Tamaleove kuće.

Dok je vezao konja o deblo, priđu mu dva stražara s puškama u rukama. Već su izdaleka zaudarali na jeftinu patoku.

— Unutra se ništa ne miče — reče jedan. — Zavukao se tamo, no već ćemo ga dimom istjerati.

Johnsa ih okrzne letimičnim pogledom. A onda ugleda jahače. Ljudi s ranča Cross-Seven su ga slijedili. Bilo ih je barem dvadeset. Za njima pješice stigne nekoliko građana. Pođe do puteljka što je vodio ka kući, a jahači iza njega sjahaše. Priđe mu Patterson i zaustavi se pokraj njega.

— Miče li se što unutra?

— Ne — uzvratī Johnsa. — S time ne možemo računati. No, mnogo vas je!

— Momci ga žele kazniti primjera radi — reče predradnik momčadi ranča Cross-Seven.

— To je posao suda — odgovori šerif.

— Do vraga i sudovi! — Jedan od ljudi pljesne rukom po koricama revolvea. — Danas smo mi sud!

— Tako je, Patterson! — poviče drugi. — Sud zasjeda!

Patterson se nasmije bučno i prostački.

— Ženu ćemo natjerati da sve promatra. Ionako je jeftina ptica!

Johnsa ga dohvati za ramena i okrene. Razbjesni ga taj čovjek, čija drskost nije znala ni za kakve granice.

— Zenu nećemo umiješati, Patterson-ne! — odlučno će šerif.

Čovjek mu se istrgne iz ruku, ustukne korak, a onda pogleda šerifa zakravljenim očima.

— Bojite se ući u kuću, prokleti izdajice s limenom zvijezdom na grudima! Izvući ćemo ga sami!

Netko se prigušeno nasmije. Uslijedi tajac.

— Možete me štititi vatrom — reče Johnsa Pattersonu — ali ovdje ja snosim odgovornost i svi me moraju slušati.

Muškarci su šutjeli, sada su znali da će šerif pristupiti poslu.

Johnsa polagano pođe prema kućnim vratima. Začuje kakó ljudi iza njega izvlače oružje iz korica.

Vrata su bila zaključana. Preko oba prozora bile su navučene zavjese.

Johnsa se popne pod mali trijem i povuče oružje. Srce mu stane žestoko udarati u grudima. Znao je da ne može vjerovati ljudima iza leđa.

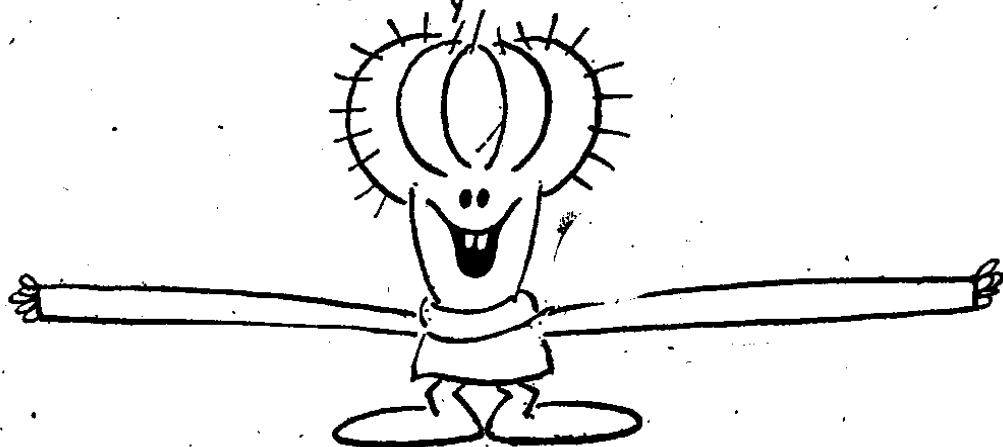
Polagano posegne za kvakom. Vrata nisu bila zaključana. Otvori ih i brzo uđe. Zatvori vrata i pokuša se orijentirati u mračnoj prostoriji.

Zena je sjedila u naslonjaču za njihanje, u udaljenoj kuti sobe. Njena plavkastocrna kosa bila je glatko začesljana prema natrag. Upitno pogleda Johnsa, a dvoje djece bojažljivo se stisne uz majku.

Sennora Figuero je bila privlačna žena. Zacijelo ničim nije zavrijedila život u strahu od supijane svjetine, s dvoje nasmrt preplašene djece pokraj sebe.

— Ne bojte se, Sennora — reče Johnsa neobično mekanim glasom. — Sve će biti u redu.

**Pridružite se i vi milijunskoj
armiji čitalaca revije »STUDIO«!**

Izmučeni smijehom prijeđe preko ženišnih punaških usana, ali iz očiju joj ne nestane straha. Privuče djecu još bliže k sebi. Johnsa primijeti da se djeca boje oružja u njegovoj ruci, pa gurne revolver u korice i skinе šešir.

Nasmiješi se dječaku i pogladi djevojčicu po kosi. Ona ustukne i privine se k majci, kao da u nje traži pomoć.

— Sve će bit u redu — ponovi Johnsa.

Letimice zaviri u preostale dvije prostorije i pri tome mu ne izmakne ni to da su ormari u kuhinji prazni. Vрати se u sobu za dnevni boravak i reče ženi:

— Kad odem, pričekajte dok se svjetlina napolju ne razide. Pripazit ću na kuću.

Jedno dijete zacmizdri. Sennora Figueroa prođe jezikom preko usana.

— Gracias, Sennor!

Oklijevao je još trenutak i pri tome pomisli na prazne ormare za živežne namirnice. Izvuče pet dolara iz džepa, poravna novčanicu i stavi je na komodu.

— Potrebno vam je da nešto pojedete.

— Gracias!

Još jednom se ogleda prostorijom, kimne ženi i djeci pođe k vratima. Opet izvuče kolt i otvori vrata.

Izađe, pa opet zatvori vrata.

Muškarci su držali u rukama oružje spremno na paljbu i zurili u šerifa. Johnsa zatakne kolt u korice i udalji se od kuće a da se nije ni osvrnuo. Muškarci spuste oružje i pričekaju, kako bi čuli što će im reći.

Šerif pomakne šešir prema zatiljku i priđe Pattersonu.

— Nema ga unutra. — Mračnim pogledom okrzne ljude. — Unutra su samo žena i dvoje djece... nasmrtno preplašeni. Tamale uopće nije bio u kući. Bila je to lažna uzbuna.

Patterson prokune. Netko poviče Tamaleovo ime. Odjednom nastane žagor.

Predradnik kaubojja pogleda prema kući, pa se okrene od zgrade. Šerif odahne. Ljudi su već razgovarali o tome kako će oretražiti trag, ali njihovo

se se uzbuđenje ubrzo smiri... kao što je nestalo.

Patterson još jednom prokune.

— Mislio sam da se još uvijek sakriva u onim kanjonima preko. No, ući ćemo mu u trag. Morat ćemo još nekoliko sati ostati u sedlima, i to je sve.

— Onda krenimo odmah! — poviče netko iz gomile. — Hajde, dođite!

Na povratku u ured Johnsa je jahao pokraj Pattersona. Raspravljali su o tome gdje bi se Tamale mogao kriti.

U hladno predvečerje šerif je sjedio pod trijemom svoje kuće i promatrao kako sjene postaju sve duže. Poslije podne je prosjedio u uredu; primijetio je kako se mjesto polagano smiruje. Jahači s ranča Cross-Seven odjahali su iz grada. Uzbudjenja je nestalo. Još jednom je posjetio trgovinu i nemalo se zbunio kad je Kate stala hvaliti njegovu hrabrost prilikom ulaznja u Figuerovu kuću.

Mislio je na topao stisak njene ruke i obećanje... Na trenutak pomisli i na Tamalea Figueroa i poželi da mu se nebеса smiluju, jer upravo njemu treba da zahvali što je danas toliko sretan.

Jahači se približe kući. Ustane i siđe niz stubе kako bi ih pozdravio.

— Brzo ste to učinili, Sawtooth — pohvali mladića. — Živjeli, šerife!

Muškarci sjašu i priđu mu.

— Kako je završilo? — zapita šerif. — Je li bilo teškoća?

— Nipošto! — odgovori Johnsa. — Sve je pod kontrolom.

— Zar svjetina nije pokušala linčovati Figueroa? — zapita Sawtooth bez daha. — Zar ste ušli u kuću, gospodine Dobbs?

— Da, ušao sam — zamišljeno uzvraća šerif i zadovoljno se nasmiješi.

— I ... što se dogodilo? — zapita drugi šerif. — Kako ste izišli na kraj s kaubojima ranča Cross-Seven?

— Tamale nije bio u kući — objasnio Johnsa. — Inače bi ga linčovali, unatoč svim mojim upozorenjima. Bili su dobrobrano pijani i zacijelo ne bi prezali ni pred čime.

— Mislim da se on još uvijek krije u brdima — s lakoćom promrmlja Sawtooth. — Progonit će ga sve do smrti.

— Sumnjam — uzvratí Johnsa i povede ih na verandu. — Već je cijeli dan ovdje, u mojoj kući. Vezao sam ga za krevet. Smatrao sam potrebnim da vas pozovem ovamo kako bismo ga pod zaštitom mračka prebacili u vaš zatvor, šerife.

— Kako vam je to uspjelo?

Drugi se šerif snebio, a Sawtooth zamalo zatetura od iznenađenja.

— Eto, računao sam s time da će stići kući tijekom noći. A kad je dol-

eta stigao, već sam ga tamo čekao i doveo ovamo prije svitanja. Uostalom, nije ni naumio bježati.

Šerifu se otme zvižduk.

— Onda je svjetina grdno promašila, zar ne?

Johnsa kimne i povede ih u kuću, do Tamalea.

— No, zato nisam ja premašio, šerife — reče Tamale sa smiješkom.

K K A I

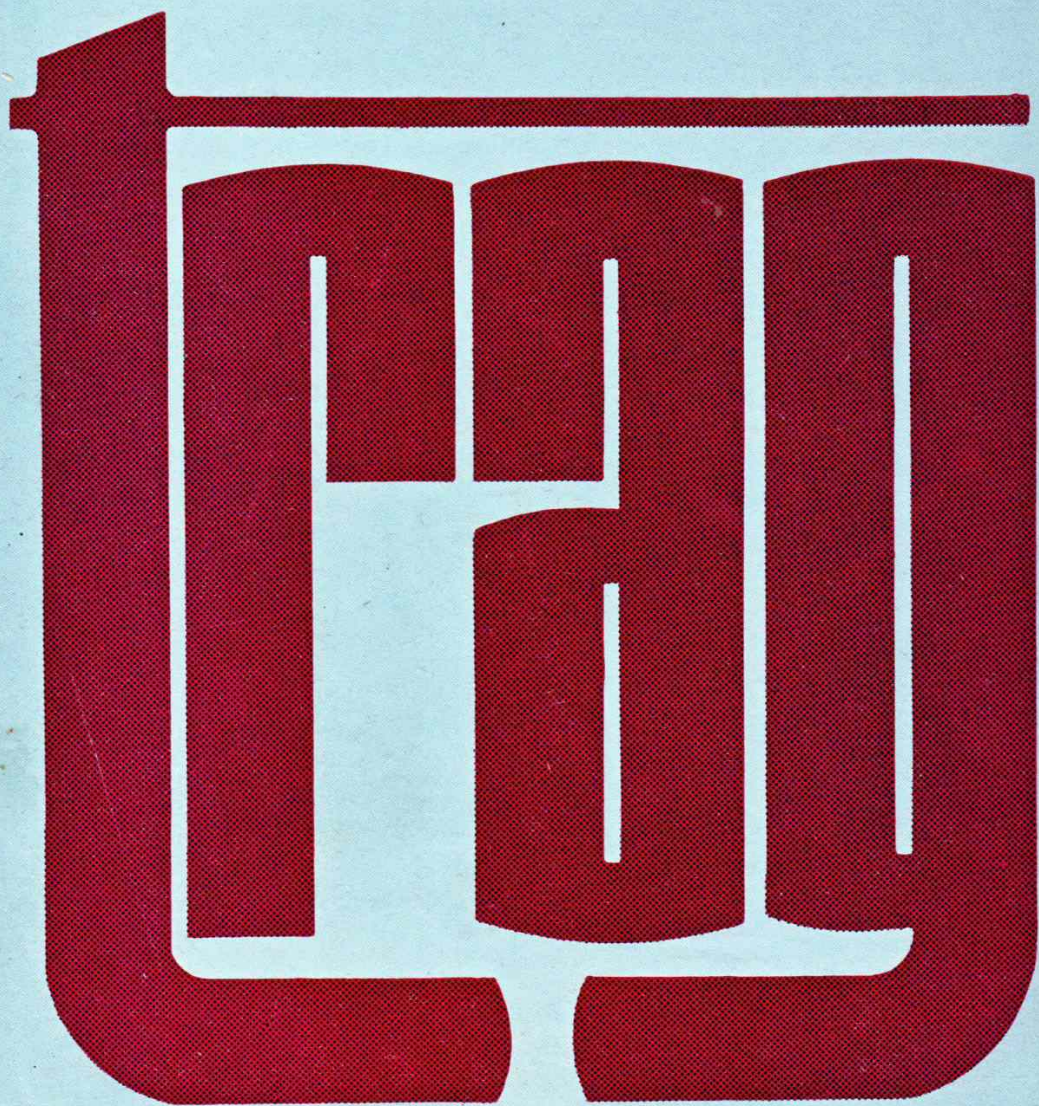
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

45. S. H. Sharon: NAPAD NA KOČIJU
46. J. F. Beck: U IME ZAKONA
47. L. L'Amour: VISOKI STRANAC
48. L. L'Amour: OBRAČUN U PRERIJU
49. S. C. Lawrence: VRELI DAN U BUFFALO
50. P. Hangster: POVRATAK
51. J. F. Beck: OLOVO PRAVDE
52. Hal Warner: TRAGOVI U PUSTINJI
53. G. A. Lutz: PUCNJI U PRAZNO
54. E. Jones: NEUSTRASIVI SLADE
55. L. L'Amour: ZLATNA PLANINA
56. H. Hatten: SMRTONOSNI POKOLJ
57. T. West: TEKSAŠANIN
58. E. Jones: SMRT SVIM IZDAJICAMA
59. W. O'Connor: KANJON SMRTI
60. L. L'Amour: KLAN SACKETTOVIH
61. D. Dean: OSISANA OSVETNICA
62. D. Dean: VATRENA OSVETA
63. J. Gilmoor: LOV NA SVJEDOKE
64. C. Hunter: ALI TADA SE POJAVIO SAM
65. F. Glaser: VRIJEME OBRAČUNA
66. F. Short: NI PAKAO ME NEĆE
67. R. Ullman: JACKSONOV KLAN
68. G. Lord: TAJNI TOVAR
69. W. O'Connor: STOTINU DANA PAKLA
70. F. Short: SKINITE HULJU IZ SEDLA
71. A. C. Morgan: REVOLVERAŠI SU ČEKALI
72. L. L'Amour: BRĆA SACKET
73. H. Werner: ZLOČIN OTACA
74. L. Waller: U OLOVNOJ OLUJI
75. C. Martin: IZASLANICI PAKLA
76. R. McLeod: TEŽAK PUT DO MEKSIKA
77. R. Hogan: OVAJ GRAD PRIPADA JESSUPOVIMA
78. S. C. Lawrence: TEKSAŠANIN
79. Paul Evan Lehman: PAKAO U NOVOM MEKSICU
80. H. S. Sharon: DRUŽINA SMRTI
81. L. Ernenwein: SNJEŽNI JAHACI
82. L. L'Amour: UTAH BLAINE
83. F. SHORT: ZAŠTITNIK IZ TEKSASA
84. Hal Warner: LESINARI TONTO BASINA
85. John Gilmoor: PAKLENA PJESMA PUSTINJE
86. William O'Connor: DVOBOJ S PRIJATELJEM
87. Al Cody: NA STRANI INDIJANACA
88. Jim Sheridan: NAMAMI VUKOVE U ZAMKU
89. H. S. Sharon: SMRTI U SUSRET
90. H. S. Sharon: ĐAVOLJI RANC
91. Clay Hunter: USAMLJENIK S RIO BRAVA
92. Robert Ullman: MOHIKANINA DRUŽBA
93. H. S. Sharon: LOV NA DOLAR

U PRIPREMI:

94. Robert Ullman: ŠANSA ZA BENA

KOD VAŠEG PRODAVAČA NOVINA

**BIBLIOTEKA KRIMINALISTIČKO
— LJUBAVNIH ROMANA**